

SISTEM de PARTIDE -XVII-

22 iun. 1939-

Guvern Armand Călinescu- IV -7 mart - 21 sept.'39

- continuare -

1.) **Alex.Măță *** (ex- PNT, ex-sterist, ex-iunianist) discurs la mesaj, Cameră , 22iunie.'39

(DAD , MO nr.5 , șed. din 22 iun.'39, p. 59- 61)

[LD : această opinie și semnificația ei eu am citat-o în cartea mea.

În conjunctura internațională a anului 1939 , ea apare lucidă, realistă și patriotică .

Evoluția de după 1944 a aceluiaș om politic basarabean , a scos la iveală, însă,un **substrat politic dubios și duplicitar** , marcat , pe de o parte,de colaborarea nefirească cu **guvernul sovietizant al dr.Petru Groza**,pe de altă parte, **de ranchiuna sa față de PNT** , față de **Maniu și Mihalache** . Nu mă interesează , în mod special , profilul lui Măță.
Dar el devine un " **caz emblematic pentru mentalitatea unor basarabeni.**]

Al.Măță /22iun.'39

▣ **Necesitatea uniunii naționale**

▣ **Negativismul politic al unor lideri**

"În politica țării noastre de azi, predomină **un interes specific** care constituie semnul vremii și care trebuie **să ne dirijeze** și în **atitudinea noastră politică individuală** .

Vorbesc de **primejdia externă** și de necesitatea unei cât mai bune **apărări naționale**.

" În acest scop **am militat sub vechiul regim** pentru **o înțelegere între partide** și voi continua **sub noul regim** să stăruie pentru **concentrarea activă și folositoare** a tuturor **elementelor politice pozitive**.

Pactul Maniu -Codreanu

" Cu regret trebuie să constat că **vechile partide și conducătorii lor, nu au înțeles** nici ținta unirii dintre dânsule și nici consecințele desunirii pentru ele și pentru apărarea țării.Mai mult,unele [**PNT**]au făcut diferite înțelegeri

[**Pactul cu G de F**]cu acei ce în 48 de ore ne **făgăduiau vasalitatea străină** ,fiind că ce însemna făgăduirea unei **înțelegeri cu Germania și Italia**,în mai puțin de 48 de ore ,decât semnarea unui dictat al lor și , prin aceasta,**pirederea independenței politice și economice** a Statului Român

"Dar ceea ce nu s-a făcut în trecut să se facă azi fiindcă **apărarea națională** este **cel dintâi comandament** politic căruia trebuie să i se supună celelate interese mai mici.

Boicotarea noului regim

"În adevăr,**ce înseamnă neparticiparea** din partea unor **frunțași politici la noua viață de Stat**

?Aceasta înseamnă **lipsirea conducerii de Stat** de sprijinul lor necesar în politica de apărare a țării, când ei o aprobă, și de criticile lor luminate, când ei înțeleg să-i dea o altă îndrumare. Cu alte cuvinte, acesta se poate numi **negativism politic, nefolositor nimănui și păgubitor țării**.
" De aceea, noi cei ce **am militat pentru o sinceră democrație**, îi invităm pe acei ce au dreptul **să-și ocupe locurile în celălalt corp** al reprezentanțunii naționale, pentru a face dovada măcar că ei își dau seama că **numai printr-o politică activă pot fi folositori țării**.
" Mai mult, o **luptă de răsturnare reciprocă**, din partea și împotriva celor ce contestă legalitatea regimului actual, chiar dacă ar avea șanse de reușită, constituie **o mai mare primejdie pentru Stat**, în actualele împrejurări, **decât o colaborare loială**, întrucât astăzi trebuie **să ne gândim cu toții la apărarea națională, și nu la răsturnări interne**, care o slăbesc. " [-----]
Al.Măță / 22 iun. '39

▣ **Statul Român = stat național unitar deplin consolidat**

[LD : atenție ! două observații se impun pe marginea opiniilor lui Măță :

1. pe deplin justificată extinderea dreptului de vot până la pragul celor de 21 de ani, din moment ce erau cetățeni chemați la datoria militară;

2. Atunci când face apel la reconciliere - iertare și clemență - nu cred că se referă la legionari, ci mai ales la grupul "sterist" din care a făcut parte, grup ostragizat moral.]

" În cadrul înarmării morale stă și **consolidarea internă socială**, prin **ridicarea standardului de viață materială și politică a țărănimii și a muncitorimii**. [-----]

" Credem însă că **noua reprezentanță națională** va avea nevoie de **o bază mai largă**, prin **acordarea dreptului de vot la toți cei chemați pentru apărarea țării, adică până la vârsta de 21 de ani**. [-----]

Prin organizarea reprezentanțunii naționale, trebuie **să se considere ca deplin consolidată noua așezare de Stat**, și trebuie **să se dea dovadă**, de către cei ce o reprezintă, **că ei cred în așezământul nou**.

Se impune deci **actul final de încoronarea acțiunii de consolidare - uitarea și clemența față de faptele din trecut**, dar, bine înțeles, **nu și pentru cei ce le continuă și astăzi**.

În fine, **Statul Român este definitiv consolidat ca Stat național unitar** și de aceea nu mai pot avea loc ieșiri și manifestațiuni centrifugale pe provincii, **noi toți simțindu-ne trup din trupul României și sânge din sângele ei**" (**aplauze**) [-----]

Al.Măță / 22 iun. '39

////////////////////////////////////

***Notă :** vezi **Al.Măță (PNT)**, (Sfat parlamentar basarabean, deputat de Bălți)

discurs la mesaj, 25 nov. '30 **Vezi fișier PNT III**

▣ **Sfatul Basarabean : STERE.**

" Onorată Cameră, **Basarabia a fost foarte rău impresionată** de astfel de consfătuiri ale majorității și de asemenea discuțiunii parlamentare. Și atunci **basarabienii s-au retras în căsuța lor**, formînd **Sfatul parlamntar basarabean**, unde aveau iluzia micului, **dar adevăratului Parlament**"

În toată această perioadă, **basarabienii nu au fost consultați**, ajungîndu-se la un conflict între organizația basarabeană și conducerea PNT.

"**S-a forțat și s-a primit demisiunea unuia dintre cei mai mari conducători ai organizației din Basarabia** și din întreaga țară [**Constantin Stere**] (**aplauze pe băncile grupului sterist**) fără ca cineva să se gîndească măcar la rezultatele practice pentru politica partidului nostru și deabia acuma d-voastră v-ați dat seama ce s-a întîmplat, și anume s-a întîmplat - după mine - ceea ce nu trebuia să se întîmple. [-----]

" **d. Halippa nu reprezintă Basarabia**, cel puțin dacă a reprezentat-o altădată, azi n-o mai reprezintă [...] ". Dar dacă la Congres ... glasul lor nu va fi ascultat...

se vor întoarce cu 10-12 ani în urmă, și vor începe reorganizarea democrației românești, cu păturile muncitorești de la orașe și sate...

***Notă .AtențieLD ! Alexandru Măță (PNT-Anton Alexandrescu) / 29 iul. '47**

Alexandru Măță (PNT-Anton Alexandrescu) / 29 iul. '47

Motivunea de dizolvare a PNT, Adunarea Deputaților, 29 iul. '47

Vezi doc.integral : fișier PNT -Lichidare

" Deschizând discuția la Mesaj, acum mai puțin de un an, și vorbind despre PNT de sub președinția lui Iuliu Maniu, eu mi-am exprimat, încă de atunci, părerea personală și părerea partidului din care fac parte, **arătând necesitatea**

desființării PNT de sub președinția lui Iuliu Maniu.

Și la prima guvernare ,care a început la sfârșitul anului 1928, noi ne-am dat seama , cei din Partidul Țărănesc , că acțiunea PNT este dusă pe căi greșite , ea fiind dusă împotriva muncitorimii. Nu a trecut nici un an de zile când, prin acea hotărâre luată la " Hotel Metropol" [Chișinău] ,

Partidul Țărănesc a hotărât să iasă din PNT.S-a înființat PT-Democrat [5 mai '31]

Pe urmă, prin ieșirea lui Grigore Lunian, s-a înființat **Partidul Național Radical [13 febr.'33]**

Partidul nostru Național Țărănesc , cel care a relevat întotdeauna ideea de trădare a democrației din partea conducătorilor partidului, Maniu și Mihalache, astăzi își exprimă bucuria că ceea ce a afirmat el s-a dovedit că este adevărat . Partidul nostru sprijină , din toate puterile , măsurile luate de către guvern pentru a dizolva acest partid. [-----] ei au trădat cauza democrației [-----] măsura este salutară .

Felicităm guvernul [-----] ne exprimăm deplina mulțumire pentru dizolvarea PNT " (aplauze puternice)

Al.Măță / 22iun.'39

2.) Leon Scridon(FRN, Agricultură),discurs la Mesaj, Cameră,22 iun.'39

(ex- PNA-Goga , ex-PNC-Goga Cuza)

(DAD, MO nr.5 ,șed. din 22 iun.'39, pag.57 - 59)

Leon Scridon /22 iun.'39 **Doc.integral: [fișier PNC VII](#)**

▣ Regimul politic vechi și nou

▣ Regele Carol II

▣ Omagiu țaranului român

Este parlamentar de 7 ani(1932)și a luat cuvântul deseori la mesaj , dar mărturisește că are emoții deoarece vorbește pentru prima oară în **Adunarea Deputaților**, în conformitate cu **noua Constituție**. Este mândru și fericit de a fi membru al acestei Adunări. Vorbește în numele celor **55 .000 de țărani știutori de carte** care l-au trimis în parlamentul țării
Leon Scridon / 22 iun.'39

▣ Regimul politic vechi și nou

" [-----] datori suntem să facem ca și **noua viața parlamentară** inaugurată astăzi prin discuția Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului , să însemneze realmente ceea ce țara așteaptă de la noi .

Îndeplinirea acestei îndatorii , cu adevărat patriotice,ne este cu atât mai ușurată , cu cât **descătușați de neajunsurile parlamentarismului de odinioară**, în temeiul **jurământului** pe care l-am depus,nu mai avem să servim cu credință **decât pe Rege,Neam și Tară .**

[LD :Evocă propriul discurs din 17 dec.'32. nu am acest discurs în documentație.

Preiau autocitarea lui din 22 iun.'39, când , ca deputat al FRN ,rupt de legăturile cu partidul, atât prin moartea lui Goga, cât și prin desființarea partidelor de către noul regim , se lauda cu "**clarviziunea**" pe care a avut-o,deși era tânăr ,în acest prim discurs al lui la Mesaj]

...Împins de elanul idealismului și al optimismului, inerente tinereții,denunțând țării consecințele nefaste ale politicianismului,făceam următoarea constatare aici , la tribuna Camerei.Cu îngăduința dvs, voi citi câteva pasaje, așa cum sunt ele trecute în Monitorul Oficial al dezbaterilor parlamentare din **31 dec.1932**.Spuneam atunci , d-lor deputați :

<Ce a fost politica până azi la noi ? O acțiune demagogică, ce a mers adeseori până la desfrânare.Rând pe rând echipele au cutreerat satele,ca să spună că conducătorii sunt necinstiți și incapabili.

Din această cauză, **spiritul de autoritate și încredere au dispărut cu desăvârșire .**

Procedeele demagogice întrebuițate pentru a capta bunăvoința maselor electorale, nu au rămas fără influență asupra conducerii Statului .În fruntea **treburilor publice nu au venit , prin selecțiune, cei mai pregătiți oameni politici** , care să dea o soluțiune problemei la ordinea ziolei ci **au venit acei pe care valul unei popularități câștigate prin agitațiuni și făgădueli neînfrânate**, i-au ridicat la suprafața societății noastre .

De aceea, **guvernele din ultimul timp , au fost sterile și nu au fost în stare să consolideze**

țara .

În loc să construim un front comun și puternic împotriva dificultăților din afară, am creat un spirit de dușmănie înăuntru .

N-avem aspectul unei țări victorioase , care trăește marea sărbătoare așteptată de veacuri, ci avem mai degrabă aerul unei țări care trăește un proces de fixare a răspunderilor .[----]

Trebuie să clădim o viață nouă, o nouă așezare morală , și o nouă așezare politică [-----] > (1932)

Vă întreb , d-lor deputați, care Parlament al așa-zisei democrații integrale [-----] a dat această meritată satisfacție țaranului român , trimițând **un număr atât de impresionant de deputați muncitori de pământ în Casa Țării ?**

Și mă întreb : **care regim a dat într-adevăr această bine meritată răsplată** - acelor țărani ,pe care **îi salutăm cu toată căldura** în mijlocul nostru , gata de a munci cu ei împreună

L.Scridon / 22 iun.'39

3.) IGObrocea (FRN, Agricultură) , discurs la Mesaj, Senat , 22 iun.'39

N.Iorga (senator de drept) : **să nu arunce piatra în vechiul regim !**

(DS, MO . 5 , șed. din 22 iun.'39)

[LD : nu știu din ce partid a făcut parte acest senator. După afirmațiile lui, a fost agricultor -boier , fălindu-se cu câtă " voie bună" s-a lăsat deposedat de pământ , pentru triumful " principiilor de ordine" (desigur exproprierea) Dar **intervenția lui Iorga este de mult bun -simț** , și o notez ca atare. Cu atât mai mult cu cât era vorba de ... laudele hiperbolice la adresa MSRegele . Cu adevărat era singurul care își putea îngădui asta !]

- I.G.Obrocea: **Ziua de 10 februarie 1938 însemnează pentru țara noastră o dată istorică , tot atât de importantă ca și ziua unității naționale** , fiindcă **adevărata consolidare a acestei unități** , și tot binele ce decurge din ea, **de la data aceasta își află începuturile** . [-----] De aceea , **toți cetățenii acestei țări** , datorează **cea mai mare recunoștință Majestății Sale Regelui Carol al II-lea** care , printr-un act de curaj , **a curmat acele nenorocite stări de lucruri** care - mai ales în zilele ce preced acestei date de 10 februarie 1938 - **amenințau să ia o formă haotică .**

-N.Iorga : Dar nu e mai puțin adevărat că **mulți din oratorii care au vorbit la această tribună , au participat la viața pe care acum o condamnați** .Mi se pare că și dvs . De aceea este bine **să se lase sarcina de a arunca piatra ,acelora care nu au aparținut vechiului regim**.Dar cum **ne cunoaștem ba ici , ba acolo, e mai bine să nu mai vorbim .**

-Obrocea : Eu spun **adevărul și numai adevărul** . Chiar sub regimul trecut, sunt dintre pușinii care **n-au păcătuit cu nimic**. Iar ca **reprezentant al agricultorilor** , al acestei clase sociale, care , pentru **triumful principiilor de ordine și echitate** , a **consimțit** cu atâta voie bună **să fie deposedată de bunurile ei** , **aduc aici omagiile de recunoștință MSR Carol II** , pentru tot ce a făcut spre a da țării nu numai încrederea în ea, și în destinele ei , ci și toată **siguranța interioară și marele prestigiu peste graniță** . [-----] **toți să ne facem apostolii ideilor ce stau la baza actualului regim** și să muncim din toate puterile noastre pentru **împuternicirea și perpetuarea lui "** (aplauze)

Obrocea -Iorga / 22 iun.'39

4) Ioan P.Ioan (ex-PNL , FRN-Agrcultori) , Discurs la mesaj, 22 iunie '39

(DS, MO 5 , șed. din 22 iun.'39, p.)

Ioan P.Ioan / 22 iun.'39 **Doc.integral : fișier Agricultură**

▣ Omagiu Regimului și MSR

" Am luat la cunoștință proiectul de **Răspuns la Mesaj** , pe care-l consider **perfect ca operă literară și complet în omagiu** pe care țara întreagă îl aduce **Majestății Sale Regelui** , pentru opera de regenerare înfăptuită și a dragostei nețărmurite ce-L leagă indisolubil de popor
Ioan P.Ioan / 22 iun.'39

▣ Agricultura

[LD : te apropriei de momentul când va trebui să trați o **concluzie privind problema agriculturii** în interbelic. **Exproprierea moșiilor, împrăștierea, fărâmițarea pământului, lipsa de randament, dezechilibre accentuate de criza economică, conversiunea datoriilor, cronicizarea stării de sărăcie a satelor** (pe lângă analfabetism , ignoranță agrară și starea precară a sănătății) toate acestea **și-au găsit o rezolvare corespunzătoare ? Eu cred că nu.**

Toate partidele au avut în programele lor un capitol dedicat acestei probleme majore.

Toate guvernele au avut în intenție ... măsuri pentru rezolvarea acestei probleme.

În **noul parlament FRN**, au fost aduși - după părerea mea , ca "decor" - **deputații țărani** .

"Agriculorii "- în realitate moșieri , agrarieni -fie ei conservatori, țărăniști, liberali ,

au fost **continuu defavorizați , afectați**, de dezechilibrele provocate mai mult de

interesele bancare decât de cele industriale. Și totuși ... care este **diagnosticul cel mai corect**

care se poate da **agriculturii românești ?]**

" Îmi permit să remarc însă **lipsa unui răspuns** la un deziderat pe care **MSR l-a accentuat** în Mesaj, omițându-se a se arăta în Răspuns **intențiunile și gândurile noastre** în legiuirile ce vor trebui să facem asupra **raționalizării și intensificării agriculturii** ,cu latura ei principală **creșterea vitelor** .

" Nu am amintit , cel puțin cum a făcut Camera, vorbind de **valorificarea grâului** ,și acesta insuficient , față de **marea problemă** , care întotdeauna s-a pus, **dar n-a găsit o soluție salvatoare și reală pentru promovarea agriculturii** , astfel ca , dând **maximum de randament**, să poată ridica **starea materială , așa zisul standard de viață al plugarului**, la treapta pe care se află România astăzi, în mijlocul țărilor civilizate .

" **Mare și vastă pare a fi această problemă** .

Se vor ciocni interese , se vor naște conflicte, dar nu trebuie să uităm nici un moment că de la pământ se trage bogăția țării , Că e cinstit și creștinesc stabilirea unui echilibru între valoarea produselor și a produselor ,că e anormală acumularea de numerar și bogăție numai în mâna câtorva, în timp ce factorul principal, care lucrează pământul, nu-i asigurată nici renta necesară unei vieți omenești , veșnic în deficit și sărăcie, fără vreo rază de îmbunătățire.

" **Ridicând starea materială a satelor , consolidăm Statul.** [-----]

Dacă nu putem coordona avântul și progresul realizat astăzi , în atâtea domenii, în termen așa de scurt, **cu o bună stare a materială a țărănimii , înseamnă că s-a construit fără bază și toate sacrificiile au fost în zadar** .Căci **numai prin bunăstarea tuturor, progresul este asigurat și desăvârșit cât mai repede.**[----- -]

I.P.Ioan / 22 iun.'39

5.) Ion Gigurtu * , ** (FRN, Industrie, Comerț) , discurs la Mesaj, Cameră , 23 iun.'39
(DAD, MO nr.5, șed.din 23 iun.'39, p. 71- 74)

***Notă . discursul lui Gigurtu= cea mai bună definiție a regimului**

Comentnd **discursul lui Gigurtu** în Parlament, **revista al cărui director era**, considrea că el a dat **cea mai bună definiție a regimului** instaurat de noua Constituție : un **regim monarhic " accentuat" , " umanizat" ,** consacrand responsabilitatea guvernului față de Coroană , nu față de Parlament . Arătând că , **număr de număr, directorul revistei , timp de 7 ani, combătuse regimul demagogic trecut , " caricatură nereușită a sistemului reprezentativ din apus "** , revista conchidea că **discursul lui Gigurtu** putea fi privit "**ca o motivare doctrinară a noului regim "** iar pe el ca "**teoreticianul cel mai de vază al acestui regim "** . ("**Libertatea "** , an VII , 5-20 aug.'39 , p. 252)

[LD : Are 53 de ani. Inginer de mine , cu studii la Freiburg și Berlin- Charlottenburg Industriaș de 20 de ani , dir. general al societății " Mica " ; inspector al Ministerului de Industrie și Comerț, din 1912.Deputat (din 1926,probabil în P.Poporului),apoi colaborator lui

Goga) ;ministrul Industriei și comerțului în guvernul Goga ; ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor (24 nov. 1939) ; președinte al Consiliului de miniștri (4 iulie- 4 sept.1940) . Dincolo de opiniile sale care pot fi taxate de " dreapta" , cu accente " naționaliste" , reprezintă tipul omului politic **consecvent, tehnocrat, pragmatic și eficient**

Dacă credințele lui politice sunt de sorginte conservatoare , antidemocratice , teoriile lui economice denotă , deseori, **realism și luciditate** .

Ion Gigurtu are meritul de a fi abordat **frontal și public** chestiunile " delicate " ale **regimului politic** instaurat la 10 februarie , încât poate fi considerat unul din **susținătorii lui Carol II** , garnitura "**progermană**".

Poate studiile la Berlin, poate legăturile economice avute cu parteneri germani, poate concepțiile naționaliste cu tentă antisemită , poate și alte legături ,au făcut din el omul receptat ca " pro-german" , care-l va determina pe **Carol să-l includă în garniturile sale de guvernare** . Un lucru este sigur: cu acest discurs inaugural în noul parlament....**cariera lui politică a fost relansată** .]

▣ Constituția Carol II

▣ Regimul constituțional al votului universal = domnia partidelor politice

▣ 10 februarie 1938 = regimul monarhic.

Dictatură ?! ... Regim totalitar ?! ... Regim de autoritate ?! ...

Regimul monarhic = regimul Voievozilor

▣ Parlamentul = legătura dintre guvern și popor

▣ Primatul național = stat național românesc

▣ Legiferarea

▣ Statutul funcționarilor

▣ Funcționarii Statului = elita societății

▣ Legiferarea breslelor

▣ Valorificarea produselor agricole

Ridicarea randamentului ...Creditul mic agricol ...

Rețeaua de drumuri ... Învățământ agricol

▣ Comerțul românesc - în mâinile străinilor

Evreii... Concurența americană și rusească ...

▣ Reformele de împrumut

▣ Problema muncitorească

Lucrătorul român... Patronul român ...

Educația creștină ... Arbitrajul Statului ...

▣ Efectele industrializării ▣ Industrializarea forțată

▣ Capitalul străin ▣ Convențiile economice

▣ Politica națională a guvernului ▣ Revizuirea cetățeniei

▣ Minoritățile

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ **Constituția Carol II**

▣ **Regimul constituțional al votului universal = domnia partidelor politice**

[LD : este un p.d.v. eminent conservator , care străbate explicațiile tuturor componentelor doctrinare din discursul său.]

" Cred că este necesar , înainte de a intra în amănunte , să fac întâi **o lămurire de principiu** , ce se impune , pentru armonioasa activitate ce trebuie să avem .

" Maiestatea Sa Regele ne-a indicat în **Mesajul Regal** cauzele care L-au silit să dea **o nouă Constituție** țării și a precizat **rostul acestei Constituții** .

Această nouă Constituție va asigura țării noastre **o liniștită dezvoltare** pentru că **face o separațiune perfectă** între cele **trei mari puteri în Stat : puterea executivă, puterea legislativă și puterea judecătorească** .

" În trecutul regim, **puterea legislativă, prin jocul partidelor și al demagogiei electorale, pusese stăpânire pe puterea executivă** .Sau , dacă este nevoie să fiu mai limpede și mai conform realității, **partidele, prin jocul parlamentar , au pus mâna pe puterea executivă** . Iar **puterea judecătorească** a fost și ea **influențată de luptele și curentele anarhice** ce începeau să pună stăpânire pe țară .

" **Am susținut 6 ani** , prin scris, că **nu oamenii și nici partidele erau vinovate** ,de situația gravă în care ne găsim , **ci regimul constituțional sub care trăiam** " (**aplauze**)

" **Regimul parlamentar al votului universal**, nu putea funcționa fără partide și **obliga aceste**

partide , ca să se poată menține, la demagogie și abuz . "

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ **10 februarie 1938 = regimul monarhic.**

" **Nu puteam ieși din acest împas, care primejduia însăși existența Statului , cum spunea Majestatea Sa în Mesaj , fără o intervențiune hotărâtă a Regelui .** Această intervențiune a avut loc în momentul **când toți oamenii noștri politici erau desorientați în fața pericolului** și de aceea **schimbarea s-a putut face în consensul tuturor și fără o protestare a acelor ce se credeau cei mai chemați să conducă această țară** [Aluzie evidentă la Maniu]

" Pentru ca noua orânduire să poată da roadele așteptate de la ea, este nevoie **să fim bine orientați asupra rostului ei .**

Am impresia că **nu suntem clarificați sub ce regim trăim.**

Aud vorbindu-se de **regim totalitar, de dictatură , de regim de autoritate ,** **Și nu aud nici odată pomenindu-se : regimul monarhic .**

Dictatură ?!

[LD : dacă ar fi să folosim chiar explicațiile lui, regimul lui Carol II a început cu o uzurpare (restaurația din 1930), fără a fi " rege de drept" , și a continuat cu tentative repetate de a governa personal , ca un dictator.

Substituirea de termeni - "monarhia " și nu MSRCarol ! - de care face uz Gigurtu este un artificiu cu care argumentele sale ating coarda "monarhismului" la care românii sunt sincer sensibili. Dar]

" D-lor deputați, cu toate acestea suntem sub **un regim monarhic, pur și simplu.**

Nu suntem în dictatură, pentru că **dictatura presupune o uzurpare de putere**

și **un dictator .Majestatea Sa Regele nu a avut nevoie să uzurpeze puterea**

și **nu are nevoie să fie dictator,** pentru că e **REGE DE DREPT .(aplauze prelungite)**

Dictatura nu este un regim permanent , ea e presupusă **limitată în timp ,**

pe când **monarhia și drepturile ei sunt permanente(aplauze)**

Dictatura poate fi confundată cu **regimul bunului plac,**

pe când **monarhia este prin esența ei legală . "**

Regim totalitar ?! ...

[LD : cu exact aceste afirmații se poate argumenta că **regimul instaurat era totalitar : un regim care anulează o constituție, desființează pluralismul politic, lichidează pe CZCodreanu ... restrânge drepturile și libertățile cetățenești , reduce sever votul universal ...]**

" **Regimul totalitar** presupune o **dictatură, adică o mică minoritate care impune punctul ei de vedere tuturor cetățenilor . Regimul totalitar este o dictatură întărită ,** căci este obligat , pentru a se menține, **să se amestece în viața intimă și activitatea tuturor .Regimul totalitar** apare ca o **consecință a dictaturii ,** pentru a o întări și a o **asigura în timp.Monarhia nu are nevoie de un asemenea regim.**

Ea stăpânește țara cu consensul tuturor , ea având un **drept mai vechi** pentru această stăpânire , **interesul ei se confundă cu al țării .**

Ea nu are interes să susțină o parte din cetățeni , în defavorul altelei .

Când **în aparență impune** un punct de vedere pe care cetățenii, poate , nu-l înțeleg , ei trebuie să-și explice că **monarhia vede mai departe și peste interesele imediate .**

Regim de autoritate ?! ...

[LD : **întărirea autorității a fost principalul motiv urmărit prin lovitura din 10 febr.'38 .**

Și este suficient să amintim felul cum a fost lichidată mișcarea legionară ,recurgând inclusiv la asasinat ...

" **Monarhia** nu guvernează **ca un partid politic,** pentru și în interesul imediat al unei categorii de cetățeni sau în vederea unui succes electoral ; **ea guvernează** nu numai pentru **ziua de azi,** ci și pentru , dacă nu mai mult, pentru **generația de mâine.**

" **Monarhia nu are nevoie de un sistem rigid** de organizare a Statului .
Organizarea Statului evoluiază ,în monarhie , **după nevoile și tendințele vremii și corespunde totdeauna firii poporului "** (**Vii aplauze**)
I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ **Monarhia legitimă= regimul Voievozilor**

" Acolo unde a existat **monarhie legitimă** , a existat **tradiție** , dar și tendința permanentă pentru îmbunătățirea traiului marelui mase a cetățenilor .
Dorința lui Henric al IV-lea al Franței era ca fiecare țaran să-și aibă ciorba de găină în fiecare duminică . Aceasta în secolul al XVI -lea .
Monarhia luptă contra tuturor care vor să exploateze o categorie socială ;ea este **singura expresiune a Statului și arbitrează totul în mod suveran.**"(**aplauze**)
" D-lor deputați, am crezut util ca **din mijlocul nostru să vie această simplă și scurtă clarificare** a regimului în care ne găsim , ca urmare a **Constituțiunii noastre** , și că **acest regim este pur și simplu regimul monarhic** ,un regim de **legalitate și grijă egală pentru toți** Adică aplicarea Constituției .

De această Constituție nu ar fi fost nevoie dacă nu ar fi intervenit revoluția din 1848 , dacă nu am fi fost sub un regim monarhic constituțional,
cea mai **abilă concepție a unei guvernări iresponsabile și anonime,**
și **dacă** am fi putut face **legătura directă cu vechile drepturi ale Voievozilor noștri** , care nu au fost niciodată contestați .

" **Regele este arbitru suprem.** Nimeni nu poate arbitra mai bine ca El, între nevoile deseori contradictorii ce se ciocnesc. **El guvernează prin miniștri** care sunt responsabili față de El și care **trebuie să se identifice cu mentalitatea regală** ,adică a imparțialității totale , în toate deciziile care se iau . (**aplauze**)

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ **Parlamentul = legătura dintre guvern și popor**

[LD : Cu vocație mai mult organizatorică , administrativă , tehnocrată, executivă, decât legislativă , Gigurtu pledează în casa Parlamentului pentru știrbirea atribuțiilor sale, pentru transformarea sa într-un organism -anexă a executivului .

Argumentele pot fi , oricând și oricum răsturnate și îmbrăcate în cuvinte goale de conținut , ca " **interesul general**" .]

" D-lor deputați, îmi puneți , poate , întrebarea, **care este rostul Parlamentului** ,rostul nostru , în calitatea de **reprezentanți ai claselor producătoare** .

Azi nu mai reprezentăm un partid sau o ideologie, reprezentăm, dacă vreți, **interesele celor ce ne-au trimis** , însă nu interesele lor particulare ,ci numai interesele ce se pot integra cu **interesele generale ale țării.**

" Noi trebuie să fim în stare să facem un **proces de sinteză** între **diferitele interese** ce, în mod inevitabil, se ciocnesc,și **să știm să le împăcăm** , având drept criteriu interesul general .

" Noi facem **legătura între guvernul Majestății Sale și marea masă a poporului.**

Informăm și poporul și guvernul de **dorințele unuia și de scopurile celuilalt** . "

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ **Primatul național = stat național românesc**

[LD :După ce adjuceca pentru noul regim lipsa unei ideologii ,Gigurtu ridică **ideologia naționalistă** la rang de **punct de plecare și rațiune de existență a statului]**

" D-lor deputați, putem concepe anumite probleme în mod deosebit,mai cu seamă că până aici **am fost și noi prada diferitelor ideologii.**

Este însă un punct comun sau care trebuie să fie comun tuturor, acela al **primatului național constructiv** (**vii aplauze**) bine precizat și în Mesajul Tronului prin cuvintele :

< Prin acest nou așezământ s-a proclamat hotărât întâietatea naționalității române >.

" Prin urmare **suntem un stat național românesc.**

Poporul nostru nu a putut ocupa până astăzi - din motive ce nu mai e nevoie să le mai

reamintim și nici trecutul să-l pomenim numai atunci când vrea să se manifeste din nou altfel , e mai bine să ne ocupăm de viitor ,și prin cele ce vom înfăptui **să închidem pentru totdeauna pofta de revenire la timpuri trecute** .Poporul nostru , spun ca neam, **n-a putut ocupa în toate târâmurile de activitate , situația ce i se cuvine** . (aprobări)

" Este datoria noastră **să ușurăm poporului posibilitatea de a câștiga timpul pierdut** în activitatea comercială atât de variată , în industrie și chiar în unele activități intelectuale.(aplauze)

" În treacă fie zis, **legiurile din ultimii ani** , prin formalismul lor, constituie **o piedică pentru elementul românesc**.

Nu contestăm buna credință și chiar legitimitatea unor măsuri din punctul de vedere al unei tehnici ideale administrative sau chiar juridice, dar suntem de părere că **imperativul național trebuie să treacă înaintea acestor idealuri administrative** (aplauze prelungite) .

Ceea ce vreau să precizez este punctul comun care ne unește pe toți și care, dacă nu-l uităm, va ușura mult lucrările noastre .

"**Ideea națională, primatul național, va fi prisma prin care trebuie să privim toate legile și va forma un punct de plecare unitar** pentru toți , și elimina , prin aceasta multe aspecte din discuțiune , ușurând înțelegerea dintre noi "(aplauze)

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ Statutul funcționarilor

▣ Funcționarii Statului = elita societății

[LD: Statocrația , birocrăția administrativă A ridica la rang de ideal de viață , de carieră, ascensiunea pe treptele funcțiilor , a fost o tendință a societății românești în toată evoluția modernă a sa. Partidele politice , din acest p.d.v., nu erau altceva decât pepiniere în care se pregăteau condițiile pentru această promovare .

A transforma această posibilitate în criteriu de selectare a valorilor , a pretinde că funcționarii trebuiau să alcătuiască " elita societății" , pare a fi , însă , o ștachetă caracteristică regimurilor totalitare . Dar , nu știu eu cum s-o pun în adevărata lumină]

" **Actualului guvern** i se cere o activitate mai grea, i se cere să administreze bine.

Încetul cu încetul trebuie să facă **să dispară înrădăcinatele obiceiuri** .

Obiceiurile sunt mai tari ca legile ; de aceea nu putem pretinde guvernului ca totul să se schimbe de azi pe mâine. Dar, pentru ca aceasta să se poată întâmpla mai ușor, și într.un ritm mai acclerat , se impune , în primul rând, **o bună plată a funcționarilor** Statului și să se prevadă în **statutul funcționarilor** , ce ni se va propune a-l vota, **un sistem precis de recrutare** a acestora, pentru fiecare categorie de funcționari .

" **Funcționarii trebuie să devie elita societății** , cum a fost și la noi în trecut și cum este în toate țările cu o civilizație veche (aplauze)

Ce e mai bun din tineretul nostru trebuie **să intre în slujba Statului**.Și **posturile cele mai importante** se vor recruta cu timpul **numai din funcționarii Statului** . Acest ideal nu e încă atins, dar, **având în vedere calitățile neamului nostru , nu va fi greu să-l ajungem "**

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ Legiferarea breslelor

[LD : după ce **partidele politice** - inclusiv cele muncitorești -**fuseseră desființate** ; după ce **sindicalismul fusese abolit**; după ce se revenise la **titulaturi medievale** , anacronice, care ascundeau , însă , **contaminări corporatiste la modă** ;după ce începuseră să apară **bresle înainte ca o lege să le fixeze atribuțiile** ; se dădea lupta pentru **acapararea lor**.

Nu prea se știa cum trebuiau să fie aceste bresle !

Ralea le voia cu un caracter social-cultural,în coordonarea Ministerului Muncii ;

Gigurtu nu prea le vedea rostul, și le-ar fi dorit subordonate Ministerului Economiei Naționale . Deosebirea ascundea, în fond, pregătirii intelectuale și convingerilor politice ce-și pususeră pecetea pe acțiunea lor.]

"**Nu trebuie uitat** că una din **cauzele revoluției franceze** , **care a avut multe efecte rele pentru omenire, și de a cărei ideologii abia acum Europa începe să se elibereze,**

a fost și **rigiditatea organizării breslelor** , care nu au știut să se adapteze cerințelor vremii de atunci , și cu care **monarhia de atunci ajunsese în conflict** .

Azi , când **inamicii regimului actual** [**referire la opoziția democrată**] nu visează decât **crearea de nemulțumiri** , unul din mijloacele cele mai bune pentru asemenea nemulțumiri este **împiedicarea poporului de a munci** . Deci trebuie pusă multă **chibzuință în această lege** , **dacă nu vrem să facem mai rău decât bine** .

" Politica a făcut mult rău țării noastre . Azi , când am scăpat de ea , probema politică trebuie să ne preocupe mai puțin decât cea economică .

Dacă urmărim prin **noua organizație scopuri politice** , **atunci se greșește** , și , oricât mă căznesc , **nu văd o altă utilitate , o utilitate vie și simțită pentru aceste organizații "** (**aplauze**)

I.Gigurtu / 23 iun.'39 , retro'

▣ Reformele de împrumut

[LD :Teza conservatoare care a făcut subiect de polemică a "**formelor fără fond**" .Taxată (cea conservatoare) de reacționară ; combătută și învinsă de liberalism ; fără a i se mai judeca temeiurile și justețea , erorile și netemeinicia în doctrinele economice ulterioare , prin dispariția promotorilor care le susținuseră ;preluată sub auspicii conjuncturale pseudo- științifice în epoca comunistă .

Corijență cronică , care urmează a fi plătită scump , acum , când este vorba de integrarea în Uniunea Europeană .Dar ce fac eu ?! **Mă întorc la istoria anului 1939**]

"Aceste rânduri ar fi putut fi scrise și azi . Când le citim , **ar putea să ne cuprindă desnădejdeași** ne gândim , **dacă nu ne zbatem degeaba** , **totul pare că e inutil** , parcă **am fi urmăriți de o fatalitate** . Desnăjdea nu e bună .

" **Cauza că am ajuns aici** este că **am aplicat la noi formule străine** , **formule greșite** , **ce nu ni se potriveau nouă** .

Oamenii noștri politici , chiar cei mai buni , erau , sau **sub influența studiilor făcute în străinătate** și fără nici o **legătură cu realitățile din țară** , sau **sub sugestia unor anumite cercuri** , care **aveau interes să evoluăm așa cum am evoluat** .

Așa s-a întâmplat că **am anunțat exproprierea și votul universal** în preajma războiului mondial . **Că am realizat exproprierea** , pentru că , în realitate , **ne-am ocupat mai mult prin expropriere** , decât prin **împroprietărire** . (**aplauze**)

Am dat atenție în special **exproprierii** , **când important era să dăm atenție împroprietării**

La ce se va întâmpla în urma lor , nu prea nu ne-am gândit (**aplauze**)

Așa ne-am gândit cu legile sociale , **tot așa cu conversiunea** .

Și acum **suntem pe cale să facem aceeași greșală** , **cu adaptări cu forme străine** , de care **nu se simte nevoia** , **pe care nu le cere nimeni** , și care pot fi **chiar în contradicție cu regimul monarhic în care ne găsim** .

Deoarece , repet , acest regim în care **Statul nu dorește decât binele general** pentru toți , **nu are interes să organizeze populația țării prin lege** , ca eventual să i se poată opune "

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ Minoritățile

" D-lor deputați , **întâietatea naționalității române în Stat este azi garantată prin noua Constituție** , adică **Statul Național Român trebuie să devie o realitate** .

Românii și Statul Român au arătat cea mai **largă înțelegere problemei minoritare** : minoritarii au găsit atât la Stat cât și la întreprinderile românești , **ușile deschise pentru colaborare** ; **nu putem spune însă același lucru pentru români la întreprinderile minoritare** . Credem și vrem să sperăm că **regimul nou** , care face un pas mai mare în colaborarea tuturor cetățenilor acestei țări , **va aduce cu sine o schimbare de atitudine și la minorități** .

În această țară , cu resurse așa de mari , și în care **este loc pentru toată lumea** , toți **cetățenii ei să colaboreze real și sincer pentru binele lor și al țării "** (**aplauze**)

[**câteva cuvinte despre armată ; îndemnul la muncă , la voie bună , la ordine , la înțelegere , la dreptate , metodă și libertate . Încheie cu invocarea lui Dumnezeu care să ajute România să -și împlinească destinul**]

**** Notă . Ion Gigurtu .**

Născut în 24 iunie, 1886 la Turnu Severin. Liceul la Craiova.
Inginer de mine , cu studii la Freiburg și Berlin- Charlottenburg
Dir. general al **societății " Mica" . Deputat (din 1926) , ministrul industriei și comerțului în** guvernul Goga , **ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor (24 nov.1939) ,**
președinte al Consiliului de miniștri (4 iulie- 4 sept.1940) .
Operă : **Dezvoltarea industriei în România**, Craiova, 1916 ;**Posibilitățile de refacere și dezvoltare ale industriei în România**, București, 1919 ;
Industria mecanică metalurgică, f-a. .(Cf. Predescu , Enciclopedia...)
Arestat împreună cu soția la 5 mai 1950. Condamnat la 15 ani închisoare ,pentru activitate contra clasei muncitoare și a mișcării revoluționare .
Detenția la **penitenciarele MAI și Sighet**, până la 6 iul.1955 , apoi la **Malmaison .**
A murit în pușcărie , în 1959 . Soția , Maria Gigurtu, a executat detenția la penitenciarele Ghencea, Jilava și lagărul de la Mislea.(Cf.C.Ionițoiu , Dicționar)
I.Gigurtu / 23 iun.'39

6.) Ioan Marinescu (senator FRN , Industrie) , discurs la mesaj, Senat, 23 iun.'39

(DS, MO nr. 6 , șed. din 23 iun.'39, p. 116 - 119)

[**LD : ca reprezentant al industriașilor, membru UGIR, are toate motivele să fie satisfăcut de importanța pe care noul regim constituțional și noua formulă parlamentară a dat-o categoriilor profesionale.**

Sub acest aspect, multe din opiniile sale sunt interesante , pertinente , ridicând vâlul de pe una din activitățile economice importante ale țării - **industria .**

Practica uzitată și de partidele politice (la putere sau în opoziție) de a da vina pe guvernul precedent sau partidul advers , pentru toate neîmplinirile , este preluată și de noii lideri , cu mare sânguință și chiar cu exces de zel ,de această dată ținta fiind regimul constituțional " vechi " ,adică guvernările de partide din ultimii 20 de ani ,adică generația politică care realizase întregirea și reformele democratice căreia generația nouă ar fi trebuit să-i fie recunoscătoare .

Această **demolare politică și morală** este , din mai multe p.d.v. , nedreaptă, ingrată , oportunistă și - mi întărește diagnosticul unei **mentalități deficitare la români.]**

I.Marinescu / 23 iun.'39

▫ Parlamentul FRN

" Discuția la Mesajul anului acestuia are un caracter deosebit.

În locul reprezentanților diferitelor partide, care veneau să expună ideile unei majorități , sau ideile unor opoziții , care , de cele mai multe ori , erau aceleași frumoase făgădueli fără nici un fel de scadență ,pentru prima dată în Senatul Român vin reprezentanții unui singur partid, reprezentanții diferitelor categorii de muncă productivă ,ca să arate cum se poate întrebuița mai cu folos și cum se poate încadra mai bine munca lor în ritmul de muncă generală ."

I.Marinescu / 23 iun.'39

▫ Regele Carol II : Constituția'38

" D-lor președinte și d-lor senatori, al doilea cuvânt , pe care **reprezentanții industriașilor** îl adresează , este un **cuvânt de mulțumire sinceră** , de mulțumire **sinceră și respectuoasă și recunoscătoare către Maiestatea Sa Regele Carol** , pentru **înțelepciunea și voința hotărâtă cu care a desființat** ,în primăvara anului trecut , **vechea viață politică** ,și a chemat întreaga suflare românească la o viață nouă , pe baza **Constituției din 20 februarie 1938 .**

" Ajunsese, d-lor senatori , viața politică de atunci **atâta scădere și această scădere , atâta izvor de nemulțumire generală** , ușor de prins de oricine și oriunde,[**aluzia la G de F**] încât numai cel care n-a vrut n-a văzut **prăbușirea sigură și catastrofală către care puteam fi duși .**

Nu pot, d-lor senatori , să arăt mai bine **limita de jos a acestei stări**, decât amintindu-vă de **articolul din Noua Constituție** , care , pentru **prima dată într-o constituție** românească , spune că **nu este îngăduită propaganda politică ,nici pe baza luptei de clasă [vizate partidele extremiste de stânga și dreapta , dar și cele " țărăniste " sau " muncitorești "] , nici pe baza defăimării impozitelor [vizate ligile "contra cametei " ș.a.] și nici pe baza periculoasă a împărțirii averilor [vizate grupările radicale]**

" D-lor senatori, nu mă voi încumeta să cercetez cauzele acestei scăderi ,și nici **nu voi solidariza cu ea pe oamenii politici de atunci .**
Liberați de ipoteca unui sistem politic,care purta numai el singur vinile și toate răspunderile ; liberați de tirania unor mase electorale din ce în ce mai pretențioase ; Vechii oameni politici au găsit ,în mintea și în sufletul lor , atâta îndemn pentru un suflet nou ,**alături de cel care nu a făcut nici un fel de politică , să se înscrie într-un singur partid** ,
un singur program, cu **o singură poruncă supremă : salvarea patriei . "**

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ Afectarea vieții economice

▣ Interesele de partid mai presus de interesul general

[LD : O abordare **simplistă și demagogică** .Nu fusese de vină procesul complicat de unificare a economiei românești ; nici măcar criza economică mondială ; nu critica reala bulversare produsă de schimbarea legislației și politicilor economice în funcție de doctrinele partidelor , ceea ce ar fi fost măcar adevărat .

Nici un semn de reverență pentru PNL , făcătorul și încurajatorul industriei românești !]

" **Scăderea vieții politice** răsufla **dureros și catastrofal în viața economică** ,pe care o influențează , și care se traduce printr-o **oprire a activității lor**,printr-o **gonire a creditorilor**, printr-o **scădere a producției**,și printr-o **acțiune de sărăcire generală** , duce la sărăcirea Statului ,pentru că **nu poate să fie un Stat prosper cu cetățeni săraci .**

" **Nu putea să înflorească** , sub **vechiul regim politic**, viața economică și să prospere ,pentru că , de cele mai multe ori , partidul și **interesul de partid** erau puse **mai sus și treceau înaintea interesului general .**

" Nu putea , d-lor, **nici să se dezvolte, nici să trăiască** , această economie națională prosperă într-un **regim politic care nu-i asigura nici un sprijin** de continuitate și **care nu ținea nici odată seama** de această idee fundamentală a **armonizării intereselor particulare cu nevoile generale ale Statului.**

[citează pasaje din Mesaj și Răspunsul la Mesaj, privind prezentarea acestei paralizări a vieții economice , **greutățile financiare , impozitele împovărătoare și inutile, dezechilibrul bugetar , scăderea producției, balanța comercială precară ...]**

" Cu un adânc simț al realităților , ca unii care trăiau mai aproape de realități , **industriașii au cerut , timp de aproape 15 ani , îndreptarea acestei stări economice , punând înaintea ideii de partid, ideea corporativă și înaintea interesului de partid, ideea armonizării nevoilor Statului cu interesele particularilor .**

" D-lor senatori , este inutil să vă spun că **apelul acesta chibzuit și de înaltă înțelegere a intereselor generale și a armonizării lor cu cele particulare n-a avut nici un fel de răsunet pe timpul vechiului regim, azi desființat "**

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ Consiliul Superior Economic

▣ Planul cincinal

" N-au trecut, d-lor senatori , nici două luni de zile de la promulgarea Noii Constituții ,și , la **12 aprilie '38**, sub **președinția d-lui Argetoianu-** acum președinte al Senatului - a fost repus în funcțiunea sa normală și s-a încredințat întocmirea **planului economic cincinal al țării**

românești ,programul economic cerut de atâta vreme de industriași .
I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ **Constituția : garantarea proprietății**

▣ **Importanța industriei particulare**

" Înțelegeți de ce **industriașii se găsesc pe linia de continuitate** , de judecată chibzuită și de **înțelegere a intereselor economice și politice superioare**,atunci când **aduc mulțumirile lor pentru desființarea vechiului sistem politic** și când **aderă , fără nici un fel de rezervă , la noua Constituție**,pusă sub acest semn de două ori binecuvântat : al **renașterii naționale** și al **muncii**,și așezată pe aceeași **temelie sănătoasă și conformă cu tradițiunile noastre** , pe **temelia care respectă neștirbit dreptul de proprietate ,cu excluderea oricărei idei de aiurea , de socializare sau de totalizare "** [-----]

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ **Înlăturarea intervenționismului de stat**

▣ **"Armonizarea "**

[LD : am serioase motive să suspectez această **" armonizare "** a intereselor de Stat cu cele ale particularilor .Rețin doar **satisfacția pe care o exprimă industriașii ,pentru sfârșitul "intervenționismului de stat "** ca un semnal al intereselor acestora.]-Ioan Marinescu : "

Este incontestabil că **principiile și practica acestei metode înlăturate , a intervenționismului 'de Stat**, paralizau orice **acțiune economică ,blocau orice inițiativă** , prin **amestecul Statului în viața particulară** ,amestec din ce în ce crescând și ajungând, până la **substituirea organelor de Stat în locul întreprinzătorului** și până la **confiscarea ,sub diferite forme, nu numai a rezultatului muncii sale, dar și a capitalului său**

" De aceea, **înlăturând definitiv sistemul de economie intervenționistă**, anteproiectul a **putut să pună în valoare această idee veche și scumpă industriașilor,a armonizării nevoilor Statului cu interesele particulare** ,să rezolve fiecare din problemele supuse lui, pe baza **principiului salutar al stimulării particularului**, creând în acest mod **regimul de atâta vreme cerut și așteptat al muncii naționale stimulate . "**

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ **Importanța acordată problemelor economice**

" Domnule președinte , d-lor senatori, un regim politic , într-o judecată dreaptă și obiectivă , nu se judecă numai după forma lui . **Un regim politic se măsoară și este prețuit după ideea de ordine și de autoritate pe care o reprezintă înăuntru** ,după **prestigiul și respectul pe care-l impune și afară** ,după unirea și înălțarea sufletească pe care o pregătește și , mai ales, domnilor,după prosperitatea economică pe care o ajută să se înfăptuiască .

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ **Pregătirea profesională**

" Evident că va trebui să urmeze și o preocupare de pregătire profesională .

Astăzi avem școale de meserii , dar n-avem meseriași,avem școale comerciale , dar n-avem comercianți .

Nu este suficient să se învețe meseria sau comerțul ; trebuie ca o acțiune de Stat continuă și susținută **să ajute și să împingă din ce în ce mai departe** de profesioniștii și comercianții noștri în exercițiul și realizarea meseriei lor(aplauze) [.....]

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ **Pregătirea clasei conducătoare**

"Consider , domnilor, că apasă pe generația de astăzi , o grea sarcină : **sarcina pregătirii generației renașterii de mâine.**

O țară nu se reazemă numai pe munca și pe patriotismul maselor ;
ea se sprijină mai ales pe valoarea clasei conducătoare , pe sufletul și pe cultura
fiecăruia din cei chemați să vegheze la destinele ei și să le conducă . (aplauze)

" În această ordine de idei, dacă **Senatul** ar voi să facă un pas înainte ,
l-aș ruga să ceară **Guvernului** , prin Răspunsul la Mesaj,

**să ia sub tutela Statului și să declare ca pupili ai nației pe toți fiii de români ,
primii clasificați în toate școlile de toate categoriile , din Țara Românească ,
să-și ia asupra-i grija vieții și a educării lor în țară și în străinătate ,**

pentru ca în modul acesta să se formeze această clasă de elită națională viitoare ,
căreia să putem să-i trecem tot ceea ce munca și devotamentul nostru va fi fost
în stare să facă în ritmul acesta nou al renașterii naționale "(aplauze prelungite)

I.Marinescu / 23 iun.'39

▣ Guvernul

" D-le președinte, d-lor senatori, o datorie elementară de conștiință cetățenească
îmi impune să nu sfârșesc cuvântarea mea , înainte de a mă asocia la paragraful
din proiectul de Răspuns la Mesaj , prin care **Senatul recunoaște, fără rezerve,**
însemnătatea < operei de reconstrucție săvârșită în toate domeniile de activitate
de către guvernul Majestății Sale. >

" **Industriașii, care prețuiesc mai mult munca**

decât toate controversile politice ce se încearcă în jurul vechiului regim desființat ,
se consideră datori să se asocieze la acest pragraf al Răspunsului la Mesaj ,
și să le adreseze mulțumirile lor . [-----]

I.Marinescu / 23 iun.'39

Declară în numele industriașilor că va vota proiectul de Răspuns la Mesaj
(aplauze prelungite)

I.Marinescu / 23 iun.'39

7.) **Ion Constanțiu** (ex-cuzist, deputat FRN, Comerț) discurs la mesaj, Cameră ,23
iun.'39

Ion Constanțiu (ex-cuzist deputat FRN, Comerț) discurs la mesaj, Cameră , 23 iun.'39
(DAD, MO nr.5, șed. Din 23 iun.'39 , pag. 67- 70)

[LD : **29 apr. 2004.** Asist la buimăcitorul și grotescul spectacol electoral de pe ecranele
televiziunilor noastre : Tucă și cu Cristian Popescu despre mascarada politică ; Tulcescu și Alina
Mungiu despre "Raportul de țară " făcut României de acel comitet american care ;

sportivul și circarul Dragomir, care vrea să ajungă primar de București ; Pavel Dan - ajuns
consilierul electoral al miliardarului ignorant - Gigi Becali ; Alin Teodorescu - prim-consilierul
guvernului, în misiune la Washigton ...; Năstase le Paris discută cu Chirac

Totul îmi produce o senzație de absurd, de ireal .Știu de câta vreme ce înseamnă cu adevărat
expresia "râsu-plânsu " . Mă încercă o stare fizică de vomă Mi se pare că nu are nici un
rost să continui să scriu . Plec tulburată la culcare ...

Recitesc din **Sabato** :< **Literatura serioasă reprezintă descrierea dualității tragicomice
ce provine din dubla sa condiție de demon și înger. Grotescă dar patetică dualitate
care-l face să vorbească despre eternitate când știm cu toții că vom trăi până-n jur de
70 de ani . Stupidă dar eroică dualitate care-l determină pe om să se preocupe de
absolut și ideile pure , când știe prea bine că în final nu va fi altceva decât un biet hoit
mâncat de viermi .> ("Între scris și sânge " ; pag. 152) .**

Acestă simplă propoziție îmi răscolește amintiri tulburătoare de pe vremea când citeam
"Abadon exterminatorul ".... îmi produce o insuportabilă insomnie. După câteva ore de
zvârcoleală , în care mi se perindă prin minte tot soiul de episoade din propriile-mi angoase
privind posibilitatea de a scrie istorie , am un moment de profundă luciditate privind faptul
că am 69 de ani , că sunt bolnavă , că nu voi termina această inutilă carte la care lucrez ,
mă ridic istovită din pat, este ora 4 , și iată-mă studiind discursul lui **Ion Constanțiu** ,
om despre care încă nu știu nimic, decât că era moldovean, cuzist , care trăise mult timp în

Moldova ; că acum **reprezenta pe comercianții din Capitală** ; se considera ca fiind din "**generația 1906**" ,luptase pentru două idei : **ideea naționalistă** și **corporatismul** .
Nu pomeniște de Iorga , ci doar de ACCuza .Avea **50 de ani** .

El emitea niște judecăți despre vremea lui .

Dar este cumva și vremea mea, chiar dacă aveam pe atunci 4 ani , și costum de "străjer "-
Știu (am și fotografia) că tata era concentrat (32 de ani !) ,că mama îmbrăcase costum național (28 ani !) și că duminica se ridica tricolorul pe stâlpul din mijlocul careului de străjeri .

Atunci ni se plămădea viitorul ! Dar toate acestea nu le voi putea scrie în cartea mea.

Deși face un **rechizitoriu sever politicii** , în general, și **regimului politic partidist** ,

în special,Constanțiu ține un **discurs eminent politic**, ca altădată ,

despre " bresla " al cărui reprezentant era , **vorbind foarte puțin și inconsistent** .]

Doc.integral : **fișier PNC VII**

I.Constanțiu / 23 iun.'39

▣ Parlamentul FRN

[LD: măcar în ceea ce privește convingerile unui cuzist , nu poate fi vorba de inconsecvență .

Se poate afirma că acest parlament era pe măsura și doctrina profesată de cuziști,

în toată perioada. De aceea , eu nu pot pune la îndoială nici sinceritatea acestor opinii .

nici satisfacția cu care acest curent politic - pentru că tot curent politic era ! - a primit noua reformă .]

" Am convingerea că **această operă națională** o va realiza mult mai bine

acest parlament al unui singur partid, dar al tuturor meseriilor,

decât trecutele parlamente , în care , dacă **existau nenumărate partide**,

nu era reprezentată decât o singură meserie : **meseria politică** ,

și am toată încrederea că **noua politică a meseriilor** va fi mult mai bună pentru țară,

decât meseria politică .

" Însăși **uniforma aceasta** , aceeași pentru toți - fie muncitori, fie patroni, fie meseriași ,

fie comercianți sau industriași, mari și mici, fie cărturari, gazetari, artiști, mari demnitari

ai Statului- această uniformă **trebuie privită ca un simbol** , fiind că sub albul imaculat

al acestei haine , trebuie să vibreze **același suflet românesc** , aceeași puritate de sentimente

și **aceeași dorință de înfrățire, de întărire și înălțare a neamului nostru** . " [-----]

I.Constanțiu / 23 iun.'39

▣ Parlamentul " *democratic* "

[LD : În mare parte , Constanțiu avea dreptate când caracteriza lipsa de consecvență și

unitate a oamenilor de partid. Relansarea și îmbrățișarea ca armă politică a "**efectului**

Caragiale" ,însă, pentru mine este identică cu **sărăcia de argumente** .

Metoda este perpetuată , în timp, până în zilele noastre . Poate undeva , cândva, voi încerca

să demitez cariera pieselor lui Caragiale, ca fenomen " politic" generalizator,

în spatele căruia eu văd mai degrabă un " cal de bătaie" comod , pentru minimalizarea sau

atăcarea adversarului . Pentru că , de la nașterea lor - când au oglindit o realitate a moravurilor

de epoca- eticheta a fost "reciclată" , venindu-le rândul la toți s-o aplice adversarilor.

Acum , " comerciantul" Constanțiu o aplică partidelor .

Ca un amănunt ... Constanțiu plasează **eroii lui Caragiale pe timpul votului universal** ,

ceea ce este un **neadevăr istoric în plus**. Dar ... efectul oratoric ... conta !]

" D-lor deputați, **cea mai gravă acuzație** ce s-ar putea duce unui regim politic ar fi aceea

că nu l-ar fi dorit , că nu l-ar fi cerut nimeni , precum ceea ce ucide un regim ,

cum ucide orice , nu este decât **ridicolul** . [-----]

"Regimul trecut , pretins democratic, liberalist , individualist, a suferit de amândouă

aceste cusururi .Nu îl ceruse nimeni , în afară , bine înțeles,de **câțiva ideologi**,

care **nici ei nu prea erau de acord**, chiar când făceau parte din același partid politic.

Și sub regimul trecut , nu numai că **existau diferite partide**, dar în fiecare partid

se formau **diferite grupe, pe nuanțe**, care mergeau până acolo , **încât fiecare membru mai**

răsărit al partidului ,și avea ideologia , doctrina și programul lui politic.
" În ce privește ridicolul, să ne amintim de eroii din piesele lui Caragiale ,
care erau copia ,aproape fidelă , după natură , a oamenilor și moravurilor din primele
timpuri de viață politică democratică a < sufragiului universal > , cum i se spunea,
eroi care au dăinuit până mai deunăzi , când au dispărut ,o dată cu regimul." [-----]

I.Constanțiu / 23 iun.'39

▫ Partidele politice = clan, club, antinaționale

[LD : Renegarea sistemului de partide , a democrației , de către cei ce fuseseră
înregimentați , atinge aspecte penibile privind caracterul "converțiilor" , nu al celor blamați .]

" D-loar deputați, acel regim nu numai că nu-l ceruse nimeni ,
dar ajunsese să fie condamnat , în ultimul timp , de toată lumea.

Chiar acei care am făcut parte din vechile partide , unii pentru doctrina lor,
alții pentru tradiția lor, alții, în sfârșit , pentru valoarea personalităților care le conduceau ,
putem mărturisi cu toții, sincer, astăzi,că n-am iubit partidele,
fiind că n-am iubit spiritul de clan , spiritul de club, care le conducea.

" În special generația din care fac parte , generație care are un singur nume : 1906 ,
nu numai că nu a iubit partidele dar le-a combătut și le combate pentru cele două mari
cusururi ale lor .Se întronase cultul incompetenței, mediocrația, cum se spunea,
promovând în viața publică elemente inferioare , care dacă serveau anumite interese de
partid, compromiteau interesele țării .

Și prin aceasta, și prin alte practici, partidele erau antinaționale.

" Vă amintiți, d-lor, că Scrutator de la Adevărul , ajunsese stăpân în politica țării
lată apogeul partidelor politice . "

I.Constanțiu / 23 iun.'39

▫ Regimul democratic = creațiune artificială

[LD : discipolul lui ACCuza are clișeele istorice bine învățate : revoluția franceză , pașoptiștii,
democrația, constituția de import , partidele parazitare , în sfârșit ,
puteau fi atăcate ca episoade și instituții negative , dăunătoare , antinaționale,
fiind glorificat evul mediu - spun și eu acum simplificator ! Voi adânci ideea.]

[-----]

" Dar regimul democratic , nu numai la noi, ci pretutindeni și de la începuturile lui,
a însemnat o creațiune artificială , generatoare de imoralitate și antinațională .

" A dispărut din fericire greșita credință a unor cugetători și istorici politici
că principiile revoluției franceze ar fi fost împărtășite de poporul francez ,
că acel popor ar fi cerut distrugerea Monarhiei și liberarea individului de sub jugul vechilor
corporații , care îl legau în mod unitar și organic de ceilalți indivizi
și aducerea acestui individ în viața publică , în Stat , ca individ izolat și complet
independent. Aceasta au cerut-o numai ideologii , nu și poporul.

" De fapt, revoluția franceză și toate regimurile care s-au inspirat de la principiile ei,
deși susțineau că între individ și Stat nu trebuie să existe nici un corp intermediar,
au pus în locul acestor intermediari utili și organici ,
acele corpuri artificiale care au fost cluburile revoluției franceze
și, mai târziu, partidele politice . "

I.Constanțiu / 23 iun.'39

▫ Regimul corporatist .

[-----]

" Însăși formarea acelor organisme de natură profesională , creațiune spontană , organică,
sub vechiul regim , dovedea insuficiența partidelor, incapacitatea lor de a face față

nevoilor reale ale factorilor productivi ai țării. Ne amintim că toate acele organizații profesionale , nu numai că **eliminau politica din partid**, dar **cereau chiar o politică de bresle**, ceea ce arată că **politica de partid era considerată ca ceva cu totul separat de viața reală** a națiunii muncitoare și producătoare . **Politica rămânea ca ceva abstract** , iar **omul politic un personaj din alte sfere, uneori chiar din stratosferă** , în fine dintr-o sferă cu totul străină și depărtată de realitățile de pe acest pământ. **Personaj politic abstract** , dar numai în teorie , fiind că de multe ori , **în realitate , era un personaj foarte practic.** " Ei bine, **sub noul regim , omul acesta politic , și numai politic, a dispărut** , iar **politica** nu numai că nu va mai fi considerată ca incompatibilă cu activitățile productive , ci ea **se va încadra în viața de toate zilele a tuturor factorilor productivi**, va fi **o emanațiune a tuturor** permanentă a realităților naționale , venind din toate colțurile țării , **din toate meseriile , prin bresle , apoi prin Parlament , până la guvern** , care va satisface nevoile și aspirațiunile tuturor acestor categorii . Fără agitații sterile, fără propagandă deșănțată , fără luptele electorale de pe vremuri , ci în liniște , cu toată demnitatea **elementele de elită ale tuturor breslelor** , au fost trecute printr-**un fel de mutație naturală , de pe planul profesional pe planul politic, din cadrul asociațiilor profesionale în acest Parlament . "**
I. Constanțiu / 23 iun.'39

▣ **Regimul corporatist = regim naționalist**

▣ **Restaurația breslelor românești .**

" Dați-mi voie acum, după ce am arătat modul natural în care s-a instaurat noul regim politic, să arăt și **cum înțelegem să fie acest regim** , precum să arăt și **cum nu trebuie să fie acest regim** .

" În primul loc, **acest regim trebuie să fie național, chiar naționalist** , adică să activeze **fățiș și hotărât pentru promovarea și dominarea elementului românesc** , în toate domeniile de activitate . (**Vii aplauze**)

" Dar , de fapt, nu se instaurează ci **se restaurează regimul corporativ al breslelor românești** , pe care **regimul democratic le distrusese** , **pentru a permite invaziunea în meserii și comerț** , ca și în artă și literatură , **a străinilor ; iar sub masca unui pretins liberalism**, care însemna uneori **o anumită servitute**, sau, în termeni consacrați, **obediință** , **acei care nu puteau beneficia de binefacerile libertății**, erau tocmai **Românii** . [-----]

" Va să zică , **bresla va fi pur națională** , tocmai **pentru a ajuta și întări elementul românesc** , în concurență cu elementele străine , care , acestea , au avut întotdeauna adevărate și autentice bresle care îi sprijineau .

Victoria lui ACCuza

" Afirmând aici, de la această tribună , **spiritul naționalist al generației** din care fac parte, mă simt dator să salut un fapt de cea mai mare importanță , **care pune de la început noul regim politic sub semnul naționalist** . Salut ridicarea la înaltul rang de **consilier al Coroanei** , a veneratului mare Român , pe care suntem fericiți să-l vedem la o vârstă înaintată încă plin de vigoare ,- parcă anume **lăsat de Dumnezeu să prezideze cea dintâi ședință a Senatului corporatist și național - pe profesorul A.C.Cuza**.
Președinte de vârstă , cu atât mai bine, căci și așa și-a înfrânt adversarii de pe vremuri.

Omagiul lui Al.Vaida -Voevod

" De asemenea, **generația mea exprimă același sentiment** , văzând că în prima Cameră , în care îmi fac modestul meu debut, am cinstea și **satisfacția de ordin superior național** , **de a fi prezidat de acela** pe care generația de la 1906 îl considera ca marele Român , care trebuia să **aducă Ardealul la Patria -mamă** , pe dl **Vaida -Voevod**" (**aplauze**)

Eminescu -Cuza

" Prin d-l prof. Cuza, generația mea a fost inițiată la naționalism , la un naționalism activ, creator, care ne-a dat porunca îndatoririlor , nu pofta tuturor satisfacțiilor .

Profesorul Cuza venea în linie dreaptă , ca un continuator , cel mai bine pregătit și cel mai distins al aceluia mare Român care a fost Eminescu .Este o fericită coincidență că astăzi, când se instaurează noul regim, al unei politici românești naționale, se prăznuiește și memoria marelui Eminescu , iar o dată cu cei 50 de ani de la moartea lui, se împlinesc și 50 de ani de la apariția a celei mari opere a d-lui prof. Cuza, " Meseriașul Român " , care a fost catehismul naționalist al generației noastre, a celor care ne nășteam acum 50 de ani . Spun " catehism " , pentru că de la el am învățat nevoile și nădejdele neamului nostru ; de la el , unii dintre noi, am primit porunca națională supremă , să intrăm în câmpul muncii productive, să fugim de slujbele parazitare , să ne reluăm locul , ca români , în meserii și comerț , sacrificând chiar unele dispoziții spre acele posturi înalte , în cultură , sau în acele cariere , care erau considerate drept cele mai nobile în societatea în care ne-am născut și am trăit .

Naționalismul ieșean

" Și pentru că vorbesc de acel naționalism- permiteți-mi să-i spun ieșean, nu moldovean , pentru că orice urmă de regionalism trebuie absolut distrusă din spiritul neamului nostru- deci cel ieșean, adică de o esență de înaltă intelectualitate , care s-a exprimat mai bine prin Eminescu , Conta , Cuza , în acel centru , adevărat focar al sufletului românesc, cetate de cultură , în care , după o expresie a unui spiritual ieșean, până și copiii de școală , o dată cu arșicele , se joacă cu cele mai frumoase nuanțe ale spiritului românesc, pe linia acestui naționalism, noi, generația de la 1906 , aducem ca un suprem omagiu acestui nou regim politic , flacăra sfântă a credinței naționaliste , care va trebui să fie transmisă nestinsă , ca flacăra olimpică , din generație în generație " (aplauze)

I. Constanțiu / 23 iun.'39

▣ Caracterul specific românesc al corporatismului

▣ Fără imitații !

" D-lor deputați, voi încerca acum să arăt ceea ce nu trebuie să se înțeleagă sub acest termen de " corporatism " . În primul loc, nu va fi nici o imitație a unei noi forme politice străine , tocmai pentru că naționalismul nostru are un caracter specific românesc.

" Neamul nostru a dovedit , timp de secole, că nu se împacă cu nici o formă străină ; nu ne plac hainele de-a-gata , făcute pentru alții . Chiar în portul nostru național , românul găsește totdeauna o notă personală , individuală , de bun gust . Acesta este românul .

" Apoi, să nu uităm că țara noastră nu este produsul unei conferințe internaționale.

Noi nu suntem o republică inventată , confecționată din fragmente de difeite popoare ,

ci suntem un Regat de veche și autentică sursă națională , seculară , care ,

după voievozii noștri glorioși care au ținut piept invaziilor barbare,

am avut pe marii noștri Regi, înaintașii Regelui Carol al II-lea.

" Preferăm, d-lor deputați, defectele acestui regim propriu naționalismului nostru , defecte care se vor putea corecta celor mai perfecte , în aparențe, din afară .

Constituția 1866

" Ne amintim - și a remarcat antevorbitorul meu , de aceea nu voi insista - de vechea noastră Constituție , care se spunea că întrece chiar originalul belgian , după care era copiată , totuși timp de 50 de ani , cât a fost aplicată , nu s-a potrivit cu spiritul poporului nostru .

" Prin urmare, nici corporatismul nostru nu trebuie să fie o imitație .

I. Constanțiu / 23 iun.'39

▣ Dispariția etichetelor de " stânga " și " dreapta "

▣ Socialismul - la muzeul patologiei

[-----]

" Trebuie să afirmăm de la început că respingem orice elemente socializante . (aplauze)
Prea multă vreme , lumea modernă a făcut uz de această vocabulă de acest termen,
prea mult s-a lăsat să se creadă că orice ideal de perfecționare a ordinii sociale ,
nu poate avea alt nume decât socialism. Socialismul a trăit .

El trebuie trecut în muzeul istoric al patologiei, ca un monstru spiritual al
secolului trecut ,ca un zmeu răpitor de minți
pe care l-a doborât Făt -Frumosul naționalismului.

Și ca dovadă că socialismul nu era în firea poporului român,
este că foștii fruntași socialiști au revenit și îi avem astăzi
în sânul Frontului Renașterii Naționale (aplauze)

" D-lor, au dispărut o dată cu aceasta , grație acestui Front al Renașterii Naționale,
termenii aceia uzați , de dreapta și stânga ,
adică omenirea să meargă ca vitele ,hăis și cea.

Omenirea nu are decât un singur drum , înainte .Același drum îl are și națiunea noastră .

" Și pentru că vorbesc aici despre trecutul pătat socialist , și cu elementele lui comunizante ,
dați-mi voie să intercalez o observație : se permite astăzi , la noi, o propagandă a culturii
și a diferitelor forme de manifestare a vieții comuniste bolșevice .

"Ar trebui să se ia măsuri , d-le președinte și onorat guvern, pentru că nu trebuie lăsată
lumea românească pradă tentațiilor de așa zisă viață fericită din regimul sovietic. "

[-----]

I.Constanțiu / 23 iun.'39

8.) Petre Partenie (Asociația generală a clerului ortodox român), la Mesaj, Senat,23 iun.'39

(DS, MO 6, șed. din 23 iun.'39 , p. 127)

[LD : Iată o instituție care aderă cu toată ierarhia și convingerea la instituțiile noului regim.
Din acest p.d.v., biserica ortodoxă , tradiționalist-conservatoare , trăește o restaurație mult
râvnită, aceea a regimului vevodal dinaintea Constituției moderne din 1866 .

Că această revenire a fost sinceră și firească din partea Regelui... este discutabil.

Conduita și aparențele ... lăsau această impresie]

Doc. integral : [fișier Biserică III](#)

Petre Partenie / 23 iun.'39 Doc.integral : [fișier Biserică III](#)

▣ Adeziunea clerului ortodox la noul regim :

Regele - FRN - Parlamentul corporatist

" D-le președinte, d-lor senatori, având deosebita cinste de a reprezenta Asociația generală a
clerului ortodox român , în acest Matur Corp, prin votul de la 2 iunie 1939 ,
mă asociez la toate omagiile adresate Augustului nostru Suveran , ctitor de țară nouă,
și ocrotitor al asociațiilor noastre tradiționale : Biserica, Armata , Magistratura ,
și așa mai departe .

" Clerul ortodox român a aderat din tot sufletul la Frontul Renașterii Naționale ,
acest important instrument politic , prin care se proclamă armistițiul de obște
și se asigură solidaritatea neamului românesc, atât de necesare țării .

Clerul ortodox român este convins că acest Front al Renașterii Naționale
nu va mai reedita parlamentarismul trecut , care diviza și învrăjbea [----text ilizibil -----]

crede că parlamentarismul se va rezema numai pe bresle [----text ilizibil -----]

înlăturându-se pentru totdeauna profesionalismul politic [-----text ilizibil -----]

" Suntem bucuroși că ceea ce în 1931 -1932 anticipa guvernul d-lui profesor Iorga ,
ca un corectiv la viața parlamentară , sprijinită pe partide ,

a evoluat desăvârșit de partea corporatismului în vremurile de azi și aceasta datorită **genialelor intuiții regale** .

" Suntem foarte **satisfăcuți sufletește** deci de a constata că **profesionalismul activ**, că **breslele** nu mai sunt corective ci **determinative ale noii așezări** . "

Petre Partenie / 23 iun.'39

▣ **Regele Carol - restauratorul tradiției monarhice în Biserică**

▣ **Regele Carol - protector al Bisericii neamului**

" Suntem plini de **respectuoasă grațitudine MSRegelui** și d-lui prim-ministru că i s-a acordat **Asociației Clerului** , corespondentul de breaslă din Senat ,căci **clerul nu stă la periferia vieții românești** , ci chiar **în centrul Bisericii vii și așezămintele** prin care MSRegele frământa sufletul cel nou al țării : în **Premilitărie, Serviciul Social** și în deosebi în **Străjerie** .

" Considerăm ca onoare deosebită **participarea clerului** cu totul devotată , **în aceste așezări regale** , dar mai ales în **Străjerie** , care este **școala noii educații** unde se orchestrează așa de armonic **tradiția națională și dinastică** în jurul regelui iubit , cu **tradiția religioasă** , servită de Suveranul nostru **prin latura religioasă de la solemnitatea pavilioanelor** .

" **Suveranul nostru este în stil mare** însă un **restaurator al rostului monarhic în Biserică** .[-----]

Petre Partenie / 23 iun.'39

9.) PSS Nifon Criveanu (episcopul Hușilor) , discurs la Mesaj, Senat , 23 iun.'39

(DS, MO nr.6 , șed.din 23 iun., pag. 120-121)

[LD :Ce aş putea să spun ? ! Ori românii trecuseră , în anii '37 / '38 ,printr-o spaimă receptată ca **o apocalipsă** , ori clerul ortodox crezuse că s-a restaurat **vremea lui Ștefan Vodă !**

În primul caz , actele lui Carol II nu puteau fi taxate decât de **salvatoare** .

În al doilea caz , ierarhia bisericească trăește un moment de tresăltare orgolioasă , sperând să-și recapete **puterea de odinioară** .

Ceea ce rămâne ca document este această **osana pentru regele Carol** , căruia i se atribuie cele mai înalte calități ; **opera sa de ordine și pacificare, comparată cu creațiunea lumii din haos** , de către Dumnezeu ; **instituțiile nou create declarate pe placul lui Dumnezeu și a lui Cristos** .Indiferent de substrat , însă , **regimul carlist a avut întregul sprijin al Bisericii** , și , prin ea , **al enoriașilor** , care însemnau **imensa majoritate** pe vremea aceea.]

PSSNifon Criveanu / 23 iun.'39

▣ Biserica și Parlamentul FRN

▣ Biserica și Regele Carol II

▣ Biserica și FRN

▣ Biserica :Întâietatea naționalității române

▣ Biserica : Noua Constituție

[-----]

" **Bine s-a făcut** că , prin noua Constituție , **s-a redat Monarhiei rolul puternic** și **s-a așezat Monarhul ca șef și părinte al poporului** ,

eliberându-l de ițele cam încurcate ale democratismului parlamentar ,

și dându-l puțința să se manifeste cu toată puterea ,

înțelepciunea, istețimea și patriotismul lui luminat .

" **În mijlocul desbinărilor , ambițiunilor, nestatorniciilor , poftelor , temporarului** ,

Regele este **expresiunea unității** , a **stabilității** , a **continuității** și a **vecinicii neamului**

și Țării.Regele nostru iubit , **Voevod al culturii și ctitor al Bisericii și Școalei** ,

și-a cucerit sufletește poporul prin iubire și prin muncă .

Și , în viață fiind , **intră în împărăția gloriei** prin poarta înflorită a **nobletei și a iubirii de neam** , prin **poarta împărătească a vredniciei și muncii** . "

[-----]

PSSNifon Criveanu / 23 iun.'39

▣ Biserica și FRN

"Chemând pe toți Români la muncă și la datorie , la pace și unire, **biserica noastră ortodoxă și slujitorii ei , se alătură printre cei dintâi care răspund apelului regal** întru crearea unei Români noi și puternice , **România Renașterii Naționale .**"

PSSNifon Criveanu / 23 iun.'39

▣ Întâietatea naționalității române

[LD : această doctrină națională ,a fost propovăduită tot timpul de Biserica română și cred că era în dreptul și atribuția sa să o facă .]

" Mesajul regal anunță că prin **Noua Constituție < s-a proclamat hotărât întâietatea naționalității române > Biserica ortodoxă română** , maica spirituală a neamului ,**se bucură mult pentru aceasta** . [-----]

PSSNifon Criveanu / 23 iun.'39

▣ Noua Constituție

" Biserica are de spus un scurt cuvânt și asupra Noului Așezământ de conducere al Țării . **Noua Constituție** , pe care **Regele nostru iubit** , în momente grele, **a dat-o țării sale**, ajutat fiind de **sftnici luminați** , binevestea poporului român **venirea unor vremuri de pace și de bună înțelegere , de muncă și de cinste , de dreptate și de ordine, de unire și de înfrățire** .

" Și atunci cum de n-ar întâmpina cu bucurie venirea unor asemenea luminoase zile , **Biserica noastră** , care tocmai **Evangelia păcii și a bunei înțelegeri propovăduiește** , care la muncă pașnică și la cinste îndeamnă și care dreptatea și adevărul păzește ?

" **Gândul înalt al Regelui iubitor de țară**, care , **văzând desbinarea sălășluindu-se între frații români și desordinea amenințând cu haos țara noastră** , porcede bărbătește cu mintea înaltă și braț puternic , **la lucrarea de creațiune a unei noi Români** ,de ordine și de muncă pașnică **-este binecuvântat de Dumnezeu Creatorul** , care ,din haosul în care se afla lumea la început , a purces la creațiunea lumii , după o ordine ,și într-o ordine cu adevărat luminată orânduind legi , după care totul și toate se conduc în chip luminat , într-o **armonie universală a celor cerești și a celor lumești** . [-----]

" **Duhul de viață nouă și lucrarea de izbăvire a neamului** , ce se caută a se aduce prin noile rândueli , nu pot decât să fie **bine primite de Domnul Hristos**,

Cel care cere înnoirea omului vechi , înobilarea sufletului creștinesc [-----]

" **Biserica noastră strămoșească** , tâlcuind veacurile și orânduiriile cele dumnezeiești și cele omenești , **salută cu bucurie începutul unei ere noi în viața de Stat**[-----]

" **Biserica aduce tot arsenalul duhovnicesc** al unui așezământ divino -uman de covârșitoare importanță și de imens prestigiu , prin menirea și originea sa ,**în slujba binelui obștesc al mântuirii neamului** ."

Nifon Criveanu / 23 nov.'39

10.) Aurel Baci (deputat FRN - Intelectuali , ținut Mureș),la Mesaj,Cameră ,23 iun.'39

(DAD; MO 5, șed. din 23 iun.'39, p. 63 - 64)

[LD : nu știu dacă acest Aurel Baci a făcut politică de partid. Dar , în noua conjunctură , el este prototipul "**homo regius**" , care , fie din **obediență** , fie din **ignoranță** , fie din **exces de zel**, **anulează meritele regimurilor constituționale de la 1866 și 1923** ,pe care s-a clădit România modernă , cu tot eșafodajul ei legislativ și instituțional,și **care au dat României independența, întregirea țării , împroprietărirea țăranilor și votul universal** , ca să vorbim doar de marile înfăptuiri .]

Aurel Baci / 23 iun.'39

▣ Constituțiile democratice (1866, 1923) = imitații ignorând năzuinele poporului

▣ Partidele politice - plagă pe trupul națiunii

Aurel Baci / 23 iun.'39

▣ Constituțiile democratice (1866, 1923)

" Pentru a putea arăta ce a însemnat această radicală schimbare și ce cred că ar trebui să rezulte de pe urma ei, mă voi ocupa în câteva cuvinte și numai în linii generale de ceea ce au fost **constituțiile care au guvernat țara până în prezent**, pentru ca să pot constata **cât de imnperios necesar a fost înlocuirea lor** prin Constituția din 27 februarie 1938, care era **rezultatul zbucriunii, a îngrijorării** pentru soarta și viitorul acestei țări, a **Augustului nostru Suveran**.

" Într-adevăr, dacă vom face o cât de succintă analiză retrospectivă a realizărilor sau în genere a progresului acestui popor, care progres avea la baza sa **Constituția** din anul **1866** și care a sintetizat **viața de Stat până în anul 1923**, va trebui să constatăm că această Constituție, care, de altfel, precum în deobște este cunoscut, era în mare parte o **simplă copie a Constituției belgiene, n-a corespuns nici necesităților, nici năzuințelor de progres ale poporului român**.

" **Ea n-a contribuit**, în măsură suficientă, **la dezvoltarea națiunii românești**, precum ar fi indicat-o însușirile sale, cu toată strădania și cu toată înalta concepție politică a marelui Rege Carol I, și cu tot patriotismul generos al bărbaților de Stat, care au ilustrat acea epocă. Și aceasta pentru simplu motiv, **pentru că viața poporului belgian** și toate împrejurările lui de dezvoltare, erau **cu totul altele decât acelea ale poporului român**.

" Dar n-a satisfăcut exigențelor de viață ale națiunii românești, **nici Constituția din anul 1923**, sub imperiul căreia, în timpul din urmă, se produsese o stare de lucruri și perturbațiuni din cele mai serioase în viața de Stat, astfel încât **și aceasta a trebuit să fie, fără ezitare, înlocuită**.

Ea nu mai corespundea, cu spiritul său îngust și individualist, cerințelor zilelor de azi. Această Constituție, cu toată structura ei, **nesocotea aproape cu desăvârșire interesul colectiv și dreptatea socială**, care, de multe ori, **a dus la exploatarea omului cinstit și muncitor, rămas fără de sprijin**.

Aurel Baci / 23 iun.'39

▣ Partidele politice - plagă pe trupul națiunii

" **Acest individualism**, a scos la suprafață **partidele politice**, care s-au dovedit a fi fost **mai mult un balast, decât un bine pentru țară**.

Partidele, la rândul lor, au dat naștere unui **regim care a produs tipul politicianului intervenționist și afacerist**, detestat de toată lumea, care în ultimul timp devenise o **adevărată plagă pe trupul națiunii** și o serioasă primejdie în viața de Stat, prin **abuzurile și corupțiunea generală** pe care o răspândea și în urma căreia, **pretutindeni, își scotea capul și revolta**. " [-----]

Aurel Baci / 23 iun.'39

▣ Constituția din 27 febr.'38

▣ Regim de ordine și autoritate

" Evident, deci, că **în aceste condițiuni și împrejurări, Suveranul, îngrijorat de viitorul acestei țări și sub povara răspunderii, n-a mai șovăit o clipă de a sfârși cu această stare de lucru**, dându-ne **Constituția din 27 februarie 1938**.

lata, în câteva cuvinte, geneza noii Constituții

" Încât privește noua Constituție, distinsul profesor universitar d-l Paul Negulescu, în tratatul său despre Constituție, ne arată cum **Maiestatea Sa a considerat că misiunea Statului este, în primul rnd, perfecționarea societății**, că trebuie dezvoltat **spiritul public și trezită conștiința națională**, care să servească **ideea unității naționale**. [-----]

" **Dar tot ce se va face sub imperiul noii Constituții**, va trebui să se facă sub un regim de **întărire a autorității de Stat**, care s-a instaurat, **regim consimțit de întreaga țară**, fiind că se simțea lipsa lui, **pentru restabilirea ordinii interne** și atunci noua Constituție, urmărind, în locul individualismului, **dezvoltarea spiritului de solidaritate națională**,

chiar sub puterea acestui regim de autoritate și **transformând Statul politic ,în Stat profesional corporativ** , el va trebui să aducă roade nebănuite pentru țară mai cu seamă penru că părțile privitoare la proprietatea individuală le menține ca pe un drept inviolabil ." [-----] Aurel Baciu / 23 iun.'39

▣ **Statul român = Stat Corporativ**

▣ **Puterile în Stat : Regele , Parlamentul , Guvernul**

[LD : Ias deoparte că Baciu a uitat puterea judecătorească ,dar formula că **regele devine " centrul vieții de Stat"** nu pare a-i tulbura judecata .]

" **Statul profesional** , pe de altă parte, își va compune **organele legislative** ca o urmare firească a acestei concepțiuni ,numai din **cetățeni care exercită o profesiune** ,aleșii trebuind să exercite o profesiune , ceea ce înseamnă că Statul ,în urma **reformei constituționale din 1938** , ia forma unui **Stat Corporativ** ,în care **persoana Regelui devine centrul vieții de Stat** ,ajutat fiind în Înalta Sa misiune , de **Reprezentanța Națională** ca putere legiuitoare , apoi de **ministrii și subsecretarii de stat** , ca putere executivă .

" Din aceste puține cuvinte rezultă deja deosebirea fundamentală care există între cele trei Constituții , încât vom putea înțelege ușor că, **dacă și azi am trăi tot sub puterea dominatoare a partidelor, care nu aveau putința să strângă într-un mănunchi solidar întreaga națiune , câtă primejdie ne-ar pândi ."** [-----]

Aurel Baciu / 23 iun.'39

11.) Ion Flueraș (Ex-PSD , senator FRN, Muncă manuală) , la Mesaj, Senat , 23 iun.'39

(DS , MO 6 ședința din 23 iun.'39 . pag. 125-126)

[LD : **Poziția adoptată de social-democrați este o dovadă că , în acel moment , nu realizau sub ce regim intraseră .Crearea FRN , a breslelor,prezența lui Ralea la Muncă ,seria de instituții (Premilităria, Străjeria, Serviciul Social etc) și manifestări cultural-sportive- sărbătorirea lui 1 mai ca niciodată ! -dăduse speranța unei schimbări benefice.Faptul că Flueraș nu regretă regimul democrat , parlamentul pluralist, existența partidelor , spune ceva despre tăria doctrinei afișate până atunci . Dar , mai mult de atât , ce ? !]**

I.Flueraș / 29 iun.'39 **Doc.integral - fișier PSDR**

▣ Clasa muncitoare : omagiu Reginei Maria

▣ Omagiu Regelui Carol II

▣ Situația clasei muncitoare

▣ Antrenarea muncitorilor în acțiuni ilegale în regimul trecut

▣ Muncitorii în regim FRN

Mărirea salariilor ...

Măsurile guvernului ...

I.Flueraș / 29 iun.'39

▣ **Antrenarea muncitorilor în acțiuni ilegale**

" Deci , d-lor senatori , în aceste împrejurări , nu este de mirare că **muncitorimea noastră** în trecut **a aderat** într-o măsură mai mare sau mai mică , **la acțiuni care nu cadrau întotdeauna cu legile țării și cu ordinea socială** . Vina nu a fost însă a ei , ci a împrejurărilor . "

[-----]

I.Flueraș / 29 iun.'39

▣ **Muncitorii în regim FRN**

" Astăzi, situația sa schimbat mult în ceea ce privește situația morală a clasei muncitoare; în ce privește situația materială este tot ce a fost ieri și această situație trebuie să se îmbunătățească și, în acest scop , vom avea prilejul să venim în fața dvs. cu propunerile necesare . [-----]

Măsurile guvernului

" Totuși, noi muncitorii , care ne-am atașat **cu tot sufletul nostru** din primul moment **la schimbarea regimului trecut** , prin înlocuirea lui cu regimul de astăzi al **Renașterii Naționale** , așteptăm cu **toată încrederea ca onoratul guvern** , care a dat dovadă în scurt timp de când guvernează în baza noului regim această țară , că **va veni cu reformele necesare** și pentru **îmbunătățirea situației clasei muncitoare** "În această speranță , exprim în numele clasei muncitoare , toată **recunoștința noastră în primul rând față de Majestatea Sa Regele Carol II** , cât și **față de onoratul guvern** , de la care ne așteptăm **să ocrotească clasa muncitoare** cât mai mult în viitor "(**aplauze**)
I.Flueras / 29 iun.'39

12.) **Maria Pop (primul senator femeie) , discurs la Mesaj, Senat ,23 iun.'39**

(D.S. , MO 6 , șed. din 23 iun.'39 , p. 124 ?)

[**LD : 4 mai 2004 . Eu nu sunt ceea ce se cheamă o " feministă" .**

Dar îmi amintesc de îndârjirea și ironia cu care Ion Scurtu - ajuns acum istoricul cel mai cel ! !- m-a combătut într-un simpozion în care am încercat să dau și parlamentului FRN un loc în istoria parlamentarismului și corul de răsete cu care m-au tachinat colegii când am ridicat problema statutului electoral al femeilor.

Pe lângă că erau misoghini, erau și incompetenți și tâmpiți !]

[LD : Este primită cu aplauze prelungite . Semnificație deosebită nu are numai faptul

că **femeile au avut dreptul să candideze** , ci că , la aceste alegeri, **femeiele au avut dreptul de a alege !** Prevăzut și în Constituția din 1923,nereglementat în legea electorală din 1926 , această **tergiversare ținuse deoparte de votul universal**, mai mult **de jumătate din populația Românei** . Ele votau doar la alegerile locale .

Cum **acest precedent** creat a fost **și unicul și ultimul** , cum istoricii au taxat parlamentul FRN ca o mistificare (sau cu alte etichetări) , mergând până a considera că parlamentarismul românesc își încheiase cariera în toamna anului 1937 ,**această cucerire a femeilor** din România **nu este amintită**.Ori , participarea femeilor la alegerile parlamentare , a fost prima tentativă serioasă de a lichida această discriminare .]

Maria Pop / 23 iun.'39

- ▣ Electoratul și eligibilitatea femeilor în Parlament
 - ▣ Recunoștință Regelui Carol
 - ▣ Condiția juridică, politică și socială a româncelor
 - ▣ Româncele - în apărarea patriei
-

Maria Pop / 23 iun.'39

▣ **Electoratul și eligibilitatea femeilor în Parlament**

▣ **Recunoștință către MSRegele**

" D-lor senatori, un **act de o însemnătate istorică** pentru femei , și chiar pentru Parlament , a fost **săvârșit sub Înalata egidă a Maiestății Sale** .

" **Omisiunea lui din Răspunsul la Mesaj m-a surprins** și socotesc că îndreptarea acesteia este o firească îndatorire .

" **Prin noua Constituție**, înalta și clarvăzătoarea înțelepciune a Suveranului ,**a stabilit electoratul și eligibilitatea femeilor în Parlament** .

Noua lege electorală le-a deschis **accesul în Senat** .

Și cele dintâi cuvinte în această privință , **rostit de o femeie în Senatul**

Renașterii Naționale , nu pot fi decât exprimarea plină de respect , a celui mai **desăvârșit**

devoament și a profunde recunoștințe închinată de **femeile din toate ținuturile , Maietății Sale regele Carol al II-lea** .

Gestul de prețuire al Maiestății Sale , va rămâne în sufletul femeilor,**chemate de acum înainte de către Măria Sa ,să aducă în alcătuirea legilor , cârmuitoare de obștii , spiritul specific al femeilor , devotate totdeauna laturii sociale , inerente oricărei legiferări** .

" Femeile au participat la recente alegeri cu însuflețire și chibzuită judecată și regret că din cauza situației mai grele , din punct de vedere electoral, a celorlalte candidate , am rămas singură să duc aici o foarte grea răspundere ."

Maria Pop / 23 iun.'39

▣ **Condiția juridică, politică și socială a româncelor**

" Dar noi nădăjduim că neprețuitul aport de muncă al țărancelor , că truda celor care au lucrat timp de mai bine de două decenii , pentru intrarea femeilor în Parlament și în administrațiile publice , de a căror bună rânduială depinde soarta noastră ca și a dvs. ; că munca tuturor femeilor care s-au devotat operelor de prevedere socială , precum și activitatea profesioniștilor de toate categoriile , vor justifica într-un viitor apropiat , o mai completă colaborare a femeilor .

" Românecele, prin firea lor , s-au atașat întotdeauna mai mult de sănătate , de educația , de nevoile obștești , decât de valorificarea materială a muncii , a aptitudinile lor , de altminteri legalmente stingherite până a cum șapte ani, când s-a dobândit capacitatea juridică a femeii măritate .

" Opera de asistență socială a fost din timpuri imemorabile , opera femeilor din această țară și credem că valoroasele lor înfăptuiri merită o justă apreciere și o reprezentare a competenței și a experienței lor, încadrându-le în organizațiile recunoscute în Stat "

Maria Pop / 23 iun.'39

▣ **Românecele - în apărarea patriei**

" D-lor Senatori, poate că azi , mai mult ca niciodată, se cere conlucrarea tuturor elementelor de nădejde . Împrejurările ne pot cere mâine ca vitejia apărătorilor pământului nostru , să fie susținute și întregite prin spiritul de sacrificiu și de inițiativa femeilor .

" Și ele sunt gata să servească în sensul cel mai înalt al cuvântului , cu toate puterile și cu toată iubirea lor fierbinte de neam și de țară .

" D-lor senatori , ca încheiere propun mențiunea în proiectul de Răspuns la Mesaj al Senatului , al mărețului act de echitate socială a Maiestății Sale Regelui "(aplauze)

Maria Pop / 23 iun.'39

13.) Al.Samoil (Uniunea Generală a micilor industriași și meseriași patroni), la Mesaj ,23 iun.'39

(D.S., MO nr. 6 , șed. din 23 iun.'39 , pag . 126)

[LD : 4 mai 2004. Subiect de meditație. De ce oare , în cadrul partidelor politice, pentru reprezentare explicită în Parlament, nu s-a urmărit și o reprezentare a grupurilor profesionale ? Să fi fost asta o deficiență sau o inutilitate?

1. În partidele politice , existau toate categoriile profesionale , care-și regăseau în programele partidelor respective apărare interesele. Agricultori, industriași, comercianți, negustori, meșteșugari , meseriași, avocați, profesori , medici , etc etc ...

2. În vederea atingerii scopului principal - câștigarea puterii - partidele erau pepinirele din care se recrutau viitorii miniștri și întregul aparat administrativ , deci se avea în vedere profesia, experiența, capacitatea , competența ;

3. În ce privește parlamentarii , funcția lor principală fiind legislativă , era firesc ca elementul preponderent să fi avut pregătire juridică , și de aceea erau mulți avocați . Pe de o parte . Pe de altă parte , pentru funcția de " control" a executivului, pentru bătăliile parlamentare, fie cu miză legislativă , fie politică , erau preferați debaterii parlamentari cu experiență oratorică , polemică , cu prestanță , cu prestigiu , etc etc.

Și atunci întrebarea firească pentru acest parlament corporatist , mă duce cu gândul la Marea Adunare Națională , din regimul comunist , în care se urmărea pur și simplu acoperirea statistică pe categorii de reprezentare .

1. Afară de doleanțele stricte ale profesiei , care era cultura lor politică , orizontul lor de cuprindere a treburilor de stat, competența juridică în actul legiferator ?
2. Nu cumva prezența lor era mai mult decorativă , putând fi foarte ușor manipulați ,]

Al.Samoil / 23 iun.'39

- ▣ Meșteșugarii - omagiu Reginei Maria
- ▣ Meșteșugarii - dinastia -Regele Carol
- ▣ Meșteșugarii în Parlament
- ▣ Uniunea Generală sprijină așezământul corporatist

Al.Samoil / 23 iun.'39 Doc.integral : fișier **Industrie și Comerț**

▣ Meșteșugarii în Parlament

[LD : Chiar acest Al.Samoil rezultă că a mai fost trimis în Senat și în regimul politic partidist . Probabil prin Camerele profesionale . Nu l-am întâlnit , nu știu să fi strălucit cu ceva la tribuna Senatului . Sau poate da, dar nu l-am remarcat eu .Nici cu ce spune acum nu este de remarcat , să mă ierte răposatul Al.Samoil !]

" D-lor senatori, îngăduiți **singurului meșteșugar patron care a izbutit să pătrundă în Sfatul Țării , în timpul de tristă amintire al partidelor politice** , să declare în numele păturilor care l-au cinstit cu încrederea lor , trimițându-l aici , unde se hotărăște asupra obșteștilor nevoi , că este **întreg și devotat operei mărețe pe care Majestatea Sa Regele Carol II a inițiat-o în februarie 1938** , și la a cărei desăvârșire lucrează Guvernul țării .

Al.Samoil / 23 iun.'39

14.) **Al.Vaida-Voevod (președ.) / Apel : **calitatea discursurilor !** / , 23 iun.'39**

(DAD, MO nr.5 , șed. din 23 iunie '39 , p. 79)

[LD : în acest apel al lui Vaida este , în fond, amărăciunea, desamăgirea acestui veteran și redevabil parlamentar , față de nivelul scăzut , mediocru și neinteresant cu care proaspeții deputați FRN și-au făcut debutul . Au dispărut discursurile -argumentative , pe tema la ordinea zilei , la care presa , opinia publică , lumea mondenă , asista din lojă ca la spectacol ! Au dispărut strălucirile polemici doctrinare, care se confruntau pentru o bună guvernare! Au dispărut dezvăluirile , acuzele, scandalurile, prin care electoratul mai putea afla câte ceva din misterele și culisele politice !Au dispărut demonstrațiile strălucitoare privind politica, istoria, cultura , știința, ș.a.,ș.a.

În locul lor , parcă executând o temă dictată , elogiul noului regim și dezavuarea celui vechi . Cum să nu se fi simțit jenat Vaida față de o atare decădere ?!]

Al.Vaida -Voevod / 23 iunie'39

▣ Apel - somație deputaților oratori

" D-lor deputați, înainte de a ridica ședința de astăzi și a fixa data și ora ședinței proxime , dați-mi voie să vă fac un apel . Stau și observ , **ca vechi parlamentar** , discuțiunea aceasta . **Zece oratori** s-au dovedit individualități care aveau ceva de spus.

Și, la tot cazul, **dacă ar fi vorbit liber și nu ar fi citit , ar fi fost cu totul altceva !**

Dvs știți , când omul vorbește liber , imprimă discursului o individualitate ; el controlează sala, dacă îl aprobă , dacă îl urmărește cu atenție, ori adoarme , plictisită . (**ilaritate , aplauze**)

D-lor deputați, **numai doi din cei zece oratori au vorbit liber**, iar din cei opt,**doi au citit lucruri** care , într-adevăr, **au avut valoare** , iar ceilalți - să-mi scuzați această critică necruțătoare - au adus lucruri interesante , dacă le-ar fi spus la comisie , când ar fi venit în discuție legile (**aplauze**)

" D-lor , **Răspunsul la Mesajul Tronului** trebuie să conțină **idei de înaltă concepție** ; trebuie să fie un **ecou la Mesaj** .

Discuțiunea la Mesaj nu trebuie să scadă la nivelul unor conferințe improvizate .

Să nu facem concurență conferențiarilor !

Ar fi mai simplu să imprimăm aceste conferințe și să le împărțim , **dar atunci am face concurență gazetarilor .**

D-lor , **ori suntem parlamentari , ori nu ne dăm seama de datoria pe care o avem**

(**vii aplauze**) Atunci vă rog să **nu risipiți acestei corporații** înalte și nici țării **aroma originalității individualității dvs** a fiecăruia, pentru că **fiecare din dvs are o viață de experiență la spate** , are un **prestigiu** , are **ceva de spus** în urma cunoștințelor de care dispune .

" Sunt Camere unde este dispoziția regulamentară : **discursurile se rostesc, nu se citesc.** Acum, poate să aibă cineva oricât citit , poate să aibă date statistice, de sigur,dar este altceva când vorbește liber , fiind că atunci **grăește suflet la suflet** , pe când așa ține o conferință . (**aplauze**)

" D.lor , **dacă nu veți binevoi să apreciați aceste rugăminți** ale mele și aceste sugestii , atunci **m-aș vedea constrâns** ca, de acord cu guvernul, și cu 60 de deputați , și după aceea cu majoritatea , **să apelez la art. 129** ca, prin regulament **deputatul să fie oprit de a deveni conferențiar sau gazetar .**

Mi-a fost dator să spun aceste lucruri; vă rog să mă scuzați ,pentru că eu am o fire greu de schimbat." (**aplauze prelungite**)

Al.Vaida -Voevod / 23 iun.'39

15.) I.Jerca (deputat FRN de Gorj , Intelectuali ?) , la Mesaj, Cameră , 24 iun.'39

(DAD, MO 6 , șed. din 24 iun.'39, p. 102-103)

[LD : cred că a fost țărănist ... poate disident ... nu știu . Are un discurs atât de naiv , atât de neaoș, încât poate fi atribuit unui țăran cu ceva carte .]

I.Jerca / 24 iun.'39

▣ Regimul Carol II =regim revoluționar

▣ Înlăturarea "profitorilor politici "

▣ Regele și țărani

▣ Primul ministru -Armand Călinescu

▣ Justiția , magistratura

Accelerare pentru justiție ?! Independență justiției !Gratuitatea justiției !

▣ Minoritățile

▣ Politica externă

I.Jerca / 24 iun.'39

▣ Regimul Carol II =regim revoluționar

▣ Înlăturarea "profitorilor politici "

[LD : am ales acest citat a lui Jerca, cred că un vechi țărănist gorjean , care prin cuvinte nu simple , ci simpliste , care trădau puțină cultură adăpată tot la revoluția franceză , cum îi stătea bine românului, încerca să dibuiască ce era **regimul instaurat de Carol -Călinescu .**]

Luat ad -literam , Carol a adus la putere **tiers-état -ul românesc** - mulțimea românească , profesioniștii și direct producătorii corporațiilor.

Evaluat prin ținta urmărită , regimul nou era **o decapitare a clasei politice românești** , căreia îi atribuia păcatele reacțiunii franceze e dinainte de revoluție .

Nu este greu de constatat că sunt **simple speculații**, care se băteau cap în cap cu opiniile altor reprezentanți ai "**tiers-état -ul românesc**" .

Toate par a avea un **numitor comun** : nu vorbesc despre **o lovitură de stat** .]

" Noi trebuie să vedem în Suveranul nostru , în **MSRegele Carol II, un revoluționar**- de sigur revoluționar în sensul științific - și sunt **două, trei inovațiuni** pe care le face acest Monarh . Prima derogă de la **regula generală a revoluțiilor trecute** ,în special față de aceea de acum **150 de ani** . Atunci **poporul francez** cerea Monarhului convocarea **Statelor Generale** .

Regele nostru, din contră , se substituie drepturilor noastre și **El ne convoacă** .

Acum care este diferența dintre noi și acele State Generale ?

Statele Generale erau compuse din **nobilime** , **cler** și **tiers-état** ,mulțimea franceză .

Ei bine, **Regele nostru a convocat numai tiers-état -ul românesc**, adică pe muncitori și pe producători și **a lăsat deoparte vechea nobilime** ; căci să fim sinceri , în discuția noastră , **avem și noi ,dacă nu o nobilime propriu zisă , un fel de nobilitas romana ,un fel de profitori**

ai politicii trecutului și pe care **Regele nostru nu i-a mai chemat** .

Ei își făceau **tot felul de afaceri** , se înțelegeau foarte bine între ei: **pleacă tu , viu eu ; scoală-te tu , să mă așez eu** , și așa mai departe . " [-----]

I.Jerca / 24 iun.'39

16.) **G.Ene Filipescu (FRN, meseriaș, cismar) , la Mesaj, Cameră , 24 iun.'39**

(DAD, MO 6 , șed. din 24 iun.'39 , p. 108-109)

[LD : sigur, pare un **discurs minor** . Dar grație lui , eu aflu astăzi niște amănunte privind **o realitate cu multe fațete** : care era soarta **micului meseriaș** ; care era **regimul lui de lucru** ; cum se explică existența **micilor maghernițe** întâlnite la tot pasul în orașe ; și care erau **profitorii de pe urma muncii lor - comercianții** .

Mai aflu și care era **stadiul " industriei" ușoare din țară** , pentru că este simplu de presupus că aceeași soartă o aveau și **croitorii, lemnarii, tinichigiii** ș.a.

Aceste amănunte nu le-am întâlnit în discursul nici unuia din politicieni sau teoreticieni economici

A fost bine că **Gheorghe Filipescu a intrat în Parlament ?**

A avut acest semnal de alarmă vreun ecou ? vreo consecință ?]

G.Ene Filipescu / 24 iun.'39

▫ **Păcatele vechiului parlamentarism**

▫ **Scăderile morale ale clasei conducătoare**

[LD : cuvintele lui Filipescu pot constitui o " mostră" de ceea ce reprezenta **mentalul românesc popular** , confirmând ideea că , în România modernă , **cultura românească** era dominată de ideile conservatoare , după Caragiale , Eminescu fiind cel mai citat .]

" Am avut norocul să ascult de la această tribună **cuvântări frumoase** , am auzit și cuvântul d-lui **președinte [Vaida]** care n-a făcut deosebire între deputați , că noi deputații suntem toți o apă . Am auzit și cuvântul d-lui **prim-ministru [Călinescu]** , **cerând Parlamentului o colaborare** , o **strânsă conlucrare** și o **aducere la cunoștință** a tot ce se petrece în câmpul muncii în toată țara , la cunoștința băncii ministeriale pentru a se lua măsuri de îndreptare . [---]

Țara noastră a avut talente mari și oameni mari care au strălucit la această tribună a **Parlamentului** , precum și pe **banca ministerială** .

" **Dar acești oameni** - ca om din popor nu mă opresc s-o constat - **au făcut și multe greșeli** , **au avut mari păcate** care s-au răsfrânt asupra neamului întreg .

Înainte de război și după război , **tribuna Parlamentului servea pentru a ponegi cutare sau cutare partid** , **spunându-se că este vândut străinilor** .

Și se vorbea în chestia aceasta cu atâta competență și elocvență , încât **țara nu știa pe cine să mai creadă că spune adevărul** .

D-lor , zile și săptămâni întregi discutau **numai și numai să-și arate păcatele unii altora** .

" Dar să-i lăsăm la o parte pe acești oameni, **deși mari, cu păcatele ce le-au avut și care le-au moștenit și să spun ca și Eminescu**

în ultima parte a Scrisorii a treia , unde vorbește de virtuțile neamului românesc , care erau întrupate în Mircea cel Bătrân .

El vorbește acolo de **calitățile răzeșului, ale țaranului român** , de dragostea lui de a-și apăra glia și limba , iar apoi adaugă **calitățile omului politic** , omului zilei din timpul său .

Acolo el pare că se întreabă , **voi sunteți urmașii Romei ?** Voi trebuie să îndreptați lucrurile acestea de care suferă așa de mult țara ? [-----]

Filipescu / 24 iun.'39

▫ **Dinastia**

▫ **Era Carol II**

" Dar astăzi **suntem într-o altă eră** . Am impresia că **suntem oamenii cei mai norocoși** , **poporul cel mai norocos de pe glob** . Închegarea țării noastre în timpurile moderne ,

desrobirea definitivă politică și economică a țării noastre s-a înfăptuit sub **Regele Carol I**, cu ajutorul lui **Kogălniceanu și al lui Brătianu**, care au smuls independența țării de la cei care ne asupreau. Kogălniceanu a îndeplinit, alături de Cuza, împrăștierea țăranilor [-----] **Regele Ferdinand** a pus țara în granițele sale firești.

Regele Carol II-lea a înfăptuit, a întruchipat **cele mai mari năzuinți** ale noastre de cultură și de bine, **culmile cele mai înalte** spre care poate ținti un popor. [-----]
Gh.Filipescu / 24 iun.'39

17.) **D.I.Simian (ex-PNȚ, FRN, Comerț)**, la Mesaj, Cameră, 24 iun.'39

(DAD, MO 6, șed. din 24 iun.'39, pag. 94- 96)

D.I.Simian / 24 iun.'39 Doc.integral : [fișier Industrie -Comert](#)

▣ **Parlamentarismul vechi și nou**

D.I.Simian / 24 iun.'39

▣ **Parlamentarismul vechi și nou**

"..... ca la un semnal, **toată suflarea românească s-a atașat** cu entuziasm **noii orânduiri sociale și politice a țării noastre**. [-----] în **noua structură politică** sarcina noastră a **parlamentarilor categoriilor profesionale** are cu totul altui aspect decât în trecut, când **majoritatea parlamentară** era expresia fidelă a **concepției partidului guvernamental**, iar **opoziția** era stăpânită de o **singură preocupare**, aceea de a face cât mai multe **dificultăți guvernului** și deseori a trebuit să asistăm la **compromiterea unor intențiuni frumoase și curate**.

" Este evident că în **aceste vremuri noi**, când **Parlamentul** reprezintă **voința, gândul și nădejdea claselor profesionale**, noi, aleșii acestor categorii, profund identificați nu numai cu **interesele superioare ale țării**, dar și cu cele ale clasei căreia îi aparțin, avem îndatorirea să **armonizăm aceste interese**."

D.I.Simian / 24 iun.'39

▣ **Clasa comercianților**

" Faptul că **onoratul guvern**, și în special d-l prim-ministrul **Armand Călinescu**, **ne-a cinstit cu cea mai largă sollicitudine**, pentru care **clasa mea le rămâne veșnic recunoscătoare**, ne dă imbold și ne dă curaj să înfățișăm pe scurt câteva doleanțe ale noastre, limitându-ne la enunțarea principală a acestor revendicări.

Dinu Simian / 24 iun.'39

18.) **Mihai Carp**(FRN, președ. *Asoc. G-rală a prof.secundari*), la Mesaj, Senat, 26 iun.'39

(D.S., MO 7, șed. din 26 iun.'39, pag. ?)

Mihai Carp / 26 iun.'39 Doc.integral : [fișier Școală VI](#)

▣ **Regele Carol II** ▣ **Regina Maria**

▣ **Parlamentul "partidist" versus parlamentul "cooperatist"**

Mihai Carp / 26 iun.'39

▣ **Parlamentul "partidist" versus parlamentul "cooperatist"**

[LD : cam încurcă dl profesor datele și titulaturile, dar, altfel, spune off- ul profesorilor. Face aluzii la procesele de conștiință ale profesorilor parlamentari din regimul partidelor, **trecând cu buretele peste tot ceea ce înfăptuise pentru învățământ**.

Și erau, în acest Senat, dr Angelescu, profesorul Iorga, iluști miniștrii de Învățământ....]

" **Așezarea vieții noastre de Stat pe baze cooperatiste**, a îngăduit o mai dreaptă repartizare a mandatelor parlamentare între diferite categorii sociale producătoare, și a făcut ca **diferite bresle să fie cu adevărat reprezentate** prin aleșii lor.

" Din acest punct de vedere, **profesorii secundari** aduc prinosul lor de recunoștință

Făuritorului Constituției din 10 februarie 1938 , după care , pentru întâia oară în viața noastră publică , **s-a dat profesorilor secundari puțința de a-și trimite în Parlament pe aleșii lor .**

" **Au figurat altădată aici mai mulți profesori secundari decât acum,dar ei nu erau aleșii profesorilor , ci ai partidelor politice din care făceau parte ,și nu reprezentau în Senat părerile și nevoile profesorilor , așa că nu arareori au fost siliți să îmbrățișeze și să sprijine măsuri și reforme potrivnice intereselor breslei lor, ba chiar potrivnice intereselor învățământului căruia îi slujeau .**

" **Noua lege electorală pune capăt tragicelor cazuri de conștiință** ce izvorau din o astfel de situație . Dar mai ales, **noua alcătuire a Senatului** va da , credem noi ,un cadru de activitate în care **competența profesională și experiența încercată ,vor înlătura diletantismul și dezorientarea de odinioară . "**

[-----]

Mihai Carp / 26 iun.'39

19.) D.Mociorniță * (ex-PNL,FRN,senator de Ilfov,Industrie), la Mesaj, Senat , 26 iun.'39

(DS, MO 7 , șed. din 26 iun.'39 , pag. 171-172)

[LD : din păcate nu am discursul integral , ci numai o pagină . Chiar și atât , cuvintele lui mărturisesc **adeziunea totală la noul regim, la noua Constituție, la FRN și celelate instituții create.]**

Mociorniță / 26 iun.'39 Doc.parțial : fișier Industrie , Comert

▣ Răscruce istorică : '37 / '38

▣ Confruntarea dintre bine și rău

▣ România salvată de la *Apocalipsă*

▣ Regele Carol - cămăciul providențial trimis de Dumnezeu

Mociorniță / 26 iun.'39

▣ **Răscruce istorică : '37 / '38**

▣ **Confruntarea dintre bine și rău**

[LD : fenomenul aluziilor și metaforelor se repetă . La fel ca și alți contemporani ,**Mociorniță nu numește purtătorii de pericole din interiorul țării ,pe care le taxează drept ...mișcări oculte, lașe, extremiste, răzvrăcite .**

Viza pe legionari ? pe cuziști ? pe comuniști ? pe iredentiști ?**Mociorniță nu numește nici dușmanii externi ai țării, dar îi definește ca pânditori pentru cucerirea " pământului făgăduinței"**
Viza Ungaria ? Rusia ? Germania ?**Aluziv, da !**

Efectul este suficient de dramatizat încât , pe acest fundal,**actele Regelui Carol să apară providențiale .]**

" Domnule președinte , d-lor senatori , sunt **răscrucii în viața popoarelor** ,la fel cu cele din viața oamenilor, [--- **primele paragrafe,text șters, greu de descifrat**] de descifrarea cărora depinde atât **cursul existenței și onoarea de a întâmpina viitorul ca un biruitor , sau de a se restrânge cu umilință pe întuneric** ca să-și ascundă faptele și să se arate la sfârșit .

Ca un martor și îndreptar prețios , **cei care sunt ținuți să conducă destinele unui popor , păstrează adânc săpată în paginile veacurilor ei ,asemenea sentințe definitive de dispariție și umilințe ,**precum și **entuziaste exemple de biruință și propășire** , ale celor care au știut să se înfrângă , obținând astfel , pe veșnicie , **dreptul sacru al continuității și existența lor .**

"Pe de altă parte, găsesc că **cei mai de temut vrăjmași** nu sunt cei care luptă deschis, fățiș, **cât cei lași , care își pregătesc ura ocult ; lovitura lor fiind veșnic dată din spate și ea va fi arareori posibil de înlăturat.**

" D-lor senatori, **noi am trăit** , de sigur, **aceste două fapte covârșitoare .**

Viața politică rău plantată pe acest pământ fertil în toate , ajunsese la un punct când rodul

matur trebuia să crape și sunt sigur că din el **ar fi tășnit** suficientă materie ca **să înece întreaga țară într-o imensă vrajbă** .

În tenebre , mocneau răzvrătiri **opuse rațiunii superioare a Statului** , se aștepta numai momentul propice ca ura nestăvilită să pornească într-o neâmblânzită lovitură ce ar fi putut să însângereze adânc pământul țării noastre .

" Nimeni nu se mai gândea că , și jur împrejur, în ochii răi și lacomi ce stăteau de veghe , începuseră licăriri **stranii de diabolică bucurie** , la gândul că , în sfârșit ,după încercata așteptare , **pământul făgăduințelor va fi cotropit** .

Mociorniță / 26 iun.'39

▣ **România salvată de la Apocalipsă**

▣ **Regele Carol - cărmaciul providențial trimis de Dumnezeu**

[LD : Nu contează dacă a avut sau nu dreptate ! Sigur este că **a rostit un gând sincer** , un gând **împărtășit de mulți români** . Chiar și de cei care , din alte considerente , nu-l agreau pe Carol . Nu știu cum să surprind și eu fenomenul acesta mai bine .

Mociorniță reușește . De la el aflăm spaima cea mare pe care o simțisără români !

Dar , **folosind același stil**, numai **până trece furtuna, nu-i așa ?!**]

" Vă întreb **dacă** , în această **învolverare generală** , când **talazurile înfuriate** ale apei din afară băteau din toate părțile corabia s-o înghită [**pericol extern**] ,iar **înăuntru se complota prin unghere** [**pericol intern**] ;**ce ar fi fost dacă și cărmaciul și-ar fi pierdut sângele rece și cumpătul ?**

" Românul , după ce scapă de o primejdie , face **semnul crucii și spune smerit :**

< Mulțumescu-ți Ție Doamne ! > . Suntem deci datori , când am scăpat de la un sinistru naufragiu , **să întoarcem fața recunoștinței noastre către Dumnezeu** ,și într-un glas să ne rugăm : **< Slăvit fii Doamne** că, **într-un ceas de grea cumpănă** , **când totul părea pierdut** , **nu ne-ai uitat și ne-ai trimis prin Conducătorul ce ne-a condus la limanul scăpării** , **mărturia că gândul Tău e lângă noi și ne veghează** . > (**aplauze**)

" Iar **Celui care înfruntându-și hotărât moartea** , **ne-a redat viață nouă** , într-un prinos de mulțumire și adâncă grațitudine , **ii chezășuim** , la rândul nostru , **munca , devotamentul, cinstea, dragostea noastră și a urmașilor noștri** .

MSRegele Carol II va rămâne pentru poporul românesc **apariția providențială trimisă de Cel-Atotputernic** , **să-și cruțe fiii vrednici de torturile Apocalipsului** .

" Iată ce va păstra săpat în cartea ei istoria ,despre această grea răspântie prin care am trecut ." [-----]

D.Mociorniță / 26 iun.'39

20.) Ion Agârbiceanu* (FRN, Publiciști și scriitori-Cluj) , la Mesaj, Senat 26 iun.'39
(D.S. , MO 7 , șed. din 26 iun.'39 , p. 158- 164)

* **Notă**-----

Membru în **Marele Sfat Național** al unirii (dec.1918).După război, **preot în Cluj** , președ. **Sindicatului ziarștilor** din Transilvania , membru corespondent al **Academiei** . Dir.al ziarului "**Patria**" (1919-1927) și "**Transilvania**"(1928-1930) ;secretar al "**Astrei**" Deputat (PNR? PP? ca ziarist ?) în Parlamentul **1919-1920** ; **1922-1926**

[LD : C Argetoianu (președ.) dă cuvântul "**părintelui**" **Agârbiceanu** .

Are 57 de ani . În Senat el este reprezentant ales al categoriei " publiciști și scriitori "

După prestația politică și publicistică din Cluj , în primul deceniu post -unionist, a fost în marele curent al **PNR** . Apoi îmbrățișează crezul naționalist și antipartidist , dar nu știu dacă a fost înregimentat în **PNC -Goga** sau **Frontul Românesc -Vaida** .]

Nu am nici o îndoială că **Agârbiceanu se adresează adversarilor lui Carol II**, dar , în special, **ardelenilor și lui Iuliu Maniu** . Că prin gura lui vorbește ,ardeleanul , preotul, publicistul sau poetul ... este greu de disecat și ține de propria-i biografie.

Mesajul mi se pare , totuși , interesant]

Afirmația antitetică că **împotriva respectării dezideratelor naționale au stat partidele** , mai ales **liderii** ,nu era decât **expresia intrării în "corul" conjunctural**, în a cărui partitură aceasta era tema predilectă .

Ceea ce este de subliniat , este faptul că **Agârbiceanu** putea fi considerat un **exponent al Ardealului** , prin multipla-i postură de : **preot , politician , ziarist , literat**.

Iar la modul general , o întrebare la care va trebui să dau un răspuns :

cum se explică faptul că **"inteligenția"** , marii oameni de cultură , **au îmbrățișat cu entuziasm noul regim ?]**

I.Agârbiceanu / 26 iun.'39 Doc.integral . fișier Cultură, presă VI

▣ Ceasul recunoașterilor, ceasul mărturisirilor .

▣ România Mare : două atmosfere politice !

▣ Partidele politice = râulețe , poteci , ambiții , interese laterale

▣ Monarhia = "turnul de veghe " !

▣ Lovitura din 10 febr.'38 = delăturarea partidelor

▣ Lupta pentru stăpânirea României : ardeleni - regăteni; Concurența PNT - PNL

▣ Rătăcirea în regimul democratic

▣ Credința oarbă în durata democrației

▣ Intelectualii, artiștii, scriitorii ... și politica

▣ Frontul Renașterii Naționale

I.Agârbiceanu / 26 iun.'39

▣ **Porunca I-a : consolidării României Întregite**

▣ **Porunca II-a : înfrățirea națională**

[LD :însfârșit , chiar dacă într-o formă literară și nu istorică , găsesc la părintele Agârbiceanu gândul ce m-a însoțit în toți acești ani de elaborare a cărților mele . Voi face tot posibilul ca acest gând să-l argumentez și să-l susțin , ca pe cea mai gravă neînțelegere și ne dîmplinitre a generației post -unioniste .]

" Domnule președinte, domnilor senatori , este **lucru firesc** și este un **lucru limpede** și de înțeles pentru orice minte românească , că **idealul național** , care ne-a dus la unirea tuturor Românilor , **nu se pot încheia cu înfăptuirea Unirii , că elementele principale , imperativele care l-au constituit** și ne-au dus la realizarea acelui ideal național, acela **trebuie să rămână în vigoare și în viață și la consolidarea Unirii și la întemeierea Statului cel nou** .

" **Noi eram destinați** prin firea lucrurilor că atunci **când s-a întemeiat România -Mare și când s-a deschis un singur drum** pentru viitorul națiunii românești, **să mergem cu toții înfrățiți pe același drum** - drum pe care **nu numai noi** avem să mergem , **nici numai copiii noștri** , **nici numai generațiunile care se ridică** sub ochii noștri - **drum care să proiecteze în veșnicie** , și pe care **trebuie să meargă generațiune după generațiune , până la sfârșitul veacului** .

" **Ce este mai firesc** și ce este lucru mai ușor de înțeles , decât **acea lege materială , fizică , care determină râurile** . care coboară după coaste de munți **să se unească într-un singur fluviu** ,să-și unească apele lor **într-o singură albie**, să-și deschidă drum tot mai larg pe plaiurile care i se întind înaintea , pentru ca să poată duce pe el corăbii , să poată duce pe el toate materialele , pe care **un fluviu mare este chemat să le poarte ?**

" **Și ce este mai firesc** decât ca **națiunea noastră** , după atâtea veacuri **unită într-un singur Stat național**, să deschidă **un singur fluviu național**, în care toate energiile națiunii să fie adunate , **în care să nu mai fie nici o risipă de râuri și râulețe laterale**, pentru ca cu energiile , toate naturale , adunate într-o singură albie , energia puterii de viață și de muncă și de creațiune a națiunii noastre românești,să poată să pună **temeiuri neclintite patriei în viitor ? "**

I.Agârbiceanu / 26 iun.'39

▣ România Mare : două atmosfere politice !

▣ Partidele politice = râulețe , poteci , ambiții , interese laterale

▣ Monarhia = "turnul de veghe " !

[LD : De acord și cu aceste "atmosfere paralele" ; de acord că ele au fost puse în mișcare de curentele și partidele politice ; am urmărit cu atenție această luptă , și am indicat , în contexte concrete , care au fost tendințele de disoluție și risipire .

Mă despart de miopia părintelui Agârbiceanu , când ridică la rang de regulă anumite anomalii când neagă rolul important al partidelor în mecanismele democrației ,și , mai ales, când atribuie Monarhiei constituționale , tendințe absolutiste .

La modul ideal " **turn de veghe** " ,prin Carol II , Monarhia devine factor de perturbare , de intrigi și de mașinauțiuni , care nu aveau de-a face cu dorita coeziune națională .]

" Poporul nostru românesc , a doua zi după Unire , a simțit această necesitate sufletească , acest comandament al sufletului național ,de a rămâne **o patrie , o națiune , un Rege , un comandament , o singură poruncă , o singură lucrare armonică de înfrățire**

" Se născuse încă din anii cei dintâi de la Unire , **două atmosfere politice în România : o atmosferă politică care se desprindea din convingerile mari și adânci ale poporului , dornic de unire și de consolidare** , și **o altă atmosferă politică** creată din **valorile de la suprafața vieții publice** al celor care **n-au înțeles** din clipa cea dintâi **drumul cel mare , drumul cel adevărat al națiunii** .

" Dar aceasta este prerogativa instituției monarhice că din înălțimea turnului de veghe , **Coroana veghează** în permanență , și din înălțime vede și trecutul , precum vede și viitorul și vede mai ales **drumurile încurcate , potecile laterale** , care se desprind din drumul cel larg , din calea cea adâncă , pe care merge și curge energia națională .

" Partidele noastre politice în anii din urmă , dinainte de votarea noii Constituții , au ajuns , după credința mea , tot atâtea **râulețe care s-au desprins din matca mare a râului național , împrăștiind energia națională** , tot atâtea **poteci laterale** , care se încurcau , nu în ideologii deosebite , ci se încurcau în interese deosebite , adeseori în **ambii și patimi deosebite** .

" Și, fiindcă se păstra la suprafața vieții noastre naționale , această **disonanță** între temeiul simțirii și al idealului național și ceea ce se vedeau la suprafața vieții publice ,

Coroana română de la început a veghiat din turnul ei înalt la comandamentul acestei Coroane , pe care le-a urmat atât adormitul în Domnul , Marele și Întregitorul de țară **Regele Ferdinand** , cât și Maiestatea Sa Regele **Carol II** .

A fost de la început această **mare poruncă**- către aceia care făceau valuri la suprafața vieții publice - ca **să se unească** , ca **să-și împreune energiile** , casă-și adune într-un mănunchi forțele , pentru ca în chipul acesta **să poată să creeze** acele condițiuni de viață și de muncă din sânul neamului și al țării , care să poată duce la **consolidarea Țării , la fericirea Patriei** . "

I.Agârbiceanu / 26 iun.'39

▣ Lovitura din 10 febr.'38 : delăturarea partidelor

▣ Noua Constituție

" Coroana vecinic trează și cu inima vecinic lipită de simțirea poporului român , știa că apelul pe care-l face la unire , **trăește adânc în marele fluviu național** ,știa că este **în conglăsuire** cu această tendință firească a neamului și , de aceea , **când Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea a văzut că nu poate să ajungă** la această unire , prin simple apeluri la înțelepciune la dragoste , la frățietate , la patriotismul oamenilor , a venit cu **hotărârea cea mare de a delătura** de la suprafața vieții politice **acele formațiuni care contribuiau la crearea unei atmosfere ostile** , unei atmosfere **străine de adevăratul suflet al poporului** .

" Noua Constituție edictată și votată imediat , plebiscitar , de Națiune , nu era , domnule președinte și domnilor senatori , după convingerea mea adâncă , altceva , decât **triumful însuși al idealului de viață al națiunii române întregite într-un stat național** . "

▣ Lupta pentru stăpânirea României : ardeleni - regăteni

▣ Concurența Maniu - PNL

[LD : 10 mai 2004 . Astăzi este ziua lui Val căruia aş vrea să-i explic lumea în care va trăi . Aseară s-a sărbătorit " **ziua Europei**" , cu prilejul integrării în UE a plutonului de 10 state din centrul și nord-estul Europei. România, din nou " corigentă" , nu se numără printre ele . Nu știu dacă să mă bucur sau să mă întristez . În orice caz ,sărbătorirea zilei la București, mi s-a părut inutilă , umilitoare , ridicolă și servilă . Foc de artificii și lasere , muzică și lălăială ,pentru o mimată și falsă bucurie pentru o construcție superstatală în care România nu și-a găsit locul ! La asta , se poate spune că , printre multe alte cauze a atârnat și incapacitatea românilor de a trăi democratic ?]

Întorcându-mă la 1939, trebuie să fiu **de acord cu Agârbiceanu** , cu **Iorga** , pe această temă . Numai că **Iorga** pune mare patimă și, bine-nțeles, **vede paiul din ochiul altuia și nu bârna din ochii lui** . Cred că la acest capitol, am făcut demonstrații complete . Din această luptă , nu numai **Maniu iese înfrânt** , ci și **PNL**, și **alte partide**, deci **întreg sistemul** de partide care , la rândul-i , asigura **funcționarea regimului democratic în România** . Dar , oare, faptul că **acel regim nu va mai fi implantat în România** , aproape **50 de ani** -și atunci știm astăzi cum **l-nu trebuie să fie adevăratul cântar de judecată istorică ?** Aici este "**nodul gordian** " **pe care trebuie să-l tai eu** .

Și mărturisesc că **nu este ușor !**

" **Când am intrat în Unire** , cei mai mulți dintre noi, care am luat parte la lupta politică a celor **două decenii dintâi** , **s-au făcut greșeli**- și aici , din partea mea,recunosc că am făcut greșeli , căci de aceea este astăzi ceasul mărturisirilor - **și cea dintâi greșeală a fost că, spre exemplu , noi , Ardelenii** , credeam că, cu puterea noastră de rezistență din trecut , cu idealismul nostru , **vom fi în stare să punem pecetea adevăratului românism asupra României Mari** .

Iar Partidul Liberal , ca unul care cârmuise țara, în decus de decenii ,mai mult decât oricare altul , **era de credință că lui i se cade această menire mare** , această cinste , această întâietate .

Și , de aceea, în anii **celui dintâi deceniu** , și unii și alții **am năzuit ca să extindem organizațiile politice în țara întreagă** , pentru ca , în chipul acesta , să ajungem **să luăm puterea** , și în baza acestor credințe individuale pe care le aveam , **să facem operă de guvernare** . Nu ne-am dat seama , d.le președinte

-prof.Nicolae Iorga" Este programul d-lui Maniu pe care dvs îl relevați .

Noi nu eram așa de proști să nu-l vedem de la început . Și de aici au pornit toate relele . Tendința aceasta nu este a Ardealului , ci a unui număr foarte restrâns de politicieni , dintre care unii erau de aceeași calitate ca noi , iar alții erau sub această calitate , și care **au crezut că pot pune stăpânire pe această țară , că o pot cuceri** .

Nu Ardealul, ci un număr de politicieni . Eu am ținut , **ca istoric**, să subliniez acest lucru "

-Agârbiceanu : Este adevărat , d.le senator Iorga , **nu națiunea întreagă** , ci **reprezentanții** care se credeau că sunt chemați .

Tot așa era și în Vechiul Regat cu **partidele politice** de aici și mai ales cu **Partidul Liberal** . Nu cred că toată țara , înglobând aceste partide, avea aceste aspirații , **această mândrie de a pune pecetea** pe Statul cel nou încheșat în întregime .

" **Adevărul este că cei care conduceau** și au condus politica **de o parte și de alta a Carpaților** , **aceia n-au înțeles clipa mare a Unirii** , comandamentul ce mare național, **că nu unul sau altul este menit să pună stăpânire pe această țară** ,ci Neamul Românesc în întregime să fie la el acasă , și **pecetea lui autohtonă** , cu virtuțile lui , din toate provinciile , **să fie temelia noului regim** . "

▣ Rătăcirea în regimul democratic

▣ Credința oarbă în durată democrației

[LD : deși pare o chestiune minoră și relativă , Agârbiceanu atinge aici o chestiune foarte importantă : **durata , timpul, răgazul**, pentru **construcția democrației** .

Între 1919 -1939 , **două decenii** pentru un proces atât de complex **într-o țară și cu o națiune abia întregită** . Este o dimensiune pe care **și eu o am avut-o în vedere** .]

" Dar mai erau și **alte împrejurări** care **ne-au dus în rătăcire** pe mulți .

Eu, din partea ea, recunosc, **se credea** - că **pricipiile democratice** despre care se spunea că **au triumfat la Conferința de pace** , au triumfat **la Tratatul de pace și au triumfat la așezarea liberă a națiunilor**- că acele principii într-adevăr sunt **definitive** și hotărâtoare veacuri înainte și că omenirea - în consecință și țara noastră - avem asigurată **libera dezvoltare decenii întregi , veacuri întregi , încât își putea permite libertatea unor certuri interne , dispute politice**, fiind că **se credea că e timp pentru toate** și că timpul se numără, de acum înainte , cu veacurile ."

I.Agârbiceanu / 26 iun.'39

▣ Constituția Carol II = haina potrivită poporului român

▣ Principiile Constituției

[LD : Respinge punctual criticile la adresa noii Constituției , parcă în mod special pentru urechile lui Iuliu Maniu , recunoscându-i astfel tacit statutul de lider principal de opoziție .

O face cu mult patetism , dar cu argumente afective, retorice, imponderabile, cu specific pronunțat ardelenesc: **tradiția românească , conștiința națională , împăratul român, sufletul poporului, visul milenar ,cumințenia țărănească ,respectul autorității, frăția românească .]**

" Am auzit întrebându-se **ce valoare poate să aibă** un așezământ nou , care **n-a fost cunoscut din vreme**, **n-a fost frământat** îndelungat de opinia publică și a fost **votat la repezeală** .

" Cei care mai ridică această obiecție **au uitat** că , de câte ori a fost vorba de **programele lor politice** , **nu le-au dat nicicând o mare publicitate** , **nu le-au desbătut** nici o dată mai mult în fața maselor mari, **nu le-au dat niciodată importanța** aceea care trebuia să se dea unor programe de partid politic , **ci erau elaborate** și acelea **de o mână de oameni** și erau **puse înaintea maselor în câteva lozinci principale** .

Respectul față de autoritate

" Oare n-am văzut noi toți aproape **desnădejdea** , în tot cazul **tristețea cumplită** a poporului , a acelor **mase de manevră țărănești** , care erau **aduse la marile adunări** din București , când era vorba de **un partid să vină la putere** și când el trebuia **să bată cu tunul vorbeii , al discursului și al numărului ?**

" N-am văzut noi destui **oameni întristați și mâhniți** că în Țara Românească **se pot pune la cale** astfel de lucruri care **să atingă autoritatea de sus ?**

" Oare n-am văzut noi atâția țărani cinstiți ai noștri , îndurerați de această **atitudine** , care **nu era întru nimic românească**, pentru că națiunea românească a fost totdeauna cu **respectul cuvenit față de autoritatea publică** , chiar și atunci când această autoritate , pe care el o **crede venită de la Dumnezeu** , nu era de la națiune , ci era de la altă stăpânire ?

I.Agârbiceanu / 26 iun.'39

▣ Intelectualii, artiștii, scriitorii ... și politica

▣ Serviciul Social

" D-le președinte, d-lor senatori , a venit **ceasul mărturisirii** .

După mărturisirea comandamentului , dacă avem mărturisirea poporului , socotesc că în câteva cuvinte pot să fac și **mărturisirea intelectualilor , arștilor și scriitorilor** , din categoria cărora fac și eu parte .

" Trebuie **să recunoaștem cu toții** că , în cei dintâi ani după unire , și mai ales după ce **s-au declanșat luptele politice**, mulți dintre intelectualii noștri de seamă **au stat deoparte**

de lupta politică , au stat retrași de la politica militantă , pentru că nu se împăcau cu această pulverizare și dispersare de forțe românești .

[-----]

I. Agârbiceanu / 26 iun.'39

21.) Eftimie Gherman(Ex- PSD , deputat FRN , Muncitori) , la Mesaj, Cameră , 27 iun.'39

(DAD, MO nr. 6 , șed. din 27 iun.'39 , pag. 109 - 113.)

[LD :Eftimie Gherman , din **generația socialist -democratică unionistă** , este atât de marcat de eventualitatea pierderii acestei înfăptuiri , încât trece pe prim-planul preocupărilor **îngrijorările legate de pericolele** la orizont . În această optică , toate celelalte dezamăgiri și deziderate trec pe planul doi . Consider remarcabilă **recunoașterea** faptului că la granița anilor '37 -'38 , **clasa politică își cam pierduse capul și busola** , și că momentul 10 febr.'38 , a avut **oportunitatea și semnificația sa** . Că mulți politicieni răsuflaseră " ușurați" în zilele acelea , nu am nici un dubiu . Când și cum se va produce întoarcerea de 180 grade ? Și , oare , **sfârșitul umilitor al domniei regelui Carol** , a fost , concomitent , și o **confirmare a justetei criticilor** pe care **opозиția anti-carlistă , în special Maniu** , au făcut -o în '38 -'39 ? Dacă luăm în considerare afirmațiile lui Gherman , **categoric nu** . Gherman , în numele muncitorimii , dă multe certificate pozitive : **regelui Carol , lui Călinescu , lui Ralea** . Și spune textual , că regimul nu este o dictatură ci o stare de necesitate , de uniune națională]

Eftimie Gherman / 27 iun.'39 Doc.integral : **fișier PSD III**

▣ 37/ '38 : atmosferă anarhică

▣ Regele Carol : soluția salvatoare

▣ Guvernul

▣ Muncitorimea română și noul regim

Contribuția ministrului RaleaReforma asigurărilor sociale

Deziderat : asistență medicală pentru țărani ...Deziderat : salarizare mai bună

▣ Muncitorimea : pace sau război ?

Interesele superioare de StatMobilizarea din mart.'39 ...

Contribuția la înzestrarea armatei...

▣ Frontul Renașterii Naționale

▣ Socialiștii - idealul unității naționale

Socialiștii - parte din familia poporului român ... Socialismul îngropat ?!

▣ Legea breslelor : cine răspunde ?

Competențe economice , competențe sociale ...Caracter preventiv... Caracter social ...

Muncitorii agricoli ...Muncitorii industriali ...

▣ Calificarea profesională ▣ Liceele industriale, Școlile de arte și meserii

Școli și cămine ...Remunerarea necorespondătoare a muncii ...

▣ Politica externă : apărarea hotarelor

[-----]
Eftimie Gherman / 27 iun.'39

▣ **Atmosfera anarhică '37 / '38**

▣ **Regele Carol : soluția salvatoare**

" D-le președinte , d-lor deputați .Îmi permiteți vă rog ca la discuția generală la proiectul de Răspuns la Mesaj , să fac o **recapitulare a evenimentelor** și faptelor petrecute în ultimul timp . Aceasta pentru **verificarea conștiinței noastre** , a activității noastre de până în prezent , cât și pentru **lămurirea marelor mase** care ne-au făcut cinstea încredințându-ne să-i reprezentăm în Parlamentul țării .

" D-lor , de la ultimul Parlament și până la cel de azi , **s-au petrecut o serie de evenimente** . Se poate spune că **s-a înregistrat o despicătură de istorie** .

Îmi amintesc cu emoție evenimentele petrecute până acum doi ani când **anarhia făcea atâtea ravagii** , când **poporul întreg era îndușmănit** , când **autoritatea de Stat era ca și paralizată** , când **țara întreagă mergea spre prăpastie și oamenii cu răspundere** ,plini de îngrijorare de evenimentele care pe vremea aceea erau în curs , de tot ce se petrecea și mai ales , de ceea

ce ne așteptam , **se zbăteau cu toții fără ca să vadă soluția** , asistând numai **la mersul acela sigur spre prăpastie . "**

" Atunci **când credeam că totul este pierdut** , când credeam **că nu mai există nici o salvare , nici o speranță** , în ultimul moment, **a intervenit soluțiunea salvatoare .**

Ceea ce nu a fost în stare nici un partid politic, sau toate împreună , nu au fost în stare să realizeze , a realizat un singur factor care ne-a salvat, și acest factor a fost

Majestatea Sa Regele Carol II(aplauze) Căci **ce s-ar fi întâmplat**

dacă Majestatea Sa , cu înalta-I înțelepciune , nu ar fi intervenit în ultimul moment , nu este greu să ne dăm seama .

" E suficient să ne gândim la **evenimentele care au survenit imediat** , evenimente cu caracter internațional și **să ne punem întrebarea : ce s-ar fi petrecut în țara noastră** , **dacă acele evenimente ne-ar fi găsit** în situația în care eram acum un an și jumătate , sau doi ani ? **Răspunsul la această întrebare îl vedem cu toții** , în exemplul dureros pe care ni l-a dat **Cehoslovacia** .

Numai înaltei înțelepciuni a Majestății Sale , se mulțumește **restabilirea unității naționale** , atât de necesară în împrejurările de astăzi .

" Pentru aceasta , d-lor, **trebuie cu toții , fără nici o deosebire** , de la cel mai mic până la cel mai mare , **să fim recunoscători Majestății Sale** . Înțelepciunea , înalta înțelepciune a Majestății Sale , intervenția la timp pe care a făcut-o , **trebuiesc săpate adânc , cu litere de aur , în cartea istoriei** , pentru ca ele **să rămână ca o pildă pentru generațiile viitoare . "**

[-----]

Eftimie Gherman / 27 iun.'39

▣ **Muncitorimea română și noul regim**

" **Este semnificativ** , d-lor, că **aceste declarațiuni vin din partea muncitorilor-** muncitori asupra cărora , în februarie 1938 , erau ațintite toate privirile și toate gândurile , și mai ales erau ațintite asupra **muncitorimei socialiste-** ce atitudine va avea ea.

Mulți chiar așteptau ca muncitorimea să ia o atitudine pasivă sau negativă față de măsurile care s-au luat pe vremea aceea.

" Or , d-lor, ei nu au răspuns la acele așteptări funeste; **muncitorimea nu numai că nu a luat o atitudine ostilă sau de sabotare** , din primele momente , dându-și perfect de bine seama de evenimentele pe care le trăia și fiind profund convinsă de tot ceea ce ne aștepta și ne pândea , **ea s-a încadrat de la început** și a contribuit din toate puterile ei pentru **reușita măsurilor ce s-au luat . "** [-----]

Contribuția ministrului Ralea

" Este adevărat că la aceasta **au contribuit și alte persoane** și, permiteți-mi să fiu sincer, în primul rând , nu pot uita contribuția d-lui **prof .Mihail Ralea . (aplauze)**

D-sa , în calitate de **ministru al Muncii** , cu **priceperea , inteligența și pregătirea d-sale** , a contribuit foarte mult la **netezirea terenului** pentru ca muncitorimea să-și dea contribuția la opera de rederesare a țării. **Muncitorimea și-a făcut cu prisosință datoria** în timpul acelor evenimente atât de grele și atât de tulburi prin care am trecut ."

[-----]

Reforma asigurărilor sociale

" Revenind la proiectul de Răspuns la Mesajul Tronului , permiteți-mi aici să exprim iarăși **adâncă satisfacție a muncitorimii** atunci când constatăm că în acest proiect de Răspuns , printre primele reforme sunt enumerate **reformele sociale** care interesează de aproape muncitorimea. Este vorba de **reforma asigurărilor socioale** , lege care **într-o guvernare de un an și ceva , fără Parlament , a suferit o modificare înspre bine** , și permiteți-mi să adaug că **modificarea pe care nu au fost în stare să o realizeze toate Parlametele de până acum(mai mult sau mai puțin democratice) ,toate guvernele cu mai multă sau mai puțină dragoste față de poporul de jos și față de muncitori , nu au fost în stare să realizeze** ceea ce a realizat în acest scurt timp **un regim despre care multora le-a plăcut și în trecut , iar unora le mai place și astăzi , să-l denumească regim de dictatură .**

[-----]
Eftimie Gherman / 27 iun.'39

▣ Muncitorimea : pace sau război ?

[LD : din această cuvântare am dat fragment în cartea mea *România în vâltoarea*
Este o frumoasă pagină despre patriotismul muncitorimii , de la care , ulterior, comuniștii au criticat atitudinea social -democraților atârându-le eticheta de "**social-fascisti**" , "**trădători**" etc etc.]

" Cea mai mare dintre aceste probleme este **problema înzestrării armatei** .

D-lor deputați, multora vi s-ar părea oarecum curios cum un reprezentant al muncitorimii , și încă un socialist , vorbeste de înzestrarea armatei !

Mulți pot să creadă că muncitorimea și-a schimbat credințele și atitudinile .

Din partea noastră , chiar poate vor fi existând unii care vor sta la îndoială și vor crede că este lipsită de sinceritate această atitudine a noastră .

Interese superioare de Stat

" D ar nu este așa. Aceasta o dovedește nu numai spusele mele, o dovedește însuși trecutul nostru , o dovedesc toate faptele noastre . Prima dovadă am avut-o nu de mult , acum trei luni de zile, când evenimente de ordin extern au cerut- și guvernul a luat - măsuri de concentrare. Atunci am văzut cum muncitorimea , pusă în fața faptului de a face alegere între idealurile ei de pace și interesele superioare ale țării , nu a stat la îndoială nici un moment . De altfel, nu a existat nici un abis între idealurile ei de pace și interesele superioare de Stat .

[-----]
Eftimie Gherman / 27 iun.'39

▣ Socialiștii - idealul unității naționale

▣ Socialiștii - parte din familia poporului român

" Dar unii dintre d-nii deputați au fost de altă părere ; de exemplu d. **Constanțiu**- și fiind aplaudat de unii d-ni deputați , înseamnă că și-au însușit aceleași păreri- spunea :

< **Trebuie să afirmăm de la început că respingem orice elemente socializante** . (aplauze)

Prea multă vreme , **jumea modernă a făcut uz de această vocabulă de acest termen**, prea mult s-a lăsat să se creadă că orice ideal de perfecționare a ordinii sociale , nu poate avea alt nume decât **socialism**. **Socialismul a trăit** .>

Și încheie : < **El trebuie trecut în muzeul istoric al patologiei, ca un monstru spiritual al secolului trecut , ca un zmeu răpitor de minți pe care l-a doborât Făt -Frumosul naționalismului.**

Și ca dovadă că **socialismul nu era în firea poporului român**, este că **foștii fruntași socialiști au revenit și îi avem astăzi în sânul Frontului Renașterii Naționale** > (aplauze)

" D-lor deputați , permiteți-mi să fiu recunoscător față de această constatare că am revenit , cum se zice , în Frontul Renașterii Naționale . Am auzit această declarație și cu altă ocazie .

Dar , d-lor, permiteți-mi să adaog : **noi nici o dată nu ne-am considerat în afară de familia poporului român** (aplauze) Totdeauna ne-am considerat că facem parte integrală din această familie .

-**I. Constanțiu** : **Care " Noi " ? Mai există? Nu mai există , socialiștii.**

Nu mai există partid socialist.

-**Eft. Gherman** : **Eu, Gherman, și cu mine muncitorimea** , ne-am considerat totdeauna în viața noastră că facem parte integrantă din marea familie a poporului românesc .

Dovadă că acest crez pe care îl mărturisesc , nu este o vorbă goală , este **tot trecutul vieții mele ca și a colegilor mei** . Este suficient dacă va reamintesc că în timpul războiului , deși eram dincolo , peste Carpați , **ne-am făcut totuși datoria pe fronturi** , așa cum ne-a dictat **conștiința noastră de români** . (aplauze)

Noi nu am ezitat nici un moment să aducem cele mai mari jertfe , chiar cu sângele nostru , pentru Țara Românească , **spre deosebire de mulți alții care fac atâta paradă de naționalism** . **Noi, mai modești, ne-am făcut datoria până la ultimul, pe fronturi** ,

fie în interiorul țării și n-am ezitat ca din toate puterile noastre **să contribuim la realizarea marelui ideal de unitate națională** " (**vii aplauze**)

Asta pentru că , **la școala la care am ne-am adăpăm noi , la școala socialistă**

-I. Constanțiu : Nu mai există ...

-Eft. Gherman : ... la școala de sub conducerea lui Grigorovici , de la Viena, am învățat mai întâi de toate să iubim poporul și Patria și să luptăm pentru realizarea unității naționale , atât de scumpă nouă tuturor(**vii aplauze)**

"Dar nu numai atât , domnilor, atitudinea noastră ulterioară , la **Adunarea Națională** de la **Alba Iulia** și la **Cernăuți** , unde **s-a consfințit unirea** aceea atât de dreaptă și atât de mult dorită de toată suflarea românească, **atitudinea noastră este cunoscută de toată lumea.** Și aceasta **d-l președinte al Adunării Deputaților [Vaida]** , care atunci a jucat un rol principal , d-sa care a fost unul dintre pionierii acelei mărețe adunări de la Alba Iulia , **o știe mai bine ca oricine ."** (**aplauze**)

" D-lor, dar **d-l Constanțiu mai spunea că socialismul a fost înmormântat ...**

-Voce : Mai lăsați socialismul !

-Voce : Socialismul este înmormântat , ca și celelate partide .

-Constanțiu : Regimul actual nu permite strigoi .

-Al.Vaida -Voevod :Îmi țin de datoria mea ca să confirm întru totul cele spuse de dl deputat Gherman . Aceasta a fost atitudinea membrilor socialiști , au fost la școala bună a lui Grigorovici , iar în 1918 au fost solidari cu noi ,care am organizat Alba Iulia , au fost alături de noi , fără nici cea mai mică șovăire și cu întreg entuziasmul național (**vii aplauze)**

-Gherman : Mulțumesc d-lui președinte pentru precizarea făcută .(**aplauze)**

Eftimie Gherman / 27 iun.'39

▣ **Politica externă : apărarea hotarelor**

" **Părerile d-lui Constanțiu despre socialism** nu constituie pentru noi , muncitorii, o deziluzie , un motiv de a ne lepăda de credințele și speranțele noastre .

Ba, tocmai această credință **ne dictează să muncim** din toate puterile noastre ,**să ne punem la dispoziția onoratului guvern** , în frunte cu dl ministru al muncii(**aplauze**) , convinși că prin aceasta **ne facem una din cele mai sfinte datorii ,față de țară și față de MSRegele Carol(**aplauze**)**

" **Ne îndeplinim o datorie față de țara noastră** , astăzi , ca și totdeauna scumpă nouă , și pentru care suntem gata , dacă nevoia ar cere-o , **să ne dăm și sângele pentru apărarea ei .** Aceasta , d-lor, o spunem sus și tare să se știe și în țară , dar să se știe și peste hotare .

" Dacă mai sunt printre vecinii noștri , unii care pot să se gândească la bunurile noastre , să-și ia gândul . **Să știe că în țara aceasta , în ceea ce privește apărarea hotarelor , nu există deosebiri între clasele sociale, ci există un singur popor, care este gata , cu toată ființa lui , dacă va fi nevoie, să formeze un dig de granit , de care se va sfărâma orice încercare de violare a granițelor .**

"Trebuie să se știe că **aceste granițe** ale noastre , sunt trasate pentru totdeauna .

Ele au fost consfințite nu numai de dreptate , dar au fost consfințite de atâtea jefre făcute în atâtea secole . **Datoria noastră este să le apărăm , și le vom apăra .** (**aplauze**)

Eftimie Gherman / 27 iun.'39

22.) Nicolae Iorga(ex.PND , senator de drept) , discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39

(D.S, MO nr. 9, șed. din 28 iun.'39 , pag. 186 - 192)

[**LD : 15- 16 apr,2004 . Este un privilegiu sau o provocare** dacă mă încumet

să intru în dialog cu Iorga ?! Sau în polemică cu Iorga ?! Sau la trântă cu Iorga ?!

Avea vârsta pe care o am eu acum - 68 de ani (n. 1871) - dar ce viață , ce experiență politică , ce palmares editorial, ce cultură , ce memorie, ce putere de creație : un titan, un geniu , un enciclopedist . În *ENCICLOPEDIA CUGETAREA .Material Românesc. Oameni și înfăptuiri* ,

apărută în 1940, **Lucian Predescu** dedică lui Iorga un spațiu generos * care începe

cu următoarele rânduri : **< cea mai formidabilă minte pe care au dat-o României >**

Deci nu poate fi vorba de o insolentă competiție . Și totuși voi încerca .

Indiferent cum aş numi demersul, pentru mine experimentul este foarte valoros.

Printre altele, mă va ajuta să lămuresc :

-**limitele și capcanele** cunoaşterii istorice ;

-**pecetea "națională"** imprimată scrierii istorice ;

-(in) posibilitatea **obiectivității istoricului** pentru istoria contemporană ;

-**subiectivitatea istoricului**, în funcție de doctrina politică pe care o împărtășește ;

-**cultură + caracter + temperament + conjunctură + vârstă + etc.** în scrisul istoriei]

N.Iorga face parte din categoria **personalităților accentuate** pe care le-a avut clasa politică românească . Cu certe talente oratorice, didactice și moraliste, contemporanii l-au supranumit " apostolul " , " profetul " sau pur și simplu" profesorul " .]

N.Iorga / 28 iun.'39 Doc. integral - **PND -Iorga IV**

▣ Interes de politician, de istoric , de om : ce este noul regim ?

▣ Lepădarea de trecut = "drumul Damascului "

▣ Condamnarea la tăcere = omorârea sufletului național

▣ Glasul opoziției - absent !

▣ Masele "electorale" -masele "naționale "

▣ Rolul individualităților - bărbații de Stat

▣ Statul Român unitar= rezultatul unei minuni

▣ Lipsa de geniu, de prevedere , de activitate a clasei politice

▣ Zădărnicierea guvernului de uniune națională

▣ PNL, I.Brătianu : gâlceavă și pretexte

▣ PNȚ =partid pseudo *național*, pseudo *țărănesc*

▣ Dubla atitudine față de Carol II

▣ "Săparea "lui Iorga ...

▣ Incapacitatea partidelor de a guverna

▣ Garda de Fier- CZCodreanu

▣ Două păcate capitale : imitarea străinătății și înscăunarea anarhiei

Cămăși și uniforme...Sans -culoții revoluției române ... C.Z Codreanu ...

▣ Acțiunile teroriste legionare

▣ Lichidarea lui Codreanu

▣ Regim totalitar ?! ▣ Noul regim = libertate și legalitate

* Notă

N.Iorga / 28 iun.'39 Doc. integral - **PND -Iorga IV**

▣ **Interes de politician, de istoric , de om : ce este noul regim ?**

[LD : Iorga are propria percepție privind noul regim . În explicațiile, retrospectivile și argumentele pe care le susține, este un balans continuu între justificare și critică , între un orgoliu personal hrănit pe conștiința valorii sale și o modestie pe care o recomandă mai mult altora , între învățămintele istoriei (filtrate prin propria-i viziune) și vasta sa experiență politică, sub domnia celor trei regi (al căror sfetnic a fost) .]

" Domnule președinte , domnilor senatori , cum ați putut vedea , **am ascultat de la un capăt până la altul , cuvântările** care s-au ținut în jurul **Răspunsului la Mesaj** .

Nu cred că vreunul dintre vorbitori s-a putut plânge de lipsa mea de atenție .

Cred chiar că **sunt singurul care am ascultat** de la început până la sfârșit **cu un deosebit interes** , aş adăogi , **cu o deosebită imparțialitate , toate lucrurile care s-au spus .**

" Intenția mea era , înainte de toate , să-mi dau seama de atmosfera aceasta nouă , de ceea ce constituie elementul comun între acei cam deosebiți în ce privește originea politică . Unii sunt vechii senatori de drept , alții reprezintă banca prelaților sau sunt

senatori numiți de Majestatea Sa , alții sunt senatori care își datoresc situația lor unei alegeri pe o bază nouă , care este baza corporativă , prin urmare sunt reprezentanții breslelor .

" Fiind așa de deosebiți în ce privește originea lor , precum și în ce privește vârsta , pentru că sunt aici oameni de o vârstă foarte înaintată , de o experiență foarte bogată , care nu ar trebui nici o dată nesocotită , și sunt oameni relativ tineri și care își arată tinerețea lor- poate m-am resimțit și eu într-un anumit moment de această tinerețe - cari se entuziasmează , dar care au ajuns după două zile a-și părăsi entuziasmul , atunci deci

când compunerea Senatului este așa de deosebită , în ce privește origina senatorilor , competența și vârsta lor ,este foarte interesant și pentru oamenii politici- și speța

oamenilor politici n-a pierit ,căci n-ar fi fost prea ușor să dispară toți oamenii politici

și să vină la guvern toți oamenii nepolitici sau incapabili de a fi politici ,ceea ce ar fi fost un mare rău .

"Este foarte interesant din punct de vedere politic , dar și din punct de vedere național aș spune și din punctul de vedere al oamenilor cari își aduc aminte ,din punctul de vedere al oamenilor care văd ceea ce este și care nu se înșală de cuvinte și de atitudini , și din punctul de vedere al oamenilor care prevăd viitorul , și sunt foarte prețioși oamenii care sunt deprinși a căuta să vadă în viitor consecințelor lucrurilor care se fac și la care participă în prezent . "

N.Iorga / 28 iun.'39

▫ Datoria senatorilor : întrebări și introspecție

[LD : Vezi concluziile din ultimul paragraf al cuvântării , spre care a tins tot discursul său . Cu un aer de superioritate nedisimulată , ironic și aluziv ,Iorga pare a-i trage de mânecă și de urechi pe senatorii care nu reușiseră să definească noul regim .]

" Din toate aceste puncte de vedere , este interesant să se dea o definiție .

Definiția acestei noi stări de lucruri , definiția Senatului ,răsărit din starea noua de lucruri .

Această definiție am așteptat-o și nu-mi închipuiam să mi-o dea numai unul singur , dintre mulții vorbitori , care au citit sau au vorbit aici , și acei care au citit au adus rezultatul unei îndelungate cugetări și critici de sine.

" Da, credeam că din cele spuse de unul sau de altul , va ieși definiția aceasta ,care este necesară . Este necesară pentru noi , ca să știm ce este noua ordine de lucruri ,este interesantă pentru țară , este interesantă pentru străinătate ,pentru străinătatea care ne-a fost prietenă și care trebuie să se întrebe dacă mai este siguranță în prietenia noastră , pentru străinătatea care nu ne-a fost prietenă , prin puterea împrejurărilor , a conflictelor de interese, pe care nimeni nu le poate opri și care , îmbiindu-se spre noi , trebuie să știe ce-o așteaptă de la noi .

Prin urmare , din toate aceste puncte de vedere , se simțea necesitatea acestei lămuriri .

" Lămurirea n-a venit .

O s-o încerc eu , pe baza cunoștințelor , câte le-am putut aduna , pe baza unei foarte lungi experiențe politice , pe care n-o socot încheiată , pentru că văd cum se desfășoară lucrurile , și , în același timp , și pe baza învățăturilor istorice , pe care mi le dă profesiunea mea , chemarea mea , pentru care n-am nici un merit .

[LD :----- urmează text cu cuvinte ilizibile ---- punctez esențialul-----]

" Prin urmare , rostul acestei cuvântări , care țin să nu vă răpească timpul , pentru că am propus scurtarea cuvântărilor dvs dați-mi voie să mă folosesc , până la un oarecare punct , de latitudinea pe care ne-a dat-o excelentul dumneavoastră Regulament , rostul acestei cuvântări - care nu va fi lungă- este de a mă întreba pe mine ,de a întreba conștiința mea, experiența mea, puterea mea de a vedea,de a mă întreba dacă ceea ce facem - credința dvs - nu vrea să însemne pentru unii,iluziile dvs , deși dintre acelea , foarte onorabile , foarte bune , care mi-au încălzit inima și m-au făcut să capăt încredere în țara mea , pentru că poporul , în care existăm , este un popor care are înaintea un drum larg - nu tot așa de tare cât este de larg - rostul aceste cuvântări este , prin urmare , să mă întreb și să întreb cele ce am auzit ,ca să înțeleg dacă părerea pe care am exprimat-o , este părerea la care s-ar putea subscrie , în întregime, fără rezerve.

" Ce bine ar fi dacă am putea crede toți în ceva fără rezervă , pentru un moment în care ar trebui să ne strângem cu toții în jurul unor cuvinte și al uniformei , să ne strângem în jurul Regelui care întrupează Națiunea , pe care ar trebui să-L ajutăm , să-L sfătuim , și să luăm asupra noastră tot ceea ce datorită împrejurărilor ar fi nesatisfăcător , astfel să arătăm MSRegelui omagiul nostru , al tuturor , în tot ce este bun pentru țară . "

" Ar fi bine , prin urmare,ca noi să avem aceeași părere ; n-ar trebui s-o exprimăm exact în același chip , dar destul să ne prezentăm în același costum , care și costumul acesta e dovadă de disciplină , poate să aibă folos. "

N.Iorga / 28 iun.'39

▣ **Lepădarea de trecut = "drumul Damascului "**

[LD : mulțumesc lui Iorga pentru această parabolă biblică . Am surprins și eu aceste fenomene, dar semnalată de el, am o dovadă contemporană redevabilă .

Eu nu pot ignora , însă , că , în judecățile sale , Iorga a fost ultra -subiectiv, orgolios și rânchiunos , și că vorbea totdeauna de la o înălțime exclusivistă.

După cum nu pot ignora , resentimentul pe care l-a avut față de unii mari oameni politici, (Stere, Brătianu , Maniu , ș.a)pe care i-a caracterizat , deseori, nedrept .]

"Dar iată, **ascultându-vă pe toți**, mi s-a părut întâi că **competențele sunt foarte variate și foarte serioase** încât se pot trage anumite învățăminte .

Căci cine nu este **bucuros să învețe agricultură** de la dl Sescioreanu sau de la dl Garoflid, cine n-are ceva de câștigat din ceea ce spune dl Marinescu despre învățământ și îngrijirea sănătății [-----] despre armată [-----]

Cuvântările acestea , ca informație , ca onestitate și dovezi de atașament **sunt admirabile.**

"Ca lepădare de trecut însă , este uimitor că **oameni pe care îi cunosc din viața partidelor** , cărora li se datorește ceva dintr-un trecut atât de criticat ,

au venit la tribună și au spus că acest trecut trebuie condamnat în bloc.

Apoi , **unii au căutat să salveze câteva persoane .**

S-a început o listă , pe care , din când în când, a completat-o câte unul :întâi dl senator Ioan în ceea ce privește pe Ioan Brătianu [-----] din bancă se ridică altcineva și avea și el sfântul lui [-----]

" Fără îndoială , este foarte frumos să vezi **oameni care se osândesc pe sine** , criticând diversele adunări din care au făcut parte și osândind opera pe care, au făcut-o împreună cu ele , și a căror răspundere , oricât ar vrea s-o înlătore , **rămâne în analele istoriei** (aprobări)

Poate să vină cineva să vorbească oricât de călduros de războiul desrobirii ,eu nu pot să fiu împiedicat să văd **trădarea lui Stere** și atitudinea lui în timpul războiului ;poate cineva să vorbească de **ideologia democratică** , **vrednică de toate blestemele** ,dar , de pe alte locuri ,a răsunit și **proslăvirea acestei democrații** ;poate iarăși să se ridice cineva **împotriva partidelor care au guvernat** , dar eu văd că pe băncile Senatului și mai ales ale Camerei , vedem persoane care se ridică la tribună și-și exprimă această părere .

" Este foarte frumos să auzi asemenea mărturisiri .

Pe drumul Damascului a căzut și s-a ridicat Paul și a început o altă viață .

Dacă noi vom avea un șir întreg de foști Sauli cari vor să se transforme în Pauli , cu atât mai bine pentru țară .

Dar orice se poate distruge **numai amintirea nu** , amintirea noastră nu este vânt și amintirea multora nu a adormit , cari aceștia au o amintire și mai bună , **decât acei cari au văzut-o și cari s-au găsit în tovărășia unor condamnați la moarte** ,din ea **izvorăsc toate analele poporului nostru . "**

N.Iorga / 28 iun.'39

▣ **Condamnarea la tăcere = omorârea sufletului național**

▣ **Glasul opoziției - absent !**

[LD : este printre puținii care ridică **legitimitatea și necesitatea opoziției** , ceea ce în "**corul ferenist**" părea de netolerat .

"Mărturisirile acestea au fost foarte bune, pentru că aduc o informație ,o lepădare de sine sfântă [-----]

Însă noi uităm că este și o țară în urma noastră , care , **pentru moment, trebuie să tacă** ; și poate că este bine că nu se vorbește prea mult , **dar condamnarea la o tăcere eternă , aceasta ar fi omorârea sufletului național .**

"Noi nu putem fi călăii sufletului nostru , **nici măcar** pentru respectarea ideii de ordine.

Oamenii aceștia asteaptă să vadă pe ce lume trăim și cari sunt acești deputați și senatori cari vorbesc în numele lor ; ei, care nu ascultă sub controlul Frontului , nici un fel de protest, din partea acelor pe cari Frontul nu i-a admis pe listele de candidaturi ."
N.lorga / 28 iun.'39, retro'

▫ Statul Român unitar= rezultatul unei minuni

▫ Lipsa de geniu, de prevedere , de activitate a clasei politice

[LD :**amară și crudă pagină de istorie** rostită de cel mai mare istoric al României , din toate timpurile . Nu intenționez să-l contrazic . Dar , oare ,**caracterizarea globală dată clasei politice** care a făcut România Mare , să fie expresia analizei lucide , obiective , sau este încă **o pagină otrăvită** secretată de politicianul Iorga ?!]

" Deci , încă o dată , **cum am ajuns noi la acest regim** ? Să ne aducem aminte și veți vedea că **semnalarea** pe care o am în vedere **corespunde cu adevărul cel mai desăvârșit** .

" Evident că s-a făcut în istoria Românilor un lucru extraordinar prin crearea Statului Român , întrupat așa cum a ieșit din imensele sacrificii care **ar fi putut fi evitate în mare parte , dacă eram pregătiți și conduși de oameni competenți** .

"**A fost o minune. Noi am ajuns beneficiarii unei minuni** .

Un lucru este sigur , că **războiul acesta nu este rezultatul cugetării geniale a oamenilor care ne-au condus**. Nu ! Patimile lui sunt **rezultatul lipsei , nu numai de geniu , dar și de activitate și de prevedere a oamenilor care într-un anumit moment , ne-au condus** . Sunt **atâția morți** în mormânt care ar fi putut fi vii în mijlocul nostru , **dacă ar fi fost cei care să judece mai bine și să prevadă mai sigur. "**

N.lorga / 28 iun.'39, retro'

▫ Zădărnicierea guvernului de uniune națională

[LD : Patosul pe care Iorga îl pune atunci când supralicitează formula "**guvernului național**" , ascunde , pe lângă un adevăr de bun simț patriotic , și o doză imensă de frustrare a celui care , nereușind să-și păstreze în juru-i o solidă construcție de partid , nereușind ca , prin fuziunile încercate , să-și asigure șefia unei asemenea formațiuni , a devenit unul din adversarii cei mai duri la adresa sistemului .

Altfel , episoadele evocate , invocarea mărturiilor regești pentru a certifica lupta lui , pentru a scoate în evidență " miopii " , " ambiții " , " greșeli " , " imposturi " , merge foarte departe . Aici , un eșantion rezumativ ... care îmbrățișează 20 de ani .

Intențiile bune ale regilor , ale lui Iorga ... lovindu-se de Brătianu , Maniu .

PNL , I.Brătianu : gâlceavă și pretexte ; PNȚ = partid pseudo *național* , pseudo *țărănesc*

[Dubla atitudine față de Carol II ; " Săparea " lui Iorga ... am intitulat eu paragrafele]

" A doua zi după această minune , la care trebuia să ne închinăm , și de care trebuia să ne facem vrednici ,

se cerea să ne adresăm la altcineva , decât la cele câteva sute de persoane care ne guvernaseră România până atunci . Acesta este adevărul ! "

" Regele Ferdinand a dorit - am avut favoarea de a cunoaște de mai multe ori gândurile adevărate ale Regelui Întregitor - de la început Regele Ferdinand a dorit să guverneze altfel decât cu partidul A , care să fie înlocuit printr-o intrigă sau printr-o demonstrațiune de stradă a câtorva mii de oameni care strigau și defilau într-o ridicolă **tarasconizare** , defilarea câtorva mii de oameni , care veneau și la unul și la altul .

Mi s-a întâmplat să fiu aplaudat foarte călduros de oameni aduși de adversarii mei care scoteau din buzunar însuși actul de adeziune la partidul meu .

" Prin urmare , era natural să fim guvernați prin mai mulți oameni , prin oameni mai dezinteresați și prin oameni care să aibă conștiința că un lucru nou a început .

" Care a fost rezultatul ?

De câte ori Regele Ferdinand a vrut să aibă un guvern național , în care să nu intre numai frunțașii partidelor politice , dar și alții , **gândul acesta a fost zădărnicit** .

" Au fost **tovărășii** de acestea pentru a ridica România , care nu s-au putut face pentru **trei**

locuri de senatori în Ardeal ! "

N.Iorga / 28 iun.'39

▣ PNL, I.Brătianu : gâlceavă și pretexte

Dacă Ion Brătianu a revenit la guvern singur, aceasta se datorește faptului că ,
împotriva sfaturilor bune care veneau și din partidul său, , **a căutat numai gâlceavă** supt cele
trei locuri de senatori din Ardeal , **ca să nu se poată realiza dorința Regelui Ferdinand .**
Aș vrea să văd care **din foștii liberali** ar putea **să-mi spună că este un alt motiv** pentru care
s-a alcătuit un minister pur liberal , în momentul când țara și Regele doreau altceva !

N.Iorga / 28 iun.'39

▣ PNTJ =partid pseudo *național*, pseudo *țărănesc*

"În fața acestei dorinți a lui Ion Brătianu , om de mare merit , de a guverna singur,
s-a ridicat așa numitul Partid Național-Țărănesc ; "național" în cârdășie cu dușmanii
războiului care au avut un rol foarte mare- era și Stere în el - și " **țărănist**" ,cu **mari**
proprietari prin lalomița , care aveau nu știu câte moșii .
Ei bine, Partidul era Național -Țărănesc !

" Partidul Național -Țărănesc a arătat că **intenția sa este de a scuti complet** ,
dacă se poate și **de impozite** , și **de învățământ** , **clasele populare** ,în schimb **a le instala** ,
fără impozite și fără o creștere politică , **în fruntea lor .**

În partidul acesta erau cele patru partide care se ciocneau neconținut între dânselle ;
imposibilitate absolută de a guverna . Pe lângă aceasta, amestecul **câtorva politicieni**
din Ardeal, pe care **nimeni nu voia vreodată a-i admite** că reprezentau **acel admirabil**
românism din Ardeal , cu o **neconținută luptă pentru șefie** ,în care un șef intra astăzi și
ieșea mâine, pentru ca **șeful din cutie să-și ia toate măsurile pentru a înlocui șeful din cutie "**
N.Iorga / 28 iun.'39 , retro'

▣ Dubla atitudine față de Carol II

[LD : unele cuvinte din text , ilizibile. Notez cele clare]

" **Când s-a întors Regele** , potrivit testamentului său [-----]- dar să nu mai vorbim
de ce s-a petrecut într-o anumită zi la Sinaia ; Regele sunt sigur că nu a uitat-o
și suntem și alți oameni care n-am uitat-o .

"Foarte frumos să strige cineva astăzi < Trăiască Regele ! > dar acela care strigă astăzi
< Trăiască Regele !> **să fi apărât pe Acela** care este astăzi regele României , în dreptul Său ,
când acest drept a fost călcat în picioare .

Mi-aduc aminte **ce a fost acolo** , acela care se lepăda de orice sprijin **Aceluia care era jertfit**
unor interese personale și unor combinații vitregite pentru viitor " [-----]

N.Iorga / 28 iun.'39 , retro'

▣ "Săparea " lui Iorga ...

-**Regele a știut** aceasta se poate spune [-----] din volumul "**Istoriei Românilor**" în care **am**
notat an de an ce gândea Suveranul [-----]

Regele a voit să guverneze cu mai multe **elemente luate din deosebitele partide.**

Ani întregi de zile acesta l-a fost gândul. Nu a ajuns la izbândă . **Fiecare criză**

ministerială , era într-adevăr pentru Suveran , **un număr oarecare de zile de martiriu .**

Îmi aduc aminte **în ce situație se găsea Regele României când voia să recurgă la mine**
care **nu aveam nici un aport electoral** , și deși **știa foarte sigur că nu voiam guvernare de**
partid [-----] **s-a săpat neconținut supt picioarele mele** ,și n-am așteptat să mă
prăbușesc , ci , dimpotrivă , dându-și seama de ceea ce se săpa acolo **mi-am căutat de**
drum și m-am dus înapoi la munca mea.Dar acestea fac parte din trecut ."

N.Iorga / 28 iun.'39

▣ Incapacitatea partidelor de a guverna

▣ Regele Carol II a înfăptuit noul regim

[LD : Din câteva trăsături de condei , cum s-ar zice , Iorga inversează , răstoarnă , cauze și efecte . Apare , din spusele lui , imaginea unei țări placide , deprinse să suporte regimul demagogic partidist , cu lideri mânați numai de interese egoiste .

Pe acest fundal , figura lui Carol apare ca a unui rege salvator și - de ce nu ?! - undeva , într-o modestă postură , " sfetnicul " Iorga .]

" În acest timp , s-au petrecut **două lucruri** care sunt la origina regimului cel nou .

Aceste două lucruri și nu altele. Aici să-mi dați voie să subliniez gândul meu .

Unii din dvs pot foarte bine a crede că regimul cel nou a ieșit dintr-o ridicare a țării împotriva partidelor . **Nu, țara era așa de deprinsă să suporte acest regim , încât ea nu s-a arătat prin nimic că se poate scutura singură . Acesta este adevărul .**

" Nu confundați situația de la noi cu situația din Italia d-lui Mussolini și cu situația din Germania a cancelarului Hitler. Aici a fost cu totul altceva . [-----]

Dvs, reprezentanții foarte stimați a atâtor ramuri de activitate , nu aveți , cum nu avem nici noi, senatorii de drept , cum n-are nici banca ministerială , **nu avem caracterul unor cumpliti luptători** , care au luat arma în mână și , după ce și-au dat tributul de sânge , s-au apucat cu mâinile îndârjite tocmai prin acest act , **să guverneze țara .**

Nu ! Acest act l-a făcut Carol II, Regele României .

Nu l-ați făcut dvs , și , în ceea ce privește Frontul, cei care beneficiază de acest regim și cei care îl reprezintă , fără a beneficia în sensul obișnuit al cuvântului , **trebuie să fie de cea mai desăvârșită modestie.** Atitudinea mussoliniană din Italia și atitudinea hitleristă din Germania , **nu se potrivește cu noi .**

" Dar , în acest timp , **partidele se succedau și nu puteau governa .**

Se supăra dl Maniu , se supăra dl Mihalache , se supăra dl doctor Lupu , și era - o nenorocire națională ! Se ajunseser acolo , încât **Regele României ,**

întrebându-l **talentele diplomatice ale d-lui Titulescu-** care s-a văzut unde l-au dus-întrebuințând , deci, talentele diplomatice ale d-lui Titulescu ,

trebuia să interviev să nu mai fie supărat X sau Y

" Ne venea nouă greu când vedeam unde , n-aș zice la ce scădere , dar la **ce greutate silesc astfel de ambiții** pe Acela care , purtând Coroana României este mult mai presus decât noi toți , fiindcă **Ei nu este numai Regele permanent și responsabil** , ci este **Acela care ne rezumă pe fiecare** și ne întrece pe toți laolaltă .

Aceasta este și definiția regalității . "

N.Iorga / 28 iun.'39 / retro '37 -'38 /

▣ Garda de Fier- CZCodreanu

▣ Două păcate capitale :imitarea străinătății și înscăunarea anarhiei

[LD : în sfârșit , un om politic care rupe tăcerea în ceea ce privește **Garda de Fier**

spunând lucrurilor pe nume în ceea ce privește cauza imediată a loviturii de Stat .

Și în această direcție , păcatul capital al partidelor rezida din neputința de a stăvili mișcarea legionară , lăsând țara la discreția anarhiei și terorismului .

"Portretele " făcute legionarilor sunt caustice și necruțătoare .

Nu ocolește propria-i răspundere în arestarea și procesul Codreanu , dar pare a nu fi aprobat asasinarea lui - deși exprimarea este destul de vagă .]

"**În acest timp , ce s-a făcut ?** Iată cei doi factori la care vin acum .Un factor a fost

imitarea străinătății; al doilea factor a fost **înscăunarea anarhiei cutezătoare .**

" **Vinovăția cea mare a guvernelor** de odinioară **nu stă în legile rele** pe care le-ar fi votat sau într-o guvernare care este cam în măsură românească .Evident că **și regimul de acum** întrebuițează oameni pe care nu i-a inventat , pe care i-a găsit , și **unii dintre dânșii sunt buni , alții mai răi;** [-----]Păcatul nu este acesta .

Păcatul este că s-a îngăduit maimuțărirea periculoasă a lucrurilor din afară , care nu puteau fi introduse la noi și care nu se puteau aclimatiza aici .

Și al doilea, **că s-a îngăduit oricărui îndrăzneț să devină stăpânul străzii** și

să amenințe cu moartea pe oricine i-ar fi stat în cale (aplauze)

Cămăși și uniforme...

" Ce însemna seria aceea de **uniforme de toate culorile** ? Și guvernul își avea uniformele sale. Erau **tot felul de cămăși** , mai mult sau mai puțin spălate , iar în ce privește corpul pe care-l îmbrăcau cămășile acestea , el era cam de aceeași calitate .

Cămașă verde, cămașă albastră , cămașă neagră , cămașă albă , cămașă brună .
Era și un subsecretar de stat , sub guvernarea liberală , care își avea și el cămășile sale.

Sans -culoții revoluției române ...

Aceste cămăși - ceea ce se potrivește mai bine cu sexul acelor care le îmbrăcau - aceștia erau **un fel de sans-culoți ai revoluției românești** .

De fapt, **sans-culoții francezi** erau aceia care nu purtau pantalonul costumului de curte , ci **pantalonii pe care îi poartă astăzi toată lumea**.

Ai noștri n-aveau pretenții decât la cămăși , pentru a ni fâlfâi toate cămășile lor supt nas. Așa făcea în Germania, așa trebuia să facem și noi . așa se făcuse odinioară la d. Mussolini , așa trebuia să facem și noi . Nu puteai ieși din București , fără să întâlnești lagăre de exerciții , și din când în când , puteai să vezi pe străzi defilări .

C.Z Codreanu

" Dar a trebuit atunci ca **un om fără rost în Stat , numai un cetățean îngrijorat , atunci când Bucureștii erau ocupați de trupele celui care și-a plătit păcatele**

-deși eu nu iau răspunderea nici pentru păcatele pe care le face cineva , nici pentru felul cum este adus a le ispăși -

când erau Bucureștii ocupați de trupele celui asupra memoriei căruia

să aruncăm un veșmânt de milă și de iertare , aș zice,

dar răspunderea lui față de istorie , este așa de mare ,

că un veșmânt de iertare nu-și poate avea loc, a trebuit ca acel om ,

eu - să întreb cu pumnul în masă , **Consiliul de miniștri cum este posibil ca Guvernul**

să părăsească în mâna unor energumeni , a unor fanatici, Capitala Țării ,

s-o predea în mâna fanatismului unor indivizi organizați ,

lăsându-i să facă orice voiau , fără știință , fără merit, căci erau studenți cari își pedepseau

colegii chnuindu-i , studenți care nu permiteau profesorilor să-și facă cursurile ,

numai pentru că umblau cu revolverele în buzunar .

" **A venit la mine un om de bine** , dar care mergea pe o cale greșită și care auzise

că **am primit și eu o amenințare** , de altfel **am o bibliotecă întreagă** - ca să-mi spuie :

îți trimit eu să te păzească niște băeți de-ai mei, solizi , cu revolvere în fiecare buzunar

" Și era aici, pe cheiul Dâmboviței , cartierul general , de unde plecau ordine ,

care se și executau ." Mai puteau merge lucrurile așa ? Nu ! "

N.Iorga / 28 iun.'39 , retro nov. '37

▣ **Schimbarea garniturii de guvernare**

" **Ce a făcut Coroana ?** Coroana a încercat **toate soluțiile posibile** înainte de a ajunge la Constituția din 1938 .

Liberali + vaidiști + iorghști

Întâi a vrut un Minister nou . **Se isprăviseră anii partidului liberal** și toți oamenii de bine recomandaseră Coroanei să păstreze acest guvern cât se poate de mult , cu toate lipsurile

lui , **căci ce venea altfel, era mai rău decât atât** . Coroana a vrut **continuitatea liberalilor**

sau a **unora dintre personalitățile liberale** care guvernaseră până atunci ,

cu Ardelenii d-lui Vaida- și aceștia aveau marele avantaj că

nu amenințau în fiecare moment cu răzlețirea Ardealului,

cu desfacerea Ardealului , numai pentru că **nu se putea ridica șeful lor [Maniu]**

atât de sus, încât să întrecă însăși Coroana-

și **împreună cu vechii mei prieteni** . Eu eram în străinătate când s-a făcut această legătură

Alegeri nesupravegheate...

" Și s-a mers în alegeri . Cel care era ministru de Interne [**Tătărescu**] , îndeplinește acum o misiune foarte importantă în diplomație .Este foarte sigur însă că , **sau nu știa să facă alegeri** , sau pentru cine știe ce motive , îi cădea bine **să lase a ieși ce o să iasă** .

Succesul legionar...

" **Au urmat frământări de un misticism din cele mai nesănătoase** , spunându-se că se va căpăta orice **dacă se aduc partizanii la putere** și nici o dată țaranul , în simplitatea lui, n-a fost mai mult **exploatat decât de acești băeți** , tovarăși de **mâncare** , tovarăși de **băutură** , tovarăși de **dureri și sfaturi** , pe care eu îi cunoșteam foarte bine , căci doar veneau la examen la noi și îi puteam judeca .

Și țara s-a trezit deci cu 60 de deputați ieșiți ca din fundul pământului .

Era un pericol așa de mare ? Eu am fost de părere **că nu** , pentru că orice se poate câștiga și mandate electorale , și popularitate - dar **mintea, aceia nu se poate câștiga** prin nici un fel de succese.**Era deajuns să-i vadă cineva , să-i audă** , pentru ca imediat , la un popor care omoară prin **ridicol, ei să se cufunde în discreditul cel mai desăvârșit .**

" **Erau și alte mijloace** .Cine cunoaște resorturile vieții politice , știe că **erau și alte mijloace .**

Știe și dl președinte al Consiliului de miniștri .Pe vremea aceea **ne înțelegeam destul de bine** , în interesul țării, care **țară avea nevoie de autoritate** .

Și el are autoritatea în mână și **rău face când recurge la alte mijloace**

,decât ale autorității ,pentru a ajunge la alte rezultate , care nu sunt demne de situația pe care a căpătat-o .**Știe foarte bine la ce fac aluzie** :e vorba și de unele lucruri foarte recente și de altele mai îndepățate .

N.Iorga / 28 iun.'39, retro ' apr., nov. '38

▣ Acțiunile teroriste legionare

▣ Lichidarea lui Codreanu

" Fiindcă **amenințare teroristă exista încă în acel moment**,a trebuit să **primesc în casa mea de ministru o scrisoare de insultă și amenințări** - eu care nu sunt pentru a le primi - ca să mă adresez parchetului militar ,iar **parchetul militar a făcut ceea ce era de datoria lui să facă** .

Atunci s-a văzut că într-o țară îngrozită , ajunge ca acei care dețin autoritatea și legalitatea să ia măsuri , pentru ca toată iluzia teroristă să cadă la pământ . "

[-----]

" Este adevărat că **au trecut câteva luni de zile [-----] a venit apoi o altă amenințare sub influența străinătății** .

Eu nu pot să spun mai mult decât banca ministerială , în privința aceasta .

A trebuit însă **o înțelegere din străinătate** , pentru a încerca **a doua lovitură** .

Pe urmă , **oamenii de la noi au făcut ce au crezut și totul s-a isprăvit . "** **N.Iorga** / 28 iun.'39

▣ Regim totalitar ?!

[LD : Iorga nu argumentează ci doar afirmă că **regimul nu era totalitar** .

Evocarea **obștiilor libere** , a divanurilor domnești din timpul lui Ștefan ,

mă face să realizez cât de penibile sunt , uneori , argumentele istorice forțate .

Pentru că ... deja la războaiele din 1877, din 1913, și mai ales a războiului de întregire....

România trăia sub acel regim constituțional pe care ,cu câteva fraze înainte,

îl socotise o " haină de împrumut " străină de tradițiile și dezideratele naționale .]

" **Atunci s-a întrebuițat un tratament homeopatic** .

În războiul care se purta împotriva autorității legale, cu anume **presiuni**,

cu anume **organizații militare** , cu anume **ceremonialuri** ,

a trebuit ca frânele țării să treacă toate de partea cealaltă , de partea puterii publice .

" **Oameni grăbiți au și strigat că am introdus regimul totalitar în țară**

și de acum înainte toți trebuie să gândim la fel , toți trebuie să ne purtăm la fel ,

toți trebuie să strănutăm la fel ,în afară de aceasta nu este decât trădare de patrie și revoluție ! [-----] În străinătate , în Italia, a apărut un articol în care se spunea că **România veche s-a dus cu totul** , și **suntem deci într-un regim totalitar** .

"Deci suntem totalitari. **Dacă s-ar fi înțeles în forma aceasta** , că dvs trebuie să renunțați la orice inițiativă proprie , **pentru a deveni totalitari** , eu cred că legăturile pe care le aveți unii din dvs cu regimul , **ați vota împotriva formei acesteia de totalitarism** , pentru că este **cu totul străină de sufletul românesc**.

Vă aduc aminte un lucru : **Țara Românească** a trăit timp de secole în **obștii libere** , din care s-au ridicat apoi Domni , am avut aceste obștii de care ne-am ținut totdeauna legați ...**Ștefan cel Mare** ținea adunarea poporului ;

Matei Basarab a ieșit din această adunare conștientă a poporului ;

Constantin Brâncoveanu a ieșit de acolo .

Mișcarea de desrobire a lui **Tudor Vladimirescu** a ieșit din adunarea poporului

" Și țara noastră , și la **1877** , și la **1913** , și în timpul **Marelui Război**, țara aceasta

a fost apărată tot de adunarea poporului în arme, având în frunte pe admirabilii țărani , care și în acest ceas din urmă [**martie '39**] au stat acolo la graniță . , arătând că trebuie să treacă peste un popor întreg , ca să știrbească hotarele noastre .

////////////////////////////////////

***Notă** :(biografie N.Iorga)

Născut la 5 iun.1871, Botoșani ;debut în publicistică politică la 13 ani ;

licențiat în litere la 19 ani (facultatea într-un an) ; poliglot ; diplomat al "Hautes Etudes " (Paris) ,

doctorat în filozofie (Lipsca) ; prof de latină (Ploești) ;

la 24 ani prof titular la Universitatea din București ;membru al Academiei Române (1911)

iar apoi a numeroase academii străine ; secretar al Ligii Culturale (1907) ;

întemeietorul Universit. de la Văleni (1908) ; întemeietor al Instit. de studii sud-este europene (1913) ;

întemeietorul P.Naționalist Democrat (împreună cu ACCuza) ; rector al Universit .București (1928) ;

profesor la Sorbona și întemeietorul Casei Romena (Veneția) ; membru a numeroase Universități și Societați de științe istorice (Paris , Roma ,Oxford ,Geneva, Strasbourg,etc etc) ;

prim -ministru și ministru Învățământ (1931-1932) ; consilier regal (1938-40) .

Fondator a numeroase reviste : Floarea Darurilor, Neamul Românesc, Ramuri , Cuget clar, Revista istorică ; cuvântări, discursuri , conferințe , pe varii subiecte , pe parcursul întregii vieți .

Opera lui este vastă cantitativ și variată : poezie, proză, dramă , manuale, memorii și...

imensa listă de titluri de istorie și politică -----

N.Iorga / 28 iun.'39

23.) Alexandru Rosetti (raportor) , Concluzii la dezbaterile la Mesaj , 28 iun.'39

(DAD, MO nr. 7 , șed din 28 iun.'39 , pag . 132- 133)

Din n.p.d.v. politic discursurile au avut ca țintă **critică regimul " vechi" , " partidist "** ,

iar ca **proslăvire, regimul nou** (căruia i s-a negat **caracterul totalitar sau dictatorial**)

și **osanele lui Carol II** . Concluziile lui Rosetti nu sunt lipsite de interes, deoarece dezvăluie **viziunea lui despre noul regim, cu accent nuanțat pe unele principii și etichete** .

Altfel, el face un simplu inventar al luărilor la cuvânt .]

Alex.Rosetti / 28 iun.'39 Doc.integral : fișier **Parlament X**

▣ **Regimul monarhic = emanație națională**

▣ **Regim democratic -autoritar**

Alex.Rosetti / 28 iun.'39

▣ **Atmosferă parlamentară**

" Am ascultat cu mult interes și cu mare bucurie discuțiile ce s-au ivit în jurul proiectului de răspuns la Mesaj , și, după cum a relevat și dl prof.Vâlcovici , îmi permit să relev și eu

deplina obiectivitate și înalta ținută a discuțiilor ce s-au purtat aici . [-----]

"Vedeți, deci , că **parlamentarii** noștri au înțeles **chemarea vremurilor noi și și-au făurit o nouă mentalitate** . Cred că sunt în asentimentul dvs salutând această **excelentă stare de**

spirit ."

Regimul monarhic = emanație națională

" Despre **regimul monarhic** , dl inginer **Gigurtu** a spus **lucruri foarte juste** și , la ceea ce a spus d-sa , cred că **ar mai fi de adăugat** sau de precizat mai degrabă un lucru , anume , **că nu factorul timp diferențiază monarhia de dictatură** ,

ci faptul că **puterile monarhiei emană de la națiune** .

" D-l deputat **Romulus Cândea** , în cuvântarea care a trezit atâta interes și pe care ați primit-o cu aplauze bine meritate , **ca un istoric ce este** ,

a arătat că cele **trei caractere ale monarhiei noastre** , și anume , **caracterul tradițional** , **caracterul național** și **caracterul autoritar** - sunt pe linia noastră de dezvoltare istorică .

Regim democratic -autoritar

" Cu acest prilej , eu socotesc bine să adaug unele precizii cu privire la

caracterul democratic al noului regim .

Unii dintre noi, d-lor deputați , **se sperie de cuvântul acesta " democrație"** , dar , evident , **depinde ce înțelegem prin " democrație"** .

Pentru unii , cuvântul acesta este **un cuvânt de ocară** , dar nu cred să fiu desmințit de onorata **bancă ministerială** afirmând aici că **regimul de astăzi**

își bazează popularitatea pe principii de largă democrație ,

ce stau la baza concepției sale politice . (**aplauze**)

" **Guvernul** de astăzi- lucru acesta este îndeobște cunoscut , dar nu e rău să-l mai amintim de la această tribună - **este un guvern democratic, autoritar** ,

și ce **probă mai bună** despre aceasta decât **însăși alcătuirea parlamentului nostru** , în care **sunt reprezentate toate clasele sociale** ale țării noastre .

" În legătură cu aceste observații , constat că **au fost glasuri** , **e adevărat izolate** , **care au adus o notă discordantă** în această materie . [**LD . aluzie , mai ales , la cuziști**]

Alex.Rosetti / 28 iun.'39

▣ **Accentul naționalist**

" D-loar deputați , **sunt chestiuni pe care eu le consider închise** ; **sunt chestiuni pe care este bine să le lăsăm să doarmă** și **dacă totuși** o discuțiune pur teoretică ar fi posibilă , **lucrul acesta socotesc că ar fi nepotrivit aici** , unde ne aflăm pe o scenă și **avem drept spectator întreaga țară** .

" De aceea , fac apel la d-voastre pentru **păstrarea spiritului de concordie națională** , **atât de necesar lucrărilor noastre** . Socotesc că **cei mai exigenți dintre dvs** , **în această materie** , **trebuie să se mulțumească cu formula din Mesajul Regal**

în care **s-a proclamat întăietatea națiunii românești** .

[-----]

Alex.Rosetti / 28 iun.'39

▣ **Solidaritate în jurul MSR**

▣ **Admirație și încredere în guvern**

"Nu-mi rămâne acum , în **concluzie** , decât să spun că din discuția asupra proiectului de Răspuns la Mesajul Tronului , se degajează **desăvârșita solidaritate a tuturor claselor sociale** ale acestei țări și a **minorităților etnice** , **reprezentate în Parlament** ,

în jurul **MSRegelui**(**vii și prelungirte aplauze**) și în jurul **guvernului țării** "(**vii aplauze**)

" Față de **opera de construcție a țării** săvârșită de MSRegele și de guvern , dați-mi voie , d-lor deputați , în calitatea mea de raportor , să **afirm o dată mai mult** , profunda mea

admirație și încrederea desăvârșită în **noul regim democratic al țării** și în **marele bărbat de Stat** ce stă în fruntea guvernului , d-l **Armand Călinescu** (**aplauze prelungite**)

Alex.Rosetti / 28 iun.'39

24.) I.Brătescu -Voinești * (raportor) , Concluzii la dezbateri Mesaj, Senat , 28 iun.'39
(DS, MO nr. 9 , șed din 28 iun.'39 , pag . 200-202)
Brătescu -Voinești / 28 iun.'39 Doc.integral : fișier Parlament X
Brătescu -Voinești / 28 iun.'39

▣ **Dezbaterile la Mesaj : trecut și prezent**

▣ **Rostul "raportorului "**

[LD : să fii 25 de ani (din 1914 !) **secretarul general** al Adunării Deputaților ;să asști , în această calitate, la atâtea **ședințe parlamentare memorabile** ; să vezi și să ascuți atâtea **mari personalități** exprimându-și opiniile la a tribună ; să fii martorul atâtor **debateri și polemici** care aveau în centrul lor , doctrine politice, mari momente de cumpănă sau episoade în care se hotăra soarta țării ;și să **conchizi** că erau doar "**răfeli politice**" între partide , este dovadă **ori de prostie ,ori de un oportunism cras** , specific **funcționarului** îmbătrânit într-o funcție pur birocratică . Pentru că **asta a fost I.Brătescu -Voinești** . El mă ajută să ilustrez profilul "**omului apolitic** "cu care **Carol al II-lea** a preferat să -și exercite guvernarea . De altfel, **micul lui spici** , din care **lipsește orice efort de clarificare** , vorbește de la sine . Singurul efort : **o mică contribuție demolatoare la adresa vechiului regim!**]

"Domnule președinte, domnilor senatori , am onoarea a vă aduce la cunoștință că, **ținând seama de unele observațiuni și propuneri** , am adus proiectului de Răspuns la Mesaj, unele modificări , pentru **completarea lipsurilor** ce mi s-au semnalat .

[**a completat un paragraf privind Sănătatea ; altul cu privire la Armată**]

" Domnule președinte , domnilor senatori , **o uzanță parlamentară din trecut** impunea raportorului la Adresa de Răspuns la Mesaj , **obligațiunea** de a încheia debaterile cu **un discurs** , prin care **răspundea tuturor celor luaseră cuvântul** în această discuțiune.

Această uzanță **își avea rațiunea în vremea de înverșunare a luptelor politice** , când discuția Adresei oferind **adversarilor regimului** ce se găsea la cârmă , **prilejul de a aduce aspre critici și învinuiri** , adeseori fără legătură cu Mesajul , **raportorul se simțea dator să combată și să spulbere acele critici și învinuiri îndreptate în contra regimului al cărui credincios și disciplinat partizan era.**

" Azi, însă, când înalta înțelepciune care a prezidat la făurirea noului nostru așezământ constituțional , a pus capăt **vătămătoarei înverșunări a luptelor politice** , azi când **toți cei ce au luat cuvântul** în această discuțiune **au declarat în unanimitate că vor vota proiectul de Răspuns** , ce rațiune ar mai avea un discurs din partea mea ?

" **Raportorul din trecut** se supunea cu atât mai multă complezență **uzanței de a încheia debaterile printr-un discurs**, cu cât **ea îi dădea nu numai prilejul de a-și apăra partidul**, dar și pe **acela de a se ilustra** .

" **Într-o vreme** în care se credea că **însușirea de căpetenie a omului politic era talentul oratoric**, într-o vreme când **darul vorbirii era criteriul de selecționare al cărmuitorilor**, de la tribuna de pe care se rostea **discursul raportorului la Mesaj**, nu era decât **un pas până la banca ministerială** .

" **Noua Constituție** și noile norme după care se alcătuiesc azi Corpurile Legiuitoare , vădesc **ferma hotărâre de a se schimba această stare de lucruri** .

" Împrejurarea că timp de **25 de ani** , în calitate de **secretar general** al Adunării Deputaților , **fără a juca nici un rol în politică** , am fost un **permanet spectator** al activității parlamentare și **am putut constata** în repetate rânduri , pe de o parte ,

enorma pierdere de vreme ce pricinuiau dezbaterile , pe de altă parte , **dureroasele deziluzii pricinuite de mulți dintre oratori , ajunși la cărmuirea treburilor pe banca ministerială , pe baza talentului oratoric.** [-----]

" Și cum aş putea dovedi mai sincer și mai complet **cât socotesc de înțeleaptă și de binefăcătoare această schimbare** , **decât** renunțând fără de părere de rău , la **măgulitoarele elogii** , pe care le-aș putea dobândi **făcând un discurs**.

Îmi este cu atât mai ușor să rerenunț, cu cât n-am fost nici o dată chinuit de vreo ambiție politică , de care încă și mai puțin aş putea fi chinuit la vârsta la care mă găsc.

[LD : are 73 de ani] (aplauze) [**Anexează Răspunsul la Mesaj, cu adausurile pomenite**]

***Notă .-----**

Născut la 1 ian.1866, Târgoviște. Descendent dintr-o familie boierească .

Liceu și **facultatea de Drept** , la București . **Magistrat** la București, Pitești, Ploești, Craiova Târgoviște ;**avocatură** la Târgoviște ; **deputat și director** al cancelariei Parlamentului ; **membu al Academiei Române** . A fondat , împreună cu Vlahuță, rev."Dacia" ; a debutat la " Convorbiri literare " . **Nuvelele și schițele** lui înfățișează viața **boierilor cu moșii, a burgheziei , a magistraților, a avocaților și funcționarilor din tribunale** , a militarilor, a profesorilor, a poeziilor, a copiilor, a florilor, animalelor .

Personajele sale sunt **umane , interiorizate , suferă , neadaptabile la mediu ...**

Opera lui respiră distincție și duioșie . (Cf. Enciclopedia , Predescu) , p. 127)

Brătescu -Voinești / 28 iun.'39

25.) Armand Călinescu * (ex-PNȚ , prim ministru, ministru de Interne, ad-interim Armată)

discurs -concluzie la dezbaterile la Mesaj , **Adunarea Deputaților** , 28 iun.'39

(DAD, MO nr. 7 , ședința din 28 iun.'39 , pag . 133- 138)

[LD : **21 mai 2004 . Astă noapte am stat 5 ore și am ascultat confesiunea lui Emil Constantinescu (OTV) . M-am gândit tot timpul la cât de complicată este reconstituirea istorică , ca să nu mai vorbesc de adevărul istoric !Omul acesta , al cărui staff eu l-am părăsit în 1995 , a dat unele explicații care pun într-o altă lumină ceea ce chiar eu am gândit .**

Cum , oare , să stabilesc adevărurile generațiilor de acum ... peste jumătate de secol ?]

[LD : În aceeași zi , dimineața , **Vaida -Voevod** îi dădea cuvântul lui **Armand Călinescu**

în Adunarea Deputaților În fața senatorilor , rostește discursul **Victor Iamandi**,

care spune că este delegat să vorbească în numele guvernului . **C.Argetoianu** îi dă cuvântul.

Toți patru erau "**stâlpi**" ai regimului carlist , martori și părtași ai acestuia .

Toți patru aveau **carriere politice , parlamentare și guvernamentale .**

Președinții, prin vârstă și experiență,, reprezentau "**generația bătrânilor** " ,

cunoscuseră regimurile dinaintea războiului (Vaida la Budapesta ,Argetoianu la București)

și ilustrau ceea ce era o realitate istorică : **mentalitatea regățeană și ardelenescă .**

Contribuiseră , fiecare în felul său, la reântregirea țării, la edificarea **democrației românești** (vot universal , împrumut , Constituția'23, Lege electorală ș.a.) .

Miniștrii , **Călinescu** (46 de ani) și **Iamandi** (48 de ani) ,afirmați în viața politică ca produs al acestei României , unul moldovean , altul munțean ,reprezentau "**generația maturilor** " ,

cu **carriere asemănătoare** parlamentare și ministeriale , dar , **timp de 20 de ani** ,

adversari , cu **opțiuni doctrinare diferite** , în cele **două mari partide** pe care le-a avut

România interbelică : **PNL și PNȚ**

Doc.integral : **fișier PNT XVII**

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ Evocări parlamentare : violență, calomni, fraudă

▣ Parlamentul votului universal pe liste de partid

▣ Antiteză : parlamentul vechi - parlamentul nou

▣ Cauzele prăbușirii vechiului regim

▣ Guvern O.Goga

▣ 10 febr.'38 :Îngrijorarea ministrului de Interne ▣ Regele salvator de Țară

▣ Guvernul Miron Cristea = guvernul foștilor premieri

▣ Regim de dictatură ?! ▣ Repunerea Statului în drepturile firești .

▣ Regim de dictatură ?! ▣ Revoluție sufletească : solidaritate națională

▣ Opoziția ? Nu interesează !

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ **Evocări parlamentare:violență, calomni, fraudă**

[LD : mărturii de genul acesteia sunt numeroase. Călinescu nu spune , însă, care erau lozincile lansate de partidul țărănist pe atunci , violența și anarhia în care își ducea campaniile , care , deseori , luau aspect de război civil . Este vorba de legislatura

PP-Averescu (' 26 - '27). Laudele pe care le aduce președintelui Camerei ,**Meissner** , sunt , după opinia mea , **o reverență față de anume concepții conservatoare relansate de noul regim** , și o manieră pentru a ocoli vreo laudă la adresa oamenilor regimului democratic. Ce nedreptate făcea Călinescu președinților Ștefan -Cicio-Pop (PNȚ) sau NNSăveanu (PNL) , ca să fac comparația pe funcție .

Reveniseră în moda politică , " modelele " regimului cenzitar .]

" Urcând astăzi treptele acestei tribune , fără să vreau gândul meu aleargă cu 14 ani în urmă în clipa când **am pătruns pentru prima oară în Parlament** . Era la începutul chiar al unei legislaturi și luam cuvântul în **dezbaterea asupra validărilor** . Aduceam în fața Adunării **trista poveste a violențelor , a fraudelor și falsurilor** pe care , **sub instigația guvernului însuși** , erau nevoiți să le săvârșească **agenții ordinii și chiar magistrații** .

Mi-aduc aminte că , adresându-mă băncii ministeriale , am rezumat tabloul alegerilor prin aceste cuvinte : **< Ați reușit să ne umiliți și să ne batjocoriți pe noi cei din opoziție , dar ați sacrificat și dvs ceva , ați făcut aceasta cu prețul onoarei și demnității dvs . >**

" În clipa aceea , **s-a desfășurat o scenă** care pe mine , abia intrat în Parlament [-----] pe băncile Adunării **s-a deslănțuit o reacțiune violentă** care reproducea în incintă chiar imaginea secvențelor din afară . **Sgomot, invective, amenințări** , în locul oricărui justificări sau a oricărui argumente . **În această atmosferă grea** , o singură lumină își face loc.

De aici de sus , **președintele Adunării** , venerabilul domn **Meissner** , cu un accent de indignare , intervine : **< Așa nu se poate discuta , trebuie să mărturișiți că vorbitorul ne grăește europenește . Ascultați-!>**

" Este drept că **omul acela aparținea altei generații** , el aparținea "**Junimei**" de odinioară , cu tot ce însemnaseră ea ca **cultură** , ca **educație aleasă** , cu **spirit rafinat**

(**aplauze**) [LD : fost membru al P.Conservator , apoi a P. Conservator Progresist (Marghiloman) , apoi , prin fuziune , a P.P-Averescu.A studiat Dreptul (Viena) și filozofia (Berlin) . Prof. de germană și pedagogie ; membru al " Junimii " și colaborator la " Convorbiri literare " ; deputat și ministru , până la război ; în guvernul Averescu a condus departamentul Lucrărilor Publice. Membru al Academiei Române]

" Și este tot atât de adevărat că , de 14 ani , **în 6 legislaturi** , mi-a fost dat să fiu martor **la dezbateri violente și la scene brutale** , pe care **nici o intervenție de felul aceleia a d-lui Meissner nu a mai venit și nu a mai putut să le frâneze** .

[-----]

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ **Parlamentul votului universal pe liste de partid**

" **Se putea vorbi atunci de o reprezentanță națională reală ?**

Era consultarea electorală liberă ? Era ea conștientă ?

Doar în fața alegătorilor **nu se prezentau personalități** , ci **se prezentau liste** , care trebuiau primite sau respinse în bloc. Prin urmare , fără nici o **putință de discernere** . Curând , după introducerea sistemului , **alegătorii se resemnaseră** , marginindu-se a se orienta **nu după vreun candidat , ci după semnul distinctiv al listei** .

" **Se putea oare pretinde** că această formă însemna cel puțin **preferința pentru un curent de idei ?** De sigur , că asemenea preocupări nu erau cu **putință** decât în **slabă măsură** , **într-un corp electoral în care neștiutorii de carte decideau de cele mai multe ori** . (**vii aplauze**)

" **Astfel , în vechiul regim** , din punct de vedere al persoanelor , **membrii Parlamentului erau în fond desemnați prin capriciile vieții de cluburi** , iar din punctul de vedere al cetățenilor , afară de unele rare excepții , **aleșii erau în genere produsul violenței , la guvern , și produsul demagogiei , în opoziție** (**aplauze prelungite**)

"Prin urmare , **reprezentanța națională în vechiul regim era o iluzie cultivată cu atât mai multă fățarnicie** , cu cât era menită să **acopere tiraniile de club** . "

[-----]

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ **Antiteză : parlamentul vechi - parlamentul nou**

[LD : 24 mai 2004. România este în plină campanie electorală pentru alegerea puterii locale.

Sunt adevărate, și azi, toate "**hibele**" **scrutinului universal**, pe **liste de partid**.

Aviz **amatorilor de vot uninominal** de astăzi, ar trebui să-și pună **minimum trei întrebări** :

Care ar mai fi **rostul partidelor** în acest **regim electoral** ?

Care ar fi **programul de guvernare** propus alegătorului ,
dacă **fiecare candidat are propriul program** ?

O dată ajunși în **Parlament** , care **program s-ar aplica** ? **Cum s-ar vota el** ?

În ce -l privește pe **Armand Călinescu** , care lauda "**calmul**" , "**seninătatea**" și

"**înălțarea morală**" a legislaturii FRN,aprecierea era firească

pentru "**părintele**" **acestei noi creațiuni**.În argumentarea lui , se ivește

un "**conservator de stânga**" , un bicefal "**țărănist - muncitoresc**"

- iertată să-mi fie această categorisire ciudată ! - în care, **concomitent** :

se laudă pentru **restrângerea votului universal la știutorii de carte** ,

și **ridicarea pragului de vârstă** care însemna **excluderea tineretului** ,

dar se fălește pentru **prezența decorativă a șalopetei și sumanului** în parlament ;

se mândrește cu **scrutinul uninominal** care presupunea cunoașterea candidatului ,

și nu observă că obținerea mandatului pe **circumscripția de ținut**

(care cuprindea câteva județe) **făcea iluzorie această cunoaștere** ;

flatează **apartenența " profesională "** a deputaților,nevăzând **artificialitatea cu care**

și-au anexat-o mulți, jignind **parlamentarii trecutului** taxați ca niște **vagabonzi** ;

măgulește pe **deputații** proaspăt aleși **cu aprobarea unicului partid admis, FRN**,

dar trece cu vederea că , în majoritate , **ei erau oameni ai cluburilor de partid de altădată** ;

Să distrugi un regim politic democratic și pluralist , ca să **anihilezi un curent extremist**

oricât de periculos și să **satisfaci pofa de putere** a unui om .

Care ar fi , oare , **judecata istoriei** făcută de această strălucită minte , dacă ,

printr-o minune , ar **reânvia** ?]

" **Am evocat** această amintire , d-lor deputați , **pentru a apropia regimul de ieri** ,

de atmosfera calmă , senină și de o înaltă ținută morală ,

sub care se începe prima legislatură a noului regim . "(**aplauze prelungite**)

[-----] **Ce este astăzi ? Ce reprezentați dvs ?**

"În noul regim, **membrii Parlamentului** au o **reală însemnătate personală** ,

pentru că ei sunt **desemnați prin scrutin uninominal**. Mai mult decât atât .

Alegerea făcându-se pe **ținut** , adică pe **o circumscripție foarte mare** , se asigură

o selecțiune efectivă prin aceea că numai personalități de o deosebită

notorietate pot întruni sufragii atât de numeroase .

În al doilea rând, dvs veniți aici , **reprezentând un element activ** în viața socială

și anume **exercițiul efectiv al unei profesii productive**.

" **Între reprezentantul clubului de ieri** și **reprezentantul profesiei de astăzi** ;

între candidatul strecurat aproape anonim pe listele de ieri

și **candidatul care se înfățișează personal și direct astăzi** ;

între opinia iresponsabilă a analfabeților de ieri

și **desemnarea conștientă a știutorilor de carte de astăzi** ,

între **aceste elemente care separă și definesc două regimuri** ,

socotesc, domnilor deputați , că **judecata este ușoară** . (**aplauze**)

" **Regimul de ieri** ne da o **reprezentanță națională fictivă** ,

cel de astăzi ne dă o reprezentanță reală .

Ieri, datorită sistemului pe care viața practică îl agravase încă ,

am avut un regim parlamentar lipsit de semnificație și inutil .

Astăzi se așează un regim care poate da roade efective .

"**Reprezentanța națională ?** Am avut , d-lor deputați , în trecut **Parlamente** ,

care pretindeau a vorbi în numele democrației și toate se **întreceau în a flutura**

grija pentru muncitorime sau pentru țărănime.

Mă întreb , însă , **când aceste două categorii sociale au avut o reprezentanță reală** ,

autentică ? (**aplauze**) Apăreau câte o dată **câte 2-3 candidați ai muncitorimii** ,

care abia reușeau să se strecoare din teroarea administrativă ,

apăreau sporadic două-trei sumane .

A trebuit să vină însă acest regim , care să înlesnească intrarea în Adunări a unui însemnat număr de muncitori și meseriași autentici (vii aplauze)

A trebuit să vie acest regim , care să facă posibilă această neobișnuită și largă reprezentare a țărănimii(vii aplauze) Vă mărturisesc că simt o adevărată mândrie când zăresc pe aceste bănci săteni veniți din toate colțurile țării , din Bucovina și din Banat , din Basarabia și din Muntenia, din Ardeal și de la Mare.

Văd aici figuri expresive și porturi naționale minunate , care amintesc de legendara participare a țaranilor pontazi din divanurile ad-hoc. (vii aplauze)

" Au fost , d-lor deputați , de asemenea , parlamente care pretindeau a reprezenta burghezia . Dar mai totdeauna , comerțul și industria erau reprezentați prin avocați . (vii aplauze prelungite) . Pentru întâia oară aceste categorii vin cu o însemnată participare autentică în Parlament(vii aplauze)

" Iată de ce spuneam că actualul Parlament cuprinde prima reală reprezentanță națională și iată pentru ce eu simt o deosebită mulțumire să mă aflu în fața unei asemenea Adunări , a cărei viață este asigurată . " [-----]

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ Cauzele prăbușirii vechiului regim

[LD : da, la capitolul " diagnostic" , sunt de acord cu Armand Călinescu .

Indiferent de acest acord (două subiectivități atât de diferite !) , contează foarte mult aceste explicații , pe care le pot corobora cu destăinuirile din Jurnalul său.

Nu poate fi negată îngrijorarea lui autentică , nu poate fi blamat procesul lui de conștiință , nu poate fi ignorată motivația sa patriotică . Și atunci ? !]

" Dar , d-lor deputați , cum am ajuns noi la această situațiune ? Ce anume a determinat-o ?

Și prin ce mijloace s-a edificat acest regim ? Să-mi dați voie să mă opresc un moment asupra acestei chestiuni și să vă arăt cum am înțeles eu acest proces.

" Mai întâi, d-lor deputați , vechiul regim nu a fost răsturnat .

El a căzut singur . (vii aplauze prelungite) Vechiul regim nu a fost izgonit , el a fost abandonat de proprii lui reprezetanți .

" Este interesant de subliniat acest aspect , fiind că el lămurește și pentru ce noul regim a fost salutat cu atâta elan de către Țară și pentru ce vechiul regim nu mai are nici o putință de reântoarcere .

" Da, d-lor deputați , la începutul anului trecut , semnele dezagregării erau evidente .

Cum se ajunsese la această decădere ? Ar fi lung să expunem evoluția urmată .

Eu socotesc că ea poate fi rezumată în trei puncte .

" Ambițiile personale împărțise țara în 17 tabere dușmane . Lupta între ele provocase totala discreditare a oamenilor . Iar obsesiunea puterii aruncase în umbră grija de interesele naționale(vii aplauze prelungite)

" Totala neputință a partidelor s-a învederat în alegerile din decembrie 1937 ,

când nu s-a mai putut constitui o majoritatea de guvernământ .

Dar tot atunci s-a învederat absența oricărui ideal sincer și a oricăror credințe politice .

Coalițiile cele mai bizare au făcut să dispară orice putință de orientare ideologice

(vii aplauze prelungite) Baza însăși a regimului de partid s-a văzut minată prin calculele mărunte ale conducătorilor .

Și dacă la aceasta se adaugă o imensă oboseală a aparatului de Stat , care ,zdruncinat permanent de nevoile de partid , își uitase menirea lui și scoborâse însăși ideea de autoritate , avem imaginea limpede a situațiunii ."

Armd.Călinescu / 28 iun.'39 , retro'dec'37 -ian'38

▣ Îngrijorarea ministrului de Interne

▣ Regele salvator de Țară

" Cel care are onoarea de a vă vorbi astăzi, asuma atunci greaua sarcină de a păzi

ordinea în țară . Cred, d-lor deputați, că nici o dată un om politic nu s-a aflat în fața unei mai dificile probleme de conștiință . "

" N-am ezitat însă . Am socotit ca o datorie de patriotism îmi impune să informez exact pe Suveranul meu despre situația reală din țară .

D-lor deputați, pentru lămurirea acestui moment istoric, trebuie să declar că cele mai mici evenimente erau cunoscute , rostul lor cântărit, și soluțiunea întrevăzută .

" În mijlocul agitațiunilor, în mijlocul descurajării și lașității generale ,un singur om era calm , hotărât și sigur .Era Maiestatea Sa Regele .

(Aplauze prelungite, îndelung repetate , urale puternice ; Adunarea aplaudă în picioare)

Și dacă vreodată , în istoria acestei țări , Coroana a fost în adevăr salvatoare ,prin rolul de arbitru și printr-o inițiativă curajoasă , apoi acel rol s-a văzut îndeplinit

la 10 februarie 1938 .(Aplauze prelungite)

" Ne găseam , d-lor deputați , la marginea prăpastiei . În fața noastră se deschidea

perspectiva războiului civil sau închinarea la străini .

Și în ceasul acela, Regele a salvat Țara."(Aplauze prelungite,îndelungrepetate)

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ Regim de dictatură ?!

▣ Repunerea Statului în drepturile firești .

" Care a fost metoda urmată de guvern în această nouă conjunctură ?

Care au fost mijloacele lui ?

" S-a vorbit, d-lor deputați, de dictatură . Pe mine cuvintele nu mă impresionează .

Dar , mă rog, ce fel de dictatură ?

În locul toleranței demagogice, care ascundea ieri satisfacerea intereselor personale, noi am pus autoritatea în slujba intereselor de Stat . (Vii aplauze)

" Libertatea individuală? Foarte bine ! Ași vrea să știu cine în această țară a fost împiedicat să-și dezvolte personalitatea sa, cine a fost împiedicat să-și exercite profesiunea sa, cine a fost oprit să-și câștige existența ?

Prin urmare, libertatea omului, da.

Dar libertatea desmățului,libertatea de a distruge Țara , aceasta niciodată !

(aplauze prelungite și îndelung repetate)

" Prin urmare , reînțoarcerea ordinii , întărirea ideii de autoritate ,

repunerea Statului în drepturile lui , iată prima sarcină ce se impunea noului regim ."

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

▣ Regim de dictatură ?!

▣ Revoluție sufletească : solidaritate națională

"Ceea e caracterizează de asemenea regimul nostru , ceea ce constituie particularitatea lui și valoarea lui, în același timp, este că el nu a constatat într-un partid nou, care a învins pe cel vechi , el nu a constatat nici într-o categorie socială sau o generație nouă , care a înlocuit pe altele așa cum s-a întâmplat în multe țări aiurea.

" Nu, revoluțiunea noastră a fost mai degrabă o revoluție sufletească , o schimbare de mentalitate , o minunată revizuire de conștiințe.(vii aplauze)

Ea a antrenat imediat toată țara activă .De aceea ați văzut dvs în trei manifestațiuni succesive , ilustrându-se acest proces.

" Plebiscitul [Constituția] a adus peste 99 % din vocile îndreptățite ,în favoarea acestui regim.

Înscrierile în Frontul Renașterii Naționale și ultimele alegeri legislative ,cu acea excepțională participare la vot , au venit să întărească desăvârșirea procesului sufletesc.

" Da d-lor, Țara s-a transformat și cum spuneam adineaurea, nu cu învinși și învingători , ci printr-o solidaritate națională .(aplauze prelungite)

▣ **Opoziția ? Nu interesează !**

[LD :Are sau nu dreptate Călinescu ? Oare **Maniu , Mihalache, Dinu Brătianu, Gh Brătianu , Madgearu , Lupu**, ca să enumăr doar pe câțiva , să fi fost o cantitate atât de neglijabilă ?!

Sau , pusă altfel chestiunea, oare **acest grup a procedat bine retrăgându-se ,adoptând o tactică negativă** , de vreme ce **ceilalți membri ai partidelor lor nu i-au urmat ?**

Oare **boicotarea parlamentului** a fost un lucru cuminte ? Nu ar fi fost mai productivă lupta parlamentară , așa cum , spre exemplu, o face , **în al 12-lea ceas, Iorga ?]**

"Văd în actualele Adunări , pe lângă atâtea **figuri noi** , pe **toate personalitățile care au adus o contribuție prețioasă în trecut** . Astăzi ralierea este generală .

" **Să fi existat** , oare, undeva în vreun colț , **cineva care să-și exprime și neîncredere sau scepticism ?** Nu știu . Poate . Vă mărturisesc , însă, d-lor deputați,că **aceasta este un lucru care nu mă preocupă de fel** . De altminteri , din ceasul dintâi , **oricine m-a întreat ce cred despre oarecari elemente opoziționale** ,și ce măsuri ași lua împotriva lor, am răspuns invariabil : **niciuna , pentru că opoziția aceasta nu contează.**

(**aplauze prelungite , îndelung repetate**)

"Și, d-lor, **nu am făcut-o din necunoaștere** a realităților sau afectând un dispreț.

Nu . **Ci am spus-o pentru că am avut convingerea** că, **într-o revoluțiune** ca aceea pe care am trăit-o noi , **trebuie să învingă întotdeauna principiul activ,iar nu negativismul .** (**aplauze prelungite , îndelung repetate**)

" În adevăr , cine ar fi putut face o mișcare contrară ? Unii din șefii vechilor păartide ?

Dar ei nu au reușit în epoca lor !(**mare ilaritate, aplauze**) **Spiritul negativ, lipsa de elan și de viață , i-au scufundat în timpul când au avut totul în mână .**

Și asemenea oameni , ar fi mai putut ieși la iveală într-o epocă în care se cerea tocmai **vitalitatea , inițiativă îndrăzneată ?**(**aplauze**)Și apoi , **să se miște , pentru ce ? ca să ajungă , unde ?**

La o situație asemănătoare catastrofei la care ne dusesse ?

" Prin urmare, **incapacitatea și neputința să ducă țara din nou acolo unde ea trebuia să piară ?**Vedeți , d-lor, că **sunt lucruri împotriva naturii** pe care nu ai nevoie să le combați , fiind că **se prăbușesc singure** .

Și sunt manifestațiuni care **sună ca ecouri sinistre ale unor vremuri de tristeță și de dezolare .**

"Iată pentru ce am spus , că **în virtutea unui principiu vital , Țara merge înainte privind cu compătimire la puținii care nici măcar nu-și pot ascunde amărăciunea unor situații iremediabil pierdute** , din cauza **propriilor greșeli**

(**aplauze prelungite , îndelung repetate**)

" Țara merge înainte , d-lor deputați , pentru că ceea ce caracterizează **spiritul vremii** și ceea ce **noul regim** a reușit să-i dea, **este optimismul .**

"**Da, s-a mântuit cu mentalitatea aceea** în care **critica era dogmă** , în care **denigrarea era principala preocupare** , în care **descurajarea și alarmismul** , paralizau resorturile sufletești ale națiunii .Acum **națiunea aceasta și-a recăpătat încrederea** îndreptățită în puterile ei , în meritele ei , în rolul ce are și în viitorul său .(**aplauze prelungite , îndelung repetate**)

Ea privește cu mulțumire crescândă la tot ceea ce se realizează . Ea găsește în fiecare act o **încurajare și un imbold în opera de creațiune** .Ea a reluat drumul **dezvoltării normale** .Și **aceasta este rezultatul noului regim "**

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

////////////////////////////////////

*Notă (date biografice A.Călinescu)

Născut la 22 mai 1893 , în Pitești . Licențiat în **Filozofie** și dr în **Drept** (București) ,

dr .în **Economie politică** (Paris, 1921) **Magistrat** la tribunalul de Argeș (1918 ?)

În **.P.Țărănesc**(1919) . **Deputat PȚ** apoi **PNȚ** în legislaturile : P.P (1926) , PNȚ (1928) ,

Iorga (1931) , PNT (1932) , PNL (1933) , nov.1937 .

Prefect de Argeş (1928) ; secretar de Stat la **Agricultură** (1929- 30) ;
subsecretar de Stat în gov.Manu şi Vaida , la **Interne** (nov.30 - nov.'33) ;
ministru de **Interne** sub gov.Goga (dec.'37 -) şi în guvernele Miron Cristea (10 febr.'38 -)
vice preşed , apoi **preşed. al Consiliului de miniştri** (1 febr.'39 - 21 sept .'39) -----

26.) Victor Iamandi(ministr.Juстиţiei),Concluzii la dezbaterea la Mesaj,Senat,28 iun.'39
(D.S.,MO 9,şed. din 28 iun.'39 , pag. 192- 200)

[LD : Dimineaţa, Armand Călinescu ţinuse discursul -concluzie la dezbateri în Cameră.

Iamandi , ca voce autorizată a guvernului, vorbeşte la Senat .Ţine cel mai lung discurs care s-a rostit în acel parlament , şi poate fi considerat **un doctrinar al noului regim** .
Calităţile lui intelectuale, statutul de doctrinar, faima de orator, nu le dezmente .

Are 48 de ani. Fusese , totuşi, **peste 20 de ani**, un doctrinar activ,politician în continuă ascensiune, ziarist bătaios, parlamentar temut,**în reduta PNL** .

Avusese mentor spiritual pe Iorga, fusese coleg de luptă cu Gh.Brătianu, admirator fără rezerve al celorlalţi Brătianu, la umbra cărora şi-a desăvârşit cariera ,se considera un loial discipol al lui Duca...Dacă pe mine , multe din afirmaţiile lui m-au bulversat afectiv, cum or fi fost receptate cuvintele lui în epocă ?]

Victor Iamandi / 28 iun.'39 Document integral : fişier PNL-1, XIII

- ▣ Mărturisire de conştiinţă : Oamenii noului regim
- ▣ Clasa politică românească : continuitate patriotică
- ▣ Trecutul = parte integrantă din conştiinţa fiecăruia
- ▣ Regim democratic în România ?! - Nici o dată ! ▣ O titlatură , o creaţiune artificială !
- ▣ Evoluţia politică în salturi ▣ De la colegiul cenzitar la votul universal
- ▣ Partidele politice şi votul universal ▣ Alegeri libere : 1928, 1933
- ▣ Discreditarea reciprocă a clasei conducătoare
- ▣ Extremismul de " stânga" şi " dreapta "
- ▣ Specularea mişcării extremiste de către partide .
- ▣ Identitatea de opinii dintre Iamandi şi Călinescu
- ▣ Eroarea PNL : încercarea de manevrare a legionarilor
- ▣ Rezultatele riscante ale alegerilor
- ▣ Căderea guvernului Tătăreanu II = un bine pentru Ţară
- ▣ Guvernul Goga = pericolul unui război civil
- ▣ Opoziţia extraparlamentară - vinovată de răsturnarea regimului vechi
- ▣ Pactul de " neagresiune" Maniu-Codreanu -Gh.Brătianu
- ▣ Lovitura de stat din 10 febr.'38 ▣ Guvernul Miron Cristea = guvern de treburi curente
- ▣ Protestatarii = o falsă opoziţie ▣ 10 februarie - lovitură de Stat ?!
- ▣ Carol II - salvatorul Ţării !
- ▣ Criza ideologică a partidelor ▣ Criza parlamentarismului
- ▣ Constituţiile româneşti ▣ Raportul puterilor în Stat
- ▣ Legea electorală ▣ Monopolizarea politică a FRN ?!
- ▣ Farsa opoziţiei "*democraţiei integrale*"
- ▣ Problema tineretului legionar ▣ Regimul renaşterii naţionale

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ **Mărturisire de conştiinţă**

▣ **Oamenii noului regim**

" Îmi veţi da voie , însă , d-lor senatori , să socot că **situaţia nouă**,cu **schimbările ei fundamentale** , cu **situaţiile noi** care s-au creat , cu **ritmul de viaţă** necunoscut până acum la noi în ţară , şi cu **mentalităţile răuvoitoare** care caută să se difuzeze în toate direcţiile **vieţii noastre naţionale în acest ceas**,o cercetare mai atentă şi în special o explicaţie mai complexă şi mai concludentă **asupra tuturor acestor evenimente** prin a căror înlănţuire s-a ajuns la **transformările** ce s-au înfăptuit în România **de un an şi jumătate** .

" Domnilor, **situaţia mea** ar apărea multora dintre dvs **cam anevoioasă** ,pentru că **şi eu** , ca **şi atâţia alţi colegi din Guvern**,nu suntem oameni care să apărem pentru prima oară în **viaţa publică** ,iar **activitatea noastră anterioară s-a desfăşurat în cadrul fostelor partide politice** şi adeseori **am fost printre cei mai calzi şi mai activi susţinători ai ideologiilor , ai doctrinelor şi ai sistemului constituţional** care stăpânea viaţa politică a ţării noastre .

" Această situație **numai aparent** , însă , **poate fi anevoioasă** , pentru că , domnilor,cred că , în ce mă privește , de altfel în această situație se găsesc și ceilalți colegi ai mei din Guvern, **rolul nostru de astăzi este bine știut** .

N-am ajuns să deținem aceste funcții de răspundere , **nici prin faptul că am fi fost stăpâniți de ambiții și nici prin considerațiuni lăaturalnice , ci suntem aici chemați la datorie , în serviciul devotat și activ al Coroanei și al țării(aplauze puternice)**

" Punând la contribuție întreaga noastră putere de muncă , toată capacitatea constructivă și tot **spiritul de jertfă** de care suntem capabili - n-am avut ca preocupare ,n-am avut altă năzuință **decât de a corespunde cât mai mult serviciului anevoios ce ni s-a dat în zilele de grea cumpănă în care s-a găsit Statul . "**

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Clasa politică românească : continuitate patriotică

▣ Trecutul = parte integrantă din conștiința fiecăruia.

[LD : fără a nominaliza , fără a transforma discursul într-o replică polemică agresivă, Iamandi pune la punct pe toți zeloșii antidemocrați , pe toți pătimașii ranchiunoși , care au supralicitat păcatele vechiului regim. Nu se dezice de acest trecut, și-l asumă , îl pune într-o lumină patriotică .După părerea mea, cam târziu, cam demagogic și cam oportunist , având în vedere realitatea impusă de regim .]

" Din examenul pe care îl voi face asupra situației politice care a determinat chemarea noastră la posturile de comandă pe care le deținem - **sunt convins că și dvs veți găsi o strânsă legătură** între rolul nostru de ieri și rolul nostru de astăzi .

Am spus-o și cu alte împrejurări , o spun și acum : **am fost investit cu autoritatea de a vorbi în numele Guvernului:** noi n-am avut pretenția , care desigur n-ar fi serioasă , de a crede că lumea începe de la noi , pentru ca să întrebuițez o formulă mai potrivită situației , **că de aici înainte va fi mai bine**, numai pentru că , pe aceste bănci, suntem noi .

N-am înțeles și nu înțelegem să ne situăm în afara istoriei țării. [rânduri ilizibile]

avem un trecut despre care nu putem spune că nu a beneficiat de **conducerea unor personalități de elită** , căroră nu le-a lipsit , în momentele grele prin care a trecut deseori Statul și neamul nostru , **nici patriotismul și nici înțelegerea clară a intereselor generale**, pe care **le-au apărât cu o hotărâre neclintită și cu o vrednicie necontestată** . (aplauze)

"Clasa noastră conducătoare **n-a lipsit de la îndatoririle ei patriotice** ,iar activitatea desfășurată în decursul anilor , n-a fost fără rezultate pozitive pentru Țară și Neam . **Ceea ce este astăzi** , ceea ce s-a întâmplat în toate direcțiunile , nu este doar produsul inerției și al întâmplării - ci **este rezultatul eforturilor colective** ale poporului nostru,**condus și îndrumat de acei care au avut răspunderile cărmuirii** .

" Națiunile nu pot trăi și nu se pot dezvolta decât în măsura în care **trecutul justifică existența lor** . Același comandament stăpânește și pe oamenii care sunt chemați să îndeplinească roluri de conducere în viața publică .

" Trecutul face parte integrantă **din conștiința , din pregătirea și din mentalitatea** fiecăruia dintre noi . **Dacă n-am avea un trecut , dacă** în urma noastră **n-ar exista înfăptuiri și atitudini** care să fi fost rezultatul unor **concepțiuni sănătoase** și a unor **porniri generoase** - **n-am putea avea autoritatea necesară** de a îndeplini însărcinările ce ni se dau și , mai ales, **n-am avea cutezanța** să pretindem că prin acțiunea noastră , pregătim viitorul . "

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Regim democratic în România ?! - Nici o dată !

▣ O titulatură , o creațiune artificială !

[LD : Prin ce **proces de conștiință** și prin ce **retranzare ideologică** , a putut liberalul militant care a fost Victor Iamandi , să se dezică de doctrina și înfăptuirile partidului național-liberal ,

să îmbrățișeze doctrina conservatoare a "**formelor fără fond**" și a "**democrației artificiale**" ?
Și când și de ce s-a produs declinul acestei metamorfoze ? Aceasta din punct de vedere strict personal , pentru o eventuală **biografie individuală** .

Dar dacă afirmațiile de acum sunt valabile și sincere ?

La fel ca lamandi, nu trebuie să mă întreb și eu dacă a fost cu adevărat regim democratic în România ? Și dacă n-a fost , **ce a fost și de ce** regimul carlist ar reprezenta obligatoriu **o dictatură , un regim totalitar ?**]

" Dealtfel, regimurile politice nu au și nu pot avea un caracter de permanență și de fixație definitivă . Ele durează atâta timp cât reprezintă interesele reale ale societății și sunt în măsură să le apere și să le satisfacă .

Ele cad , **sau prin schimbarea ideilor** ce stau la baza lor - **sau** atunci , când semnalându-se scăderi și defecte în funcționarea lor , **nu se avizează din vreme** la măsurile necesare de remediere și de modificare .

"La noi în România , **s-a spus** în toate ocaziunile și de către toți oamenii noștri politici , că regimul politic **ce s-a instaurat la 1866** , **n-a încetat** de atunci și până astăzi , **de a fi un regim democratic** . S-a spus, desigur, **de bună credință** acest lucru , având poate convingerea că , într-adevăr **în România a existat un regim democratic** .

" **Noi credem însă că în țara noastră n-a fost nici o dată un regim democratic adevărat și real** . Acest regim **a fost mai mult o titulatură** , fiind o creație artificială și fără nici o **legătură mai serioasă cu fondul vieții noastre politice și sociale** .

În vremurile liniștite și fără prea multe convulsii și greutăți de dinainte de război , lozinca că totul e bine și toate sunt bune , putea să aibă multă crezare . "

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Evoluția politică în salturi

▣ De la colegiul cenzitar la votul universal

[LD : după socoteala lui Iamandi , noi **ar fi trebuit să introducem votul universal** în mileniul trei ! Discuția aceasta a dominat scena politică românească înainte și după război . Ele au luat sfârșit prin **reforma decretată și consacrată ei de Constituție, în 1923** .

Chiar dacă a fost prematur , chiar dacă a avut efecte negative , **reforma a fost făcută** , a înviorat viața politică a României , a trezit la participare milioane de români , permițând educația lor în exercitarea aceluși drept .

Ceea ce este deosebit de grav , este faptul că , după 20 de ani , s-a anulat un drept acordat , ba încă înmulțind restricțiile ! **Și să te lauzi cu asta !**]

"De la război încoace , însă , și **Statul și viața noastră politică** a trebuit să sufere schimbări radicale . De la regimul comod și calm al colegiilor cenzitare **s-a sărit de-a dreptul la votul universal** , care a dat țării **o configurație cu totul nouă** , iar vieții politice o amploare plină de surprize și de nenumărate greutăți .

" **Noi n-am cunoscut** , în trecutul nostru politic , **o evoluție lentă** , n-am cunoscut **o adaptare sistematică și continuă** la forme de viață , care **să corespundă** complet și **fondului nostru social și politic** . **Noi am făcut salturi** . Adeseori **am trecut de la o extremă la alta** : la 1919 , după ce se modificase la Iași Constituția și se introdusese în ea teoretic **votul universal** , **s-a aplicat pentru prima dată acest instrument politic, dat direct tuturor cetățenilor acestei țări** .

Este de sigur de prisos să vă amintesc că **în toate țările** cu un adevărat regim politic, cu un regim în care **cuvintele corespund fondului și social și politic al țării respective** , **reforme au venit cu totul altfel** decât cum au venit la noi .

Votul universal în Anglia a trebuit să treacă prin discuțiile prelungite **aproape un secol** , pentru **ca să se poată da în întregime** . Abia în 1919 , după război **s-au desființat ultimele privilegii** și , sub guvernul Lloyd George s-a putut da acolo votul universal . Și Anglia are în trecutul ei o tradiție politică care se ridică până la **veacul XIII** , din p-d-v- constituțional , iar din p.d.v. al parlamentarismului , se ridică până la sfârșitul **sec. XVII** .

" Nu vreau să înmulțesc aceste exemple pentru a vă face domniilor voastre dovada că

nici o dată , în nici o țară și în nici o împrejurare , reformele pentru ca să se poată adapta și pentru ca să poată da rezultatele cuvenite , trebuie să fie rezultatul unei îndelungate pregătiri și a unei îndelungate evoluții .
La noi , însă , aceste condițiuni au lipsit întotdeauna."

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Partidele politice și votul universal

" **Votul universal** o dată dat , firește că **partidele politice** și acele vechi , și acele care s-au alcătuit ca rezultat al acestei reforme , au început să-l practice .

Domnilor , nu voi face nici o învinuire și nu voi aduce în discuția de astăzi nici un nume , dar voi constata din capul locului că **aplicarea votului universal** la noi **a fost considerată** de toți oamenii noștri de răspunderea **ca un lucru foarte ușor** .

"**Se credea că se va practica același sistem** care se practicase sub vechile colegii **când alegătorii erau cunoscuți** până la cele mai îndepărtate neamuri ale lor și **votau după indicațiile electorului** din urbea respectivă . **Se credea** că același **sistem de silnicie** , de **siluire a voinței** , de **sugrumare a libertăților de manifestare** , va putea fi aplicat și **sub acest nou sistem politic al votului universal** .

" De la început , **aplicarea votului universal s-a făcut în condițiuni dintre cele mai detestabile** . **Sunt un vechi parlamentar** și am asistat la **dezbateri furtunoase** , din care , dacă aș fi căutat să rezum , după **săptămâni întregi de discuții** , discursurile cele mai importante , le-aș fi redus numai la **acuzațiuni reciproce de furt de urne** , de samavolnicii și de sugrumare a voinței alegătorilor **Sistemul acesta a mers vreo 10 ani** .

Guvernele aveau ori n-aveau popularitate , își câpătau majoritățile parlamentare .

" **O educație** atentă însă , serioasă , **o pregătire a terenului** pentru ca factorii electorali să fie altceva decât **un instrument orb în mâna atotputerniciei guvernamentale** , sau **un instrument orb** mai târziu , **în mâna agitatorilor primejdioși** , **nu s-a făcut "**

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Alegeri libere : 1928, 1933

[LD : **Aprecierea lui Iamandi** , departe de a semnifica un fair play față de adversarul de totdeauna al PNL , care era PNȚ , nu era altceva decât o reverență făcută pentru ex-țărăniștii colegi de guvernare . Cât despre alegerile din '33 ... eu am spus cam tot ce era de spus .

Este de remarcat , însă , că Iamandi se rupe de guvernarea liberală din anii '22-'26 , condusă de ICBrățianu . Asta spune multe !]

" **După 1927** , votul universal a mai avut **o singură dată posibilitatea unei manifestări complet libere**-aș putea spune chiar de două ori - **la 1928** , când a venit la cârmă **partidul național țărănesc** care nu mai guvernase țara și care se bucura de o largă popularitate în toate straturile populației țării , și să-mi dați voie , nu ca să apăr o memorie care nu are nevoie de aceasta , ci ca să restabilesc un adevăr , **în 1933** , când **alegerile au fost prezidate de Ion Duca** ."

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Discreditarea reciprocă a clasei conducătoare

[LD : sunt absolut de acord cu aprecierile lui Iamandi în privința acelei discreditări reciproce a oamenilor din partidele politice . Și totuși , una din două : **sau această discreditare reciprocă era întemeiată pe efectivă degradare morală** a clasei politice și a sistemului , și atunci ... **reacția mișcărilor extremiste a fost firească și legitimă** , și nici nu poate fi taxată de mișcare extremistă , sau această **discreditare era neântemeiată , exagerată , supralicitată politicianist** , și atunci ... **partidele trebuiau apărate , sprijinite moral** , dar **nici într-un caz dizolvate !**

Ori , după cum se știe , **"mișcărilor extremiste"** au fost **reprimare cu duritate** , și , concomitent , **partidele fuseseră dizolvate !**

" Dar , în acest timp , **în intervalul dintre aceste date** [vizat **gouv. Iorga și gouv. Maniu / Vaida**)

samavolnicia și sistemele care fuseseră întrebuințate **cu un complet succes până la 1927, a început să nu mai dea aceleași roade ca în epoca inițială** de aplicare a votului universal . **De ce ?** După cum spunea d-l Președinte al Consiliului , în admirabilul său discurs de azi dimineață de la Cameră , **se ajunsese la discreditarea reciprocă a tuturor oamenilor care alcătuiau clasa noastră conducătoare .**

" **Calomnia** ținea loc de critică , iar **defăimările , insultele și injuriile** ,toate aceste **mijloace de odioasă propagandă** care **țineau loc de idei și programe** ,au avut în conștiința alegătorilor săteni , mai ales, **un ecou dintre cele mai dezastruoase** , pe de o parte, iar pe de altă parte , **sistemul supralicității demagogice** ,care sub o formă sau alta a fost **întrebuințat de toate partidele politice** ,de unele mai mult , de altele mai puțin , a dus la **ruinarea oricărei încrederi a corpului electoral în sinceritatea , lealitatea și capacitatea partidelor politice.**

"Apoi **neajunsurile firești ale crizei economice**,unele reacțiuni împotriva **abuzurilor și a deviațiunilor morale ale cărmuitorilor**,toate acestea **au mărit în conștiința mulțimilor haosul și neîncrederea în clasele conducătoare.**

Rămăsese un **câmp larg , liber de exploatare** , tot la sate , ca și la orașe,mai ales **în mijlocul mulțimilor dezamăgite și neștiutoare .**

"**Oricât ar fi încercat unii dintre noi să facă acțiune de apostolat** în mijlocul maselor,**nu puteau să restabilească echilibrul sufletesc** în conștiința acelor oameni care **de atâtea ori fuseseră înșelați . "**

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▫ Extremismul de " stânga" și " dreapta "

[LD : faptul că Iamandi n-a nimerit-o cu pericolozitatea extremei stânga, nu este de imputat , din mai multe considerente . Printre altele, pentru că pe vremea tinereții , împărtășise chiar doctrina socialistă , iar ulterior , a fost totdeauna cu înclinații " de stânga " .

De asemenea, explicația lui privind neaderarea țărânimii la comunism este logică și de bun simț. Cât privește pericolozitatea extremei dreapta ...consecvența lui era de notorietate **Cu acest discurs, și-a mai adăugat un punct grav la dosarul care îi va aduce moartea .]**

" **La noi în țară** au fost **două feluri de agitațiuni extremiste .**

Acelea din perioada de **la 1920** , care se făceau **în numele comunismului** și pe care **le-a stârpit printr-un gest de autoritate , actualul nostru președinte , dl Argetoianu ,** și apoi, mai târziu au fost **agitațiuni de extrema dreaptă** , pe care eu le-am considerat **mult mai primejdioase decât cele de extremă stângă**,pentru că acestea din urmă **nu speculează decât teorii** care nu puteau să antreneze **țărâtimea noastră individualistă și legată de pământ**,pe când **cele de extrema dreaptă** , care **luau religia ca mijloc de propagandă** și a căror acțiune îmbrăca de multe ori **forme și metode de incitațiune** neutilizate nici o dată de nimeni , **crearea misticei** care doboră orice logică în aprecierea evenimentelor și a oamenilor - acestea erau , desigur, **mult mai primejdioase.**

" **Să mărturisim , domnilor , totul , să nu înconjurăm adevărul** ,deoarece cu cât vom fi mai sinceri , cu atât cei care am greșit dintre noi ,**vom fi scăpați de răspunderi** și cu atât **regimul nou de astăzi,apare mai justificat și mai necesar . "**

Victor Iamandi / 28 iun.'39, retro ' '34-'37

▫ Specularea mișcării extremiste de către partide .

▫ Identitatea de opinii dintre Iamandi și Călinescu

[LD : mărturisirea acestor opinii și a **identității dintre Iamandi și Călinescu** în atitudinea față de **Garda de Fier**, este adevărată . Această identitate **i-a unit, i-a determinat** să se sprijine în acțiunile întreprinse , unele **până la limită**, dar **le-a pregătit și un destin tragic identic.]**

" **Oamenii noștri politici** , deprinși să-și aranjeze situațiile prin **combinații de culise sau intrigi ușor de plasat** , au început să **speculeze mișcarea extremistă de dreapta** , încercând **s-o utilizeze împotriva adversarilor** .O bucată de vreme, **jocul acesta a mers .**

Dar cei ce l-au întreținut , și-au dat seama că se joacă cu focul .

" Extremismul de dreapta nu a deviat prin aceste manevre de la scopurile ce le urmărea ci ,dimpotrivă ,a utilizat toate concursurile ce i s-au dat,ajungând să se transforme în câțiva ani într-o primejdie pentru însăși existența Statului .

" Fac parte, domnilor senatori , fără întrerupere , de șase ani din toate guvernele care s-au perindat la cârma țării de la 1933 până azi , și sunt în măsură să cunosc întreaga evoluție a acestei mișcări , precum și atitudinile pe care factorii de răspundere ai țării le-au avut față de ea.Sunt prin urmare în măsură să vorbesc deschis și fără nici o rezervă , pentru că , în toate împrejurările [-----] am atras atențiunea asupra pericolului pe care această acțiune extremist -teroristă îl reprezenta .

" Și în 1934, după asasinarea lui Ion Duca, și mai târziu , în 1936, la marile întruniri publice din țară , am afirmat că dacă nu este posibilă o comasare promptă în rândurile partidelor, dacă nu se realizează o înțelegere corectă cu toți factorii de răspundere din această țară , în partidul în care se găsesc , dacă nu se încetează cu întrebuițarea ca masă de manevră a acestei mișcări periculoase și subversive,când de unii , când de alții , și dacă nu se organizează , pe teren, în mijlocul mulțimii,o acțiune de rezistență și de luptă împotriva acestei violențări a vieții obștești,atunci va veni un timp în care , orice am face , va fi prea târziu și timpul va trece peste noi . Aceasta am spus-o la o adunare din 1936 , la Piatra Neamț și printr-o fericită coincidență a spus-o în aceeași zi și d-l Armand Călinescu , la Pitești .

Este în această identitate a felului cum gândim și de opinie , care a intervenit între mine și d-l Călinescu , o explicație a legăturii strânse și a lealității care ne-a unit indisolubil , în acțiunea pe care guvernul de astăzi o duce , prilej pentru a-i mărturisi d-lui președinte al Consiliului , întreaga mea considerațiune și afecțiune(aplauze prelungite)

Victor Iamandi / 28 iun.'39 , retro' '36 - ' 37

▣ Eroarea PNL :încercarea de manevrare a legionarilor

[LD : aluziile lui sunt la adresa lui Tătăărăscu , a lui Ion Inculeț ? N-o spune deschis. Dar ar putea fi o pistă de clarificare privind acele încercări de reconciliere ,a diminuării persecuțiilor antilegionare ,a declarațiilor de " spășire" a legionarilor .Și faptul că o spune Iamandi, are o anume greutate și semnificație .]

" Astea sunt , d-lor, faptele în succesiunea lor și care arată în mod brutal

cât de mult s-a greșit când s-a crezut , chiar când partidul liberal se găsea la guvern, unii din factorii de răspundere în acel guvern ,că Garda de Fer putea să fie utilizată fără primejdie pentru scopuri oportuniste.

Foarte mare a fost eroarea , încât faptul că, prin această manevră ,se împiedica venirea la guvern a partidului național-țărănesc ,s-a trecut peste jertfa lui Duca și peste sângele care a curs pe peronul gării de la Sinaia , iertându-se toate actele de răzbunare și sistemul terorist preconizat de această mișcare în toate ocaziunile , iertându-se , în mod culpabil, totul,până când,în 1937,ne-am pomenit,cum spunea și dl profesor Iorga adinaiori,în plină manifestare a absenței autorității ,a acestor agitatori care se plimbau nesupărați de la un capăt la altul al țării , care, domnilor , dați-mi voie s-o spun astăzi, aici ,dacă ar fi avut mai multă îndrăzneală , cu siguranță că ar fi izbutit în scopurile pe care le urmăreau."

Victor Iamandi / 28 iun.'39 , retro'dec.'37

▣ Rezultatele riscante ale alegerilor

▣ Căderea guvernului Tătăărăscu II = un bine pentru Țară

[LD : Iată un p.d.v inedit privind rezultatele alegerilor : mărturisit de un fost ministru în guvernul Tătăărăscu,capătă o semnificație aparte și explică măsurile precipitate imediate și ulterioare .Dintre acestea , cea mai gravă mi se pare a fi fost contaminarea - deci și disponibilitatea , duplicitatea - aparatului de Stat cu ideile și acțiunea Gărzii de Fier.

De la această concluzie, până la **satisfacția paradoxală** pentru faptul că PN nu a câștigat alegerile ,nu era decât un pas, pe care lamandi l-a făcut .
Din acest pasaj, mi se pare interesantă **ideea privind pericolozitatea formulei extremism + opinia publică + ignoranța populară**. Ideea trebuie preluată .

[LD :În fond, ce argumenta lamandi ? Că **ascensiunea Gărzii spre putere era similară cu ascensiunea hitlerismului în Germania** , inclusiv **pe cale parlamentară , legală , și că , prin pierderea alegerilor de către PNL , acest lucru a fost evitat**

Este atâta **logică mahnită** în spusele lui lamandi ,încât merită consemnate]

" Să mă ierte dl profesor Iorga , nu pot fi de acord cu d-sa , când a spus că ,după rezultatul alegerilor din 20 decembrie 1937 , prezența celor **60 de agitatori** ai acestei **bande de teroriști în Parlament** , ar fi fost mai bine să se încerce față de ei **metoda persuasiunii**.

-**N.Iorga** : Nu m-ați înțeles .Aceștia erau atât de necopți , încât s-ar fi acoperit de ridicol într-o săptămână ...**lăsați să vorbească...**

-**Victor Iamandi** : Poate că aveți dreptate , dar impresia este numai aparentă

Chiar dacă conducătorul acestei mișcări se dovedise incapabil în Parlament ,a izbutit, totuși, în scurtă vreme, să se organizeze în așa fel ,încât să poată obține de la masele populare un număr impresionant de voturi și să devină o primejdie pentru existența Statului . D-le profesor, nu este nimic mai primejdios decât coalitiunea dintre terorism și ignoranță [-----] (aplauze**)**

" Eram ministru în guvernul prezidat de dl Gheorghe Tătăreanu și am cunoștință deplină a modului în care au decurs aceste alegeri .

Să-mi dați voie să declar astăzi, aici , că **a fost un bine pentru Tară și pentru noi toți că guvernul de atunci n-a izbutit să ia cota de 40 %** ,care i-ar fi asigurat o majoritate parlamentară- și s-a ajuns , în urma acestui rezultat ,**la plecarea de la cârmă** .Să-mi dați voie să mă explic .

Până atunci , nu se știa ce este în Tară .Se credea de către unii că agitațiunile extremiste erau superficiale și de suprafață .Cu acel prilej s-a constatat nu numai că o bună parte din opinia Tării se îndrepta spre ei , dar că însăși aparatul de Stat , de sus și până jos,era relaxat și o bună parte din reprezentanții autorităților constituite în Stat înclinau în această direcție ." (**aplauze**)

" Și , domnilor, ce s-ar fi întâmplat dacă noi , care eram atunci la guvern,am fi luat cota de 40 % ? Am fi continuat să guvernăm un an sau doi , și , după aceea,**sărea în sus sub dinamită întreaga organizare a Statului nostru** .

Cine este la curent cu felul cum vedeau lucrurile agitatorii de atunci , știe că se dorea ca guvernul liberal să ia această cotă , pentru ca , între timp , să poată să-și pregătească , pe căi legale , venirea la conducere , pentru că , de astă dată , ar fi avut în Parlament un număr însemnat de reprezentanți , a căror acțiune de cucerire a puterii n-ar mai fi putut fi contracarată

" Nu trebuie să ne facem iluzii . Eu cunosc , domnule profesor Iorga,**tot curajul de care a fost capabilă burghezia noastră** , care , în cea mai mare parte ,se găsea în partidul liberal , în momentul când șeful acestui partid a fost răpus de gloanțele de la Sinaia . Cunosc curajul nostru din toate împrejurările și dvs , ca istoric,știți mai bine ca oricine că anumite regimuri , **dacă se prăbușesc ,nu se prăbușesc atât din cauza adversarilor , cât din cauza slăbiciunii și a lășității care îi împiedică de a reacționa la timp**. (**aplauze**)

" A fost , prin urmare , un bine , **căderea din alegerile de la 20 decembrie 1937** . "

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ **Guvernul Goga = pericolul unui război civil**

" S-a încercat după aceea o nouă experiență , s-a căutat să se dea satisfacție unui sentiment legitim , care se constatase de altminteri la masele sănătoase ale opiniei publice , de orientare **spre un naționalism mai accentuat** decât cum fusese până atunci și s-a ajuns la guvernul Goga , pentru a cărui **personalitate și rol** în viața noastră națională și culturală îmi îngădui , de la această tribună , să **aduc memoriei sale întreg omagiul nostru**.

" **Dar** precum spunea și dl președinte al Consiliului [Armand Călinescu] , în discursul său de

la Camera , și cum ați spus și dvs , dle profesor Iorga, o dată aici, Octavian Goga nu a putut stăpâni situațiunea: ministrul său de Interne [Armand Călinescu] , care astăzi este conducătorul guvernului nostru , știe că nu se putea stăpâni ordinea internă și, dacă s-ar fi ajuns la alegeri , chiar dacă ele ar fi fost luate, epilogul ar fi fost un adevărat război civil

" Forțele în deslănțuire atunci , erau de nestăpânit și cu sistemul alegerilor votului universal și cu metodele pe care le întrebuițau oamenii noștri politici , nu se putea înlătura primejdia, care devenise inevitabilă . "

Victor Iamandi / 28 iun.'39,

▫ Opoziția extraparlamentară - vinovată de răsturnarea regimului vechi

[LD : sub rezerva desacordului cu anume răutăți generalizatoare , sunt de acord cu Iamandi în privința responsabilităților unor oameni politici , pe care chiar dacă nu le numește , sunt ușor de identificat . Sunt convinsă că această concluzie nu va fi pe placul adeptilor unuia sau altuia dintre protagoniști , dar cred că , acum , după peste 60 de ani se poate încerca o abordare obiectivă .]

" Domnilor , nu vreau să stabilesc aici responsabilități .

Aceasta o va face desigur istoria.

Dar atunci când se vorbește astăzi , de dincolo de zidurile acestui Senat , de libertăți publice , atunci când din nou se schițează în proteste stereotipe , pe care le semnează de la 1920 , inevitabil , aceleași personalități protestare prea cunoscute , pentru a le mai numi , invocându-se idei pe care nu le-au apărât niciodată și ni se aduce nouă învinuirea că am distrus binefacerile vechiului regim , să-mi dați voie ca drept orice răspuns , să le spunem cu hotărâre de aici , împreună cu dvs , că nu au autoritatea de a discuta cu noi , care am salvat Țara într-un ceas de primejdie iremediabilă , tocmai ei care au contribuit prin atitudinea lor de neiertat și prin greșelile lor condamnabile , la dărâmarea edificiului politic pe care l-a avut această Țară(aplauze prelungite)

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▫ Pactul de " neagresiune " Maniu-Codreanu -Gh.Brătianu

" Dvs vă amintiți că , în alegerile din 20 decembrie 1937 , șeful Partidului Național -Țărănesc de atunci , în dezacord cu acei care reprezentau voința și autoritatea în acest partid , a semnat un manifest electoral , alături de șeful mișcării extremiste , care voia dărâmarea ordinii de Stat și introducerea în țară a unui sistem , care nu era compatibil nici cu tradiția ,nici cu mentalitatea noastră .

" Vă reamintiți , de asemenea , că un alt pretins reprezentant al tradițiilor politice ale acestei Țări , care poartă un nume istoric , a semnat , alături de șeful Partidului național-țărănesc , aceiași manifest electoral , împreună cu șeful mișcării extremiste .

" În asemenea condițiuni , să-mi dați voie să vă întreb , dacă regimul politic care se numea democratic , mai putea fi sprijinit și mai putea să aibă din partea cuiva atențiunea cuvenită .

" Iată de ce am spus , la începutul cuvântării mele că noi nu am avut în Țara Românească un regim democratic , legat de însuși structura organică a vieții poporului nostru , nu am avut un regim de libertăți publice în sensul consacrat al acestor noțiuni , nu am avut o atitudine din partea clasei conducătoare comparabilă cu ideile democratice , ci am avut un oportunism care-și schimba culoarea potrivit intereselor meschine și de culise , care , oricând și în toate împrejurările , au stăpânit în cea mai mare parte din acțiunile oamenilor noștri politici . (aplauze)

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▫ Protestatarii = o falsă opoziție

[LD . toată demonstrația lui lamandi curge din argument în argument , relativ coerent . Când ajunge la lovitura de Stat ...înlocuște argumentarea cu sentința , deseori sarcastică , și devine din martor, complice .

Ceea ce nu reușește lamandi să argumenteze credibil este faptul că nu putea un guvern de concentrare, în compunerea căruia intrau 7 foști prim-miniștri , aplicând Constituția și legile în vigoare , să rezolve impasul în care se afla țara .

Acel "Să fim serioși , domnilor !"și" Să nu luăm în serios pe acești protestari " marchează trecerea la un limbaj politicianist . Păcat !]

"În astfel de condițiuni , își putea cineva închipui că guvernul de la 10 februarie 1938 era chemat să rezolve câteva chestiuni curente, putea crede serios cineva că se putea stabili ordinea și autoritatea de Stat și că se putea descătușa Țara de sub teroarea agitatorilor , prin vechile metode sau numai printr-o cărmuire de câteva luni de zile , fie și întreprinsă de un guvern în care se găseau 7 foști președinți de Consiliu?

Nu, domnilor ! Trebuie să fim serioși !

" În momentul acela toți eroii de astăzi , care au început să vorbească de libertățile publice , erau la pământ de frică , în momentul acela se adunau pe ascuns în câteva case particulare din București și nu vorbeau decât de primejdiile care vor veni de pe urma acțiunii teroriste a extremiștilor și de pe urma

imposibilității Statului de a face față unei situațiuni de o extremă gravitate . (aplauze)

" Să-mi dați voie , domnilor , să nu luăm în serios , cum foarte bine a spus dl. președinte al Consiliului astăzi la Cameră , să nu luăm în serios pe acești protestatari .

Ne ocupăm de dânșii numai pentru a nu se crea unele legende în opinia publică .

Nu ne interesează agitațiile lor de astăzi , pentru că nu au nici un ecou în conștiința opiniei publice , pentru că Țara sănătoasă , Țara creatoare , Țara muncitoare , își duce mai departe rosturile ei , pentru că în jurul Coroanei , în jurul regimului și în jurul Guvernului , se găsește astăzi solidară întreaga obște românească , iar noi aceștia care , trecător , avem sarcina de a conduce destinele ei , vom ști să ne facem , împotriva oricui , datoria până la capăt . (aplauze)

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ 10 februarie - lovitură de Stat ?!

▣ Carol II - salvatorul Țării !

[LD : Deranjat de continua calificare a actului de la 10 februarie '38 ca o lovitură de Stat , lamandi încearcă să o scoată de sub această caracterizare .

Încalcă pentru asta și teoria dreptului constituțional - pe care nu se poate presupune că nu o cunoștea! - îl înfruntă pe Iorga -singurul care cu autoritatea sa , încearcă să-l tempereze ! - și îngrămădește toate nevoile societății sub umbrela și grija gestului regal. Păcat !]

" Prin urmare , domnilor , la 10 februarie , se prăbușea un regim prin propriile lui păcate , prin propriile lui greșeli , iar valul trecuse peste capul acelor care avuseseră răspunderea conducerii .

" Criza nu era , așa dar , trecătoare și de suprafață , ci era adâncă și generală , iar pentru îndreptarea ei , trebuiau măsuri eroice și grabnice .

"Regele, conștient de răspunderea ce și-o asumase, a avut curajul și înțelepciunea care se cereau pentru a se asigura salvarea Țării și a viitorului ei .

La 24 februarie s-a edictat noua Constituție , care a fost primită cu entuziasm de unanimitatea opiniei publice , iar la 27 februarie ea a fost promulgată și pusă în aplicare .

"S-a spus că ceea ce s-a făcut a fost o lovitură de Stat .

De sigur, în teoria pură a dreptului constituțional , ceea ce nu se îndeplinește cu respectarea formelor prevăzute în anumite articole , se poate numi o lovitură de Stat .

În fond însă , noi socotim că la 10 februarie nu numai că nu a fost o lovitură de Stat , dar a fost măsura eroică , singura pe care o putea lua pentru a salva Țara și pentru a asigura posibilitățile ei de dezvoltare în viitor . (aplauze)

-N.Iorga : Lovitura de Stat nu este o acuzație , ci o constatare .

Instaurarea unui întreg regim printr-o singură putere , este o lovitură de Stat .

-**lamandi** : Dvs știți că și Mihail Kogălniceanu a fost acuzat de lovitură de Stat .

-**lorga** : De sigur, de sigur.

-**lamandi** : **Și ce putea face** Cuza și Kogălniceanu în fața rezistenței tuturor la îndeplinirea reformelor vitale ale acestei țări ,decât să procedeze cum au procedat ?

Dar la 10 februarie n-a existat o rezistență din partea clasei conducătoare , iar Țara , în totalitatea ei, a dorit o nouă orânduire legală de Stat .

S-a cerut de către clasa conducătoare avizarea la **măsuri rapide pentru salvarea Statului și Regele**, în înalta Lui înțelepciune , **a găsit soluția cea mai potrivită și eficientă, în modificarea structurii noastre constituționale. "**

Victor lamandi / 28 iun.'39

▣ Criza ideologică a partidelor

[LD : sunt câteva rânduri ilizibile , de aceea redau doar câteva cuvinte ...

În orice caz , lamandi pune la bătaie **toate argumentele** pentru a demonstra **inutilitatea , inconsecvența, îndepărtarea partidelor** de la ceea ce țara dorea . Păcat !]

...partidele politice se găseau în contradicție cu nevoile țării de multă vreme noi ieșisem din cadrul vechilor idei care constituiseră baza mării ideologii a revoluției de la 1848 **partidul liberal** vorbea de **un neoliberalism** pentru ca să găsească o explicație pentru crearea atâtot instituții economice cu sprijinul Statuluidincolo , la național-țărăniști , se schița **o doctrină a luptei de clasă** , cu tendința de a da țărănimii o atenție deosebită , coresponzător însemnătății pe care o avea în Stat

Prin urmare, și din punct de vedere ideologic, **partidele noastre erau într-o profundă criză .**

Victor lamandi / 28 iun.'39

▣ Criza parlamentarismului

[LD : sunt câteva rânduri ilizibile , de aceea redau doar câteva cuvinte.

Din apărătorul reductabil al parlamentarismului care fusese... lamandi a trecut de partea celor care îl atacă , susținând necesitatea întăririi executivului.]

... excesul parlamentarismului a împiedicat executivul de a-și face datoria [-----]

Victor lamandi / 28 iun.'39

▣ Monopolizarea politică a FRN ?!

▣ Farsa opoziției "*democrației integrale*"

[LD :**O confuzie deliberată** între noțiuni și situații , **o penibilă analogie** cu sistemul pluralist al regimului democratic, numai **pentru a contrazice o realitate evidentă: că FRN era un partid unic**, și că , prin aceasta , **a monopolizat viața politică .**

Dar mai ales, un prilej de a **ridicula și demasca opoziția extraparlamentară** ,care , evident , stătea în gât!]

S-a spus însă că , prin crearea **Frontului Renașterii Naționale , s-a monopolizat viața politică a Țării , în favoarea numai a unei singure organizații .**

Eu cred că această observațiune nu este întemeiată

Întâi, pentru că în FRN s-a înscris imensa majoritate a tuturor cetățenilor acestei Țări , din care fac parte și toate capacitățile din trecut , și toate elementele hotărâte să lupte și să muncească pentru consolidarea regimului de astăzi .

Au rămas câțiva protestatari care nu și-au creat în țara asta alte merite decât numai acelea ale unei atitudini negative , în toate împrejurările și față de toate problemele .

Atunci când într-o astfel de organizație se găsește deci întreaga clasă conducătoare , se găsesc toate forțele productive , toate valorile reale ale acestui neam, **nu mai poate fi vorba de confiscare .**

Dacă șeful partidului nu dădea semnul și autorizarea , nimeni nu putea să candideze în

județul respectiv , în numele partidului respectiv.

Prin urmare,și acolo era o cenzură și o tiranie pe care eu o consider mult mai primejdioasă , pentru că , de multe ori , se înlăturau candidaturile care trebuiau să fie , pentru a se pune altele, care nu trebuiau să figureze,pe când FRN în aprobarea pe care o dă candidaturilor , nu poate avea decât două criterii : unul este meritul și profesia reală pe care cei care cer candidatura trebuie s-o aibă și al doilea , autoritatea morală indiscutabilă a candidaților (aplauze prelungite) [-----]

Prin urmare , nimeni nu este împiedicat prin legea electorală și prin legea FRN , de a participa activ la viața politică,dar , domnilor, în orice caz , inovațiile noastre într-un regim de autoritate ca acesta de astăzi, când nu este indiferent ceea ce fac parlamentarii și care este atitudinea lor față de viața de Stat ,n-a mers așa de departe ca să le cerem demisiuni în alb [aluzie la Maniu , la PNȚ] cum s-a făcut în vechiul regim tocmai de reprezentanții democrației integrale și de apărătorii de astăzi ai libertății imaculate "(aplauze)

" De aceea , dlor, acele persoane care vorbesc de apărarea libertăților publice, ar trebui să fie ceva mai circumspecte și să-și aducă aminte că ,deosebirea între ziua de astăzi și aceea de ieri , este că atunci se vorbea de o libertate ce nu era ,iar astăzi se vorbește de o libertate disciplinată și serios pusă în serviciul Statului ,pe care fiecare dintre dvs o are . " (aplauze)

Victor Iamandi / 28 iun.'39

*Notă biografică

Născut la 28 febr. 1891, la Iași . Studii secundare și universitare , la Iași : Dreptul și Litere . Avocat , profesor de liceu, publicist din 1912. Redactor la " Unirea " din Iași (1916) ; corespondent apoi redactor la " Neamul Românesc " al lui Iorga (1918-1920) ; director al ziarului " Mișcarea " (Gh.Brătianu) din Iași(1920 - ?) ..
Deputat PNL în legislaturile:PNL (1922-'26 , 1927-'28) ,Iorga (1931) , PNȚ (1932-'33) , PNL (1933 - 1937) .Subsecretar de Stat la Interne în gov.IGDuca , Angelescu și Tătărescu (nov.'33- iun.'34) , apoi subsecretar de Stat (oct.'34 - aug.'36 -demisie) , ministru Cultelor (aug.'36 - martie '37 -demisie ; 17 nov. - 28 dec.'37); ministru în gov.Miron Cristea și Călinescu , la Ed.Națională (11 febr.- 29 mart.'38) , apoi la Justiție (30 mart.'38 - nov.'39) ; consilier regal (1939)

27.) Intrarea în Senat a IPSS Patriarhul Nicodem al României , Senat , 8 iul.'39

Ridicarea mandatului senatorilor de drept care nu au depus jurământul

(DAD, MO nr. 13, șed. din 8 iulie '39 , pag. 266 - 167)

[LD : La o lună de la deschiderea sesiunii , în temeiul art. 48 din Constituție și art-5 din Regulamentul Senatului, pe baza unei scrisori trimise de C.Argetoianu (bolnav) se ridică mandatul de senatori de drept unui număr de 9 senatori ,deoarece nu depuseseră jurământul . Aceștia erau :

liberalii C.I.C.Brătianu , M.Orleanu , V.Sassu ;

național -țărăniștii Iuliu Maniu , Ion Mihalache, Aurel Dobrescu , dr.N.Lupu ;

radicalul țărănist Gr.Iunian și IPSS Vartolomeu Stănescu (episcop de Severin)

Cam la aceștia și câțiva amici loiali de-ai lor , se reducea "opозиția" anticarlistă .

Dar acest nucleu îi avea pe liderii celor două mari partide politice democratice ,care guvernaseră timp de 20 de ani România !

Anibal Teodorescu / 8 iul.'39

▣ Scrisoarea lui C.Argetoianu

Domnilor senatori , președintele Senatului care din nefericire se găsește bolnav la pat, m-a rugat să dau citire unei comunicări pe care d-sa înțelege să o facă în Senat lată această comunicare :

" D-lor senatori , **se împlinește o lună** de la deschiderea sesiunii .

În temeiul **art. 48 din Constituție** , am onoarea de a vă aduce la cunoștință **situațiunea membrilor Senatului , care nu au depus jurământul** cerut de Constituțiune și legi .
[etc-etc-etc----art.5 din Regulament -----]

" În consecință , în aplicarea textelor ce preced , declar d-nii: **Brătianu ICConst . , Dobrescu Aurel , Iunian Gr . , Lupu Nic. , dr.Maniu Iuliu , Mihalache Ion , Orleanu M , Sassu Vasile** și PSS **Vartolomeu Stănescu , senatori de drept , nu-și vor putea exercita mandatul d-lor** , pe tot timpul **legislaturii actualelor Adunări** , urmând să se facă această mențiune în apelul nominal .

" În ceea ce privește pe d-nii : **mareșal C.Prezan , Enescu G , Popovici M. , și Titulescu N.** , potrivit art. 2 din Regulament **domniile lor vor putea depune jurământul legiuit** îndată ce împiedicările de forță majoră invocate nu se vor mai opune la prezența domniilor lor în Senat "

////////////////////////////////////
Anularea mandatelor de senatori / 8 iul.'39

28.)M.Ralea * (ministrul Muncii) , expozeu la legea breslelor , Cameră , **10 iul.'39**
(DAD, MO nr. 10, șed. din 10 iul.'39, pag. 234- 239)

***Notă .**

Născut la 30 apr.1896 la București (tata-magistrat la Huși ; mama din Cahul) ; școala primară Huși , liceul la Iași , Facult.de Litere la București ('14-'16)și Iași ('17) ;doctor în Drept (Paris) și Litere (Sorbona, '23) .Asistent , conferențiar , prof univ. ,de **Psihologie și Estetică** la Universit din Iași (1923, 1926) .

Membru PNT și deputat de Fălciu (1928, 1932) ; dir.al ziarului "**Dreptatea** " ;
Redactor la "**Viața Românească** " (Iași) ; publică la : **Însemnări literare , Gândirea , Ideea europeană , Adevărul literar** ș.a.M. Popovici - **Solidarismul politic** ; Nae Ionescu - **Sindicalismul** ; Gh.Tașcă," **Liberalism, Corporatism,Intervenționism** "
P.P.Negulescu,"**Destinul omenirii** " ; S.Mehedinți , **Partidele politice și statul corporativ** ;
M.Manoilescu ,**România, stat corporativ** (și altele)
Pamfil Șeicaru, **polemică cu Ralea**, privind **parlamentul corporatist**, 16 dec.'29]

[LD : Are **43 de ani** .Este un **tânăr ministru** pornit pe reforme și realizări.

Se comportă ca un **profesor la catedră** , ținând **o lecție** unor studenți care, **deși deputați aleși pe profesii**,nu sunt prea clarificați privind noua organizare ..

Depășește cadrul explicit , ținând un larg expozeu doctrinar : un **melanj de sindicalism și corporatism** , care să semene , dar **să nu imite** , organizarea pe care intenționa noul regim s-o implanteze . Cu atât mai mult cu cât ... subiectul fusese mult discutat ... și cursese multă cerneală pe această temă . El preferă argumente luate din câteva cărți de sociologie ...

La modul general, **el nu plasează România nici în categoria unui stat democrat , nici totalitar , nici socialist** . Repetă mereu : **stat autoritarist .**]

Document integral : **fișier PNT , XVII**

M.Ralea / 10 iul.'39

- ▣ **Constituția și Legea electorală** = anticiparea breslelor
- ▣ A trecut vremea imitațiilor formelor fără fond.
- ▣ Ideea profesionalistă = ideea secolului
- ▣ Trei regimuri - aceeași idee de organizare
- ▣ Profesiunea = fundamentul societății moderne
- ▣ Ideea profesionalistă la români : rolul educativ
- ▣ Curentul individualismului : manifestare și consecințe dezastruoase
- ▣ Curentul concentrărilor sociale
- Economic : intervenționismul , dirijismul de stat
- Politic : concentrarea în mari partide
- Etic : solidarism social și național
- ▣ Profesionalismul = armonie socială
- ▣ Profesiunea = baza partidului unic.

M.Ralea / 10 iul.'39

▣ A trecut vremea imitațiilor formelor fără fond.

" De ce a înscris **Constituția** , în spiritul ei direct , **concepția aceasta profesionalistă ?**
Nu este vorba aici de **un plagiat** a unor ideologii străine ;

Nu este vorba nici măcar de acea **facilă imitare** , pe care cercurile noastre politice în secolul trecut o aveau și **pe care a denunțat-o junimismul** , în sensul că se importau adese ori **forme goale , fără conținut** și care forme , în orice caz , **anticipau asupra unui fond** ce reese organic din necesitatea solului nostru .

"Dacă în a doua jumătate a **secolului trecut** era posibil ca , în **graba înjghebării** unor **organizațiuni de Stat** , a unui **popor care fusese** , până în acel moment , **un pașalâc turcesc [LD !]** și care era **nerăbdător să-și dea o așezare modernă de Stat** , erau **posibile o serie de importățuni** de forme care creiau după aceea , încetul cu încetul , **fondul**, aceasta **nu mai este posibil într-o epocă în care România are o așezare organică** , o unitatea sufletească , un țel mai bine determinat și un loc precis în istoria popoarelor lumii .

" Astăzi , **nu mai importăm idei direct**, **ci**, din spiritul vremii , din ideile care plutesc în atmosfera generală a secolului , **le adaptăm felului nostru de a fi** , pentru că **orice țară trebuie să trăiască în epoca ei** , cu **istoria ei** , cu **mentalitatea** și cu **comandamentele** pe care i le impune , din punct de vedere ideologic și social , **vremea ei** ."

M.Ralea / 10 iul.'39

▣ Evoluția structurilor de organizare .

[LD : este atât de **aiuritor ce spune** , încât ar trebui să amendez fiecare afirmație.

Cu pretenții doctrinare , Ralea combină sui-generis teorii și noțiuni , care nu sunt nici istorice , nici sociologice, nici politice. **Un galimatias** cum rar mi-a fost dat să aud la tribuna parlamentului , și totul pentru a condamna ... existența partidelor !] **Partide politice ...**

[LD : **de ce partidele și nu sindicate ?!**]

" **Armatele acestea de mercenari** care trebuiau să aducă **o serie de avantaje** pentru un șef de Stat sau de regiune feudală **după unii sociologi** , **sau transformat în partide politice** , **vechiul condotier armat și viteaz ajungând șef de partid**, cu alte mijloace ,dar având ca **substrat psihologic** ideea aceluiași **cuceriri de ordin politic**.

M.Ralea / 10 iul.'39

▣ Ideea profesionalistă la români : rol educativ

[LD : Nu face nici o referire , totuși , la unii teoreticieni corporatiști - spre ex. Manoilescu - sau la cuziști, la legionari care au propagat corporatismul .

Nici vorbă de tradiție, nici vorbă de deziderat al poporului , ci mijloc educativ, pentru ca oamenii , **atașându-se de profesii** , să **nu mai alerge după cariera politică !**]

" Și, dacă ar trebui să adaug **un punct de vedere românesc** în această excursiune generală asupra **doctrinelor care privesc ideea profesionalistă** , aș adăuga că **la noi** , mai mult decât ori unde , **ideea afirmării unei profesii fixe și precise și a concentrării oamenilor în jurul ei** , are un caracter educativ , pentru că **la un popor pe care beatitudinea orientală adesea ori îl face să stea alături sau pe deasupra unei profesii, alegând ca singură profesie cariera politică** , ideea organică a unei profesii , care trebuie **să formeze centrul de bază** al unei **mentalități morale și etice** , are un rol educativ, care va avea **efecte puternice în dezvoltarea ulterioară a țării noastre** ."

M.Ralea / 10 iul.'39

▣ Curentul individualismului : manifestare și consecințe

"Dar , d-lor, mai este un alt motiv pentru care această **idee profesionalistă crește și se impune** din ce în ce mai mult . **Ea coincide cu un postulat** pe care îl recunoaștem tot așa de sigur ca și acela de care am vorbit adineauri , și care este acela al **creșterii mentalității sociale** , și , în același timp , al **decăderii mentalității individualiste**

" Individul a fost preamărit , a fost **scos din lanțul robiei politice și economice** și lăsat în libertate , în arena luptelor sociale și politice , întovărășit de toate imnurile de slavă de care putea să se bucure .

În toate domeniile sociale am avut o afirmare puternică a individualismului .

În politică , libertăți de tot felul , libertăți care mergeau până la desfrânare și până la licență .

În economia politică , adaptarea spontană a acesteia la ceea ce s-a numit " *Laisser faire* , *laisser passer !* " .

În pedagogie : creați personalități !

În etică : supremul ideal devine personalitatea .

Toate aceste inuri care , încet încet au creat o mentalitate malativă în sensul că au ridicat un piedestal deasupra societății și a națiunii acestui individ hipertrofiat .

S-a vorbit chiar de un fel de religie a individului , de un fel de cult al eului . "

M.Ralea / 10 iul.'39

▣ Curentul concentrărilor sociale

" Pe urmă , către sfârșitul secolului trecut , deodată o scădere a acestei mentalități individualiste și un început de acordare , de armonizare a interesului individului cu interesul social și integrarea acestui individ în viața de societate și de Stat ."

Economic : intervenționismul , dirijismul de stat

" În ordinea economică , asistăm de două decenii la tot felul de formule : de *conomie dirijată* și de intervențiuni ale Statului , pentru susținerea prețului, pentru tarife protecționiste, pentru limitarea producției , pentru excitarea ei și așa mai departe ; un amestec permanent al Statului , prin economiile dirijate , chiar atunci când când nu sunt planificate în viața economică .

Politic : concentrarea în mari partide

" În ordinea politică , sfărâmițarea atomistică a tuturor partidelor politice în grupuri și grupulețe, care se combăteau la infinit între ele, a început să cedeze pasul unor concentrări de mari partide , chiar în țările de mare democrație apusene, iar în cea mai mare parte din țările Europei au luat naștere forme totalitare , cu un singur partid , concentrat în ordinea socială și națională

Etic : solidarism social și național

" În toate celelalte domenii , în domeniul pedagogic,etic, subordonarea tineretului viitorului națiunii ; subordonarea individului solidarității sociale , decadența drepturilor și creșterea simultană a datoriiilor , toate aceste semne care arată că individualismul crescut, hipertrofiat, monstruos, deasupra societății , încet , încet a revenit la un fel rezonabil de adaptare la viața socială .

" Dar aceasta înseamnă că diferențierile prea mari , diversitățile , care presupun luptă și combativitate , scad și ele.

Căci , domnilor , lupta de orice natură , chiar lupta de clasă , preconizată de socialiști, adică de oamenii aceia cari credeau în superioritatea totului social , asupra individului , este reminiscența unei perioade individualiste , depășite astăzi .

Profesionalismul = armonie socială

" Revenim la profesiune . De ce ? Pentru că profesiunea nu separă , nu diversifică , profesiunea nu opune oamenii unii altora . Profesiunea îi unește în sensul că fiecare depinde de celălalt , o specialitate completându-se cu celelalte specialități . Fiecare meserie, fiecare profesiune, nu poate fi ridicată la un rang superior în Stat , fiindcă în orice moment ea este într-o perpetuă și completă interdependență de completare, printr-o solidaritate permanentă cu toate celelalte meserii , care o completează și formează împreună armonia socială .

Profesiunea = baza partidului unic.

" Așa dar , în momentul în care Țara Românească trăește o revoluție, în momentul în care

instaurăm un partid unic, **profesiunea este singurul mijloc social de a îndepărta și lupta de clasă și lupta de indivizi**, pentru a crea teren comun de colaborare, prin completarea profesională a oamenilor care sunt datori să lucreze și să lupte la un loc.
(aplauze)

M.Ralea / 10 iul.'39

▫ **Legea breslelor = substrat organic al revoluției noului regim**

[LD:Ralea este printre puținii care dă accepțiunea de "revoluție" noului regim. Și cum el este unul dintre sociologii cu autoritate în domeniul, conceptele lansate de el trebuie luate în seamă
Breasla -**substrat organic al revoluției noului regim**.
După el, lovitura de la 10 februarie '38 a fost o revoluție, iar breasla urma să fie celula de bază a statului autoritar.]

" D-lor deputați, **aceasta este legea** pe care o supun deliberărilor dvs.

Acesta este **edificiul**, **simbol** al timpului pe care îl trăim, menit **să servească de substrat organic revoluției noului regim**.

" **Acesta este edificiul care înlocuște luptele sterile și înveninate între partide politice și între sinistre ambițiuni personale din vremea fratricidă în care românii se urau între ei**.
Acesta este edificiul care înlocuște trândăvia și parazitismul lipsei de profesiune, diletantismul celor care se credeau buni oricând, la orice, prin **spiritul de competență și de specialitate**, care singur va asigura marile potențiale de creațiune ale neamului românesc și-l va face să-și îndeplinească **misiunea pe care l-a dat-o destinul lui istoric** "(**aplauze prelungite și îndelung repetate** .DI **ministru este felicitat de primul ministru, de miniștri și de deputați**)

M.Ralea /Legea breslelor /10 iul.'39

29.)